

Salnameler

463

صفحة ليبيا تاريخ وثقافة على الفيسبوك

١٣١٢

لِيبْيَا وَالْأَطْيَارِ الْبَيْضِ

اوز ايكنجي دفعه

مطبعة ولايته طبع اولمشدر

463

صفحة ليبيا تاريخ وثقافة على الفيسبوك

تصحيح

صواب	خطا	سطر	صفحة
سنة قمرية سنة شمسية دن	سنة شمسية سنة قمرية دن	٧	٥٢
٩٧٢	٩٢٧	٦	١٦٠
مكافآت	مكافآت	١٢	١٨٠

١٣١٢

سنة هجرية من مخصوص

ليبيا ولايتها

اون ايكنجي دفعه

مطبعة ولايته طبع اولمشدر

صفحة ليبيا تاريخ وثقافة على الفيسبوك

(دوہ پوریشیلہ مسافہ جدولی)

		ولایتن لوادن	
ککله ناحیہ سی	۳	۳۰	۲-
نالوت قضاسی	۳۷	۶۰	تاجوره ناحیہ سی
فساطو «	۱۰	۳۵	جفاره «
غدامس «	۱۲۷	۱۶۰	ترهونه قضاسی
حوض «	۱۲	۲۴	اورفلہ «
مزرده ناحیہ سی	۱۸	۳۸	جزور ناحیہ سی
نفس مرزق		۲۳۵	زاویہ قضاسی
حفره و شرقیہ	۱۰	۱۳۰	عجیلات «
زله «	۱۵۰	۱۶۰	زوارہ ناحیہ سی
وادی غتبه «	۱۰	۲۴۵	عزیزہ «
وادی غربی «	۲۰	۲۲۵	غریبان قضاسی
سبہ و سمنو «	۶۰	۱۷۵	نفس خمس
قطرون «	۶۰	۲۸۰	مسلاتہ قضاسی
غات قضاسی	۱۳۰	۳۰۲	ظلیقن «
وادی شرقی ناحیہ سی	۲۰	۲۱۵	مصراطہ «
شاطی قضاسی	۷۰	۱۸۰	طاورغہ ناحیہ سی
هون ناحیہ سی	۱۱۹	۱۲۴	سرت قضاسی
سوکنہ قضاسی	۱۱۵	۱۲۰	نفس جبل

احمال و اقبال عسکریہ ایچون مجلس اداره ولایت قراری موجبہ بہر دوہیہ
رایج ایچہ اولہ رق ساعت باشنہ ویریلہ جک اجر تک مقداری

۱ ساعتدن	۱۰	ساعتہ قدر	۳	۲۰
۱۰ ساعتدن	۲۰	ساعتہ قدر	۳	۰۰
۲۰ ساعتدن	زیادہ	اوزاق مجلرہ	۲	۰۰

تقویم

اشبه تقویم طرابلس غربك درجه عرضہ گوہہ حساب و ترتیب
وہر شہر عربی زیرینہ کتب لغتدن مقیس بعض ایضاحات درج
اولمشر

محرم

— بقیه حزیران سنه مالیه ۱۳۱۰ —

ایام	س. س.	س. س.	امساک	فجر	طلوع	ظہر	عصر	مواسم				
	س.	س.	د. س.	د. س.	د. س.	د. س.	د. س.					
چارشنبه	۰۱	۲۲	۷	۲۵	۸	۰۲	۹	۴۹	۴	۵۰	۸	۲۳
پنجشنبه	۰۲	۲۳		۲۶		۰۳		۵۰		۵۰		۲۳
جمعه	۰۳	۲۴		۲۸		۰۴		۵۰		۵۱		۲۴
« ايرتسی »	۰۴	۲۵		۳۰		۰۵		۵۱		۵۱		۲۴
پازار	۰۵	۲۶		۳۱		۰۶		۵۲		۵۲		۲۴
« ايرتسی »	۰۶	۲۷		۳۲		۰۸		۵۳		۵۲		۲۵
صالی	۰۷	۲۸		۳۳		۱۰		۵۳		۵۳		۲۵
چارشنبه	۰۸	۲۹		۳۴		۱۲		۵۴		۵۳		۲۵
پنجشنبه	۰۹	۳۰		۳۵		۱۳		۵۴		۵۳		۲۵
جمعه	۱۰	۰۱		۳۶		۱۴		۵۴		۵۳		۲۵
« ايرتسی »	۱۱	۰۲		۳۷		۱۵		۵۵		۵۴		۲۵
پازار	۱۲	۰۳		۳۸		۱۶		۵۵		۵۵		۲۶
« ايرتسی »	۱۳	۰۴		۳۹		۱۷		۵۶		۵۶		۲۶
صالی	۱۴	۰۵		۴۰		۱۸		۵۷		۵۶		۲۷
چارشنبه	۱۵	۰۶		۴۱		۱۹		۵۷		۵۶		۲۷

محرم — [میمک ضم و زاء مشدده نك فتحیه] حرمتی اخلال حلال اولیان
شیء دیمکدر . اشهر حرمدن اولان شهر مذکوره « محرم » اطلاق
دخولنده قتال ترك اولندی ایچوندر . وصفنده « محرم الحرام » دینیلر
اختصاراً یازیلشنده بر « م » قولالاینیلر

تقيّة محرم

— تموز سنة ماليه ١٣١٠ —

ايام	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	مواسم
	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	
پنجشنبه	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	عصر
جمعه	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	ظہر
« ايرتسى »	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	طلوع
پازار	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	فجر
« ايرتسى »	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	امساك
صالى	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	عصر
چارشنبه	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	ظہر
پنجشنبه	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	طلوع
جمعه	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	فجر
« ايرتسى »	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	امساك
پازار	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	عصر
« ايرتسى »	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	ظہر
صالى	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	طلوع
چارشنبه	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	فجر
پنجشنبه	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	امساك

محرم — [بضم الميم وفتح الراء المشددة] من الحرمة وهو ما لا يحل استهاكه .
 اطلق على هذا الشهر المعداد من الاشهر الحرم لترك القتال فيه .
 ويوصف بالحرام . ويكتب في اختصاره « م »

صفر

بقیه تموز — سنه مالیه ۱۳۱۰ —

ایام	ب	ب	امساك	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
	د	د	د	د	د	د	د	
جمعه	۲۲	۰۱	۲۱	۸	۲۰	۱۸	۱۰	۲۵
« ايرتسی »	۲۳	۰۲	۲۲	۲۲	۲۰	۲۰	۰۵	۲۶
پازار	۲۴	۰۳	۲۳	۲۴	۲۱	۲۱	۰۶	۲۷
« ايرتسی »	۲۵	۰۴	۲۵	۲۵	۲۳	۲۳	۰۶	۲۷
صالی	۲۶	۰۵	۲۶	۲۶	۲۵	۲۵	۰۷	۲۸
چارشنبه	۲۷	۰۶	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۰۷	۲۹
پنجشنبه	۲۸	۰۷	۲۷	۲۷	۲۸	۲۸	۰۸	۲۹
جمعه	۲۹	۰۸	۲۸	۲۸	۳۰	۳۰	۰۹	۳۰
« ايرتسی »	۳۰	۰۹	۳۰	۳۰	۳۱	۳۱	۱۰	۳۱
پازار	۳۱	۱۰	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۱۱	۳۱
« ايرتسی »	۰۱	۱۱	۳۵	۳۵	۳۴	۳۴	۱۲	۳۲
صالی	۰۲	۱۲	۳۶	۳۶	۳۴	۳۴	۱۳	۳۲
چارشنبه	۰۳	۱۳	۳۷	۳۷	۳۶	۳۶	۱۴	۳۳
پنجشنبه	۰۴	۱۴	۳۸	۳۸	۳۷	۳۷	۱۵	۳۴
جمعه	۰۵	۱۵	۴۰	۴۰	۳۹	۳۹	۱۶	۳۵

صفر — [تحتیله] صفور کی خالی قالمق معنا سنه مصدر در . زمان
تسمیه سنه مکه اهالیسی جاب ذخائر ایچون اطرافه منتشر اولدقلری
ومکه خالی قالدینی ایچون صفر دینامشدر . جاهلیتده محرم آینده مبارک
اولدقلری حرب وغارتک تحریمی صفره تأخیر ایدر لر ومؤخر احادیث
شریف ایله نهی اولنان بو فعل تبدیله « صفر » دیر لر ایدی .
صفرک مختصری « ص » در

بقية صفر

— بقية أغسطس سنة ١٣١٠ —

ايام	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	مواسم
ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	
١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠		
جمعه اير	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	
بازار	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠		
« ايرتسى »	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠			
صالى	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠				
چارشنبه	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠					
پنجشنبه	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠						
جمعه	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠							
« ايرتسى »	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠								
بازار	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠									
« ايرتسى »	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠										
صالى	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠											
چارشنبه	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠												اول خريف
پنجشنبه	٢٨	٢٩	٣٠													
جمعه	٢٩	٣٠														

صفر — بفتحين مثل الصفور بمعنى الخلو . سمي به الشهر لأن أهالي مكة كانوا ينتشرون وقت تسميته الى الاطراف لاجل جلب الذخائر . والصفر ايضاً تأخير المحرم الى صفر وهو فعل الجاهلية اذ كانوا يؤجلون تحريم ما بادروه من الحرب والغارة في محرم الى صفر وقد هي اخيراً عن هذا التبديل بالحديث الشريف . ومختصر صفر «ص»

ربیع الاول

بقیہ آگستوس سنہ مالہ ۱۳۱۰

ایام	عصر	طلوع	ظہر	امساك	فجر	عصر	مواسم
ساعت	د	د	د	د	د	د	
۰۱	۲۰	۰۹	۰۶	۰۶	۲۱	۳۲	۰۷
۰۲	۲۱	۱۲	۰۸	۰۸	۲۶	۳۳	۰۸
۰۳	۲۲	۱۵	۰۹	۰۹	۳۸	۳۴	۰۸
۰۴	۲۳	۱۸	۱۲	۱۲	۴۰	۳۵	۰۹
۰۵	۲۴	۲۰	۱۴	۱۴	۴۲	۳۶	۰۹
۰۶	۲۵	۲۳	۱۷	۱۷	۴۴	۳۸	۱۰
۰۷	۲۶	۲۶	۱۹	۱۷	۴۷	۴۰	۱۰
۰۸	۲۷	۳۰	۲۱	۱۹	۴۹	۴۲	۱۱
۰۹	۲۸	۳۴	۲۳	۲۴	۵۲	۴۴	۱۱
۱۰	۲۹	۳۶	۲۶	۲۶	۵۵	۴۳	۱۲
۱۱	۳۰	۳۸	۲۸	۲۸	۵۸	۴۳	۱۲
۱۲	۳۱	۳۹	۳۰	۲۹	۵۹	۴۴	۱۳
۱۳	۴۰	۴۰	۳۲	۳۰	۶۰	۴۴	۱۳
۱۴	۴۲	۴۲	۳۵	۳۲	۶۲	۴۵	۱۵
۱۵	۴۳	۴۳	۳۷	۳۵	۶۵	۴۶	۱۶

ربیع الاول — ربیع (یعنی بہار) ایک قسمدر . ہری شہور ربیعی
 ودیکری ازمنہ بیعیدر . موسملردن تفریق ایچون ربیع آیلری « شہر »
 لفظیہ برابرا عدال اولنور . ربیع الاولک مختصری « را » در

تقيّة ربيع الاول

— تقيّة ايلول سنة ماليه ١٣١٠ —

ايام	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١	مواسم
	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	
بازار	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١٧
« ايرتسى »	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	١٨
صالى	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	١٩
چارشنبه	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٢٠
پنجشنبه	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٢٠
جمعه	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٢١
« ايرتسى »	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٢١
بازار	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٢٢
« ايرتسى »	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٢٣
صالى	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	٢٣
چارشنبه	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	٢٤
پنجشنبه	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	٢٥
جمعه	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	٢٦
« ايرتسى »	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	٢٧
بازار	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	٢٧

ربيع الاول — الربيع قسمان ربيع الازمنة وربيع الشهور . فلاجل
تفريقهما يقال للشهر « شهر ربيع » . ومختصر شهر ربيع الاول
هكذا « را » .

بقية ربيع الآخر

— بقية تشرين اول سنة ماليه ١٣١٠ —

ايام	س. د.	س. د.	امساك	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
١	٢	٣	د. س. د.	د. س. د.	د. س. د.	د. س. د.	د. س. د.	
صالي	١٦	٠٤	١٠	١١	١١	١٢	١٩	٢٦
چارشنبه	١٧	٠٥	١١	١٢	١٣	١٤	٢٠	٢٧
پنجشنبه	١٨	٠٦	١٢	١٣	١٤	١٥	٢١	٢٨
جمعه	١٩	٠٧	١٣	١٤	١٥	١٦	٢٢	٢٨
« ايرتسى »	٢٠	٠٨	١٤	١٥	١٦	١٧	٢٣	٢٨
بازار	٢١	٠٩	١٥	١٦	١٧	١٨	٢٤	٤٠
« ايرتسى »	٢٢	١٠	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٥	٤٠
صالي	٢٣	١١	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢٦	٤٠
چارشنبه	٢٤	١٢	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٨	٤٠
پنجشنبه	٢٥	١٣	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٩	٤٠
جمعه	٢٦	١٤	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٣٠	٤١
« ايرتسى »	٢٧	١٥	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٣١	٤١
بازار	٢٨	١٦	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٣١	٤١
« ايرتسى »	٢٩	١٧	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٣٢	٤١

ربيع الآخر — مثل ربيع الاول و « الآخر » بكسر الحاء بمعنى المتأخر .
 فلعل هذين الشهرين سميا بالربيع لمصادفتهما فصل الربيع . واختصار ربيع
 الآخر « ر » فقط .

جمادى الاولى

— بقية تشرين اول سنة مالية ١٣١٠ —

ايام	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	عصر	مواسم
صالى	١٨	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	عصر	مواسم
چارشنبه	١٩	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	عصر	مواسم
پنجشنبه	٢٠	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	عصر	مواسم
جمعه	٢١	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	١٣	عصر	مواسم
« ايرتسى »	٢٢	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	١٤	عصر	مواسم
بازار	٢٣	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	١٥	عصر	مواسم
« ايرتسى »	٢٤	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	١٦	عصر	مواسم
صالى	٢٥	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	١٧	عصر	مواسم
چارشنبه	٢٦	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	١٨	عصر	مواسم
پنجشنبه	٢٧	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	١٩	عصر	مواسم
جمعه	٢٨	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠	عصر	مواسم
« ايرتسى »	٢٩	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	٢٢	عصر	مواسم
بازار	٣٠	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣	عصر	مواسم
« ايرتسى »	٣١	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	٢٥	عصر	مواسم
صالى	٣١	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	٢٦	عصر	مواسم

جمادى الاولى — جمادى بضم الجيم وفتح الـدال على صيغة التانيث بمعنى العين لا تدع مشتقة من الجمود كما ان « الجماد » بفتح الجيم هي السنة والارض لم يصبها مطر . سمي الشهر جمادى لمصادفة زمن تسميته وقت امسك السماء وانجماد المنابع . واسارته « جا »

تقیه جمادی الاولى

— تشرین ثانی سنه مالیه ۱۳۱۰ —

ایام	ب. ۶	ب. ۵	امساک	فجر	طلوع	ظہر	عصر	مواسم
	۶	۵	د. س. ا. د.	د. س. ا. د.	د. س. ا. د.	د. س. ا. د.	د. س. ا. د.	
چارشنبه	۱۶	۰۲	۱۱	۲۷	۱۱	۴۷	۱	۴۶ ۹
پنجشنبه	۱۷	۰۳	۲۹	۴۸	۳۳	۴۴	۲۲	۴۷
جمعه	۱۸	۰۴	۳۰	۴۹	۳۵	۴۵	۲۳	۴۷
« ایرتسی »	۱۹	۰۵	۳۱	۵۰	۳۶	۴۶	۲۴	۴۷
بازار	۲۰	۰۶	۳۲	۵۱	۳۸	۴۷	۲۵	۴۷
« ایرتسی »	۲۱	۰۷	۳۴	۵۲	۳۹	۴۸	۲۶	۴۸
صالی	۲۲	۰۸	۳۵	۵۳	۴۰	۴۸	۲۷	۴۸
چارشنبه	۲۳	۰۹	۳۶	۵۴	۴۲	۴۸	۲۸	۴۹
پنجشنبه	۲۴	۱۰	۳۷	۵۵	۴۳	۴۸	۲۹	۴۹
جمعه	۲۵	۱۱	۳۸	۵۶	۴۵	۴۹	۳۰	۴۹
« ایرتسی »	۲۶	۱۲	۳۹	۵۷	۴۷	۴۹	۳۱	۴۹
بازار	۲۷	۱۳	۴۰	۵۸	۴۸	۵۰	۳۲	۴۹
« ایرتسی »	۲۸	۱۴	۴۱	۵۹	۴۹	۵۰	۳۳	۴۹
صالی	۲۹	۱۵	۴۲	۶۰	۵۰	۵۰	۳۴	۵۰
چارشنبه	۳۰	۱۶	۴۳	۶۱	۵۰	۵۰	۳۵	۵۰

جمادی الاولى — جیمک ضم ودالک فتحیله مؤنت صیغه سی اوزره
 « جمادی » لفظی طوکق وقورومق مناسنه « جمود » دن مشتق اوله رق
 یاشمز کوز حقهده استعمال اولنور . جیمک فتحیله « جماد » دخی اوزرینه
 یاغمور یاغمیان ارضه ویاغمورسز سنه یه دینلیر . زمان تسمیه سنده امساک
 سما وانجماد منابهده صادف اولسنه مینی بو آی « جمادی » تسمیه اولمشدر .
 اشارتی « جا » در

جمادی الآخره

بقیه تشرین ثانی سنه مالیه ۱۳۱۰ —

ایام	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	عصر	مواسم
	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د	د
پنجشنبه	۰۱	۱۷	۱۱	۴۵	۱۲	۲	۱	۵۰	۶	۵۱	۹	۴۹
جمعه	۰۲	۱۸		۴۶		۰۴		۵۱		۵۲		۴۸
« ابرتسی »	۰۳	۱۹		۴۷		۰۵		۵۲		۵۲		۴۷
بازار	۰۴	۲۰		۴۸		۰۵		۵۳		۵۳		۴۷
« ابرتسی »	۰۵	۲۱		۴۹		۰۵		۵۴		۵۴		۴۷
صالی	۰۶	۲۲		۵۰		۰۶		۵۵		۵۵		۴۷
چارشنبه	۰۷	۲۳		۵۱		۰۷		۵۶		۵۴		۴۶
پنجشنبه	۰۸	۲۴		۵۲		۰۸		۵۷		۵۴		۴۶
جمعه	۰۹	۲۵		۵۳		۰۹		۵۷		۵۴		۴۶
« ابرتسی »	۱۰	۲۶		۵۴		۱۰		۵۸		۵۵		۴۵
بازار	۱۱	۲۷		۵۴		۱۱		۵۸		۵۵		۴۵
« ابرتسی »	۱۲	۲۸		۵۵		۱۲		۵۹		۵۵		۴۵
صالی	۱۳	۲۹		۵۵		۱۴		۵۹		۵۵		۴۵
چارشنبه	۱۴	۳۰		۵۵		۱۵		۵۹		۵۵		۴۵
پنجشنبه	۱۵	۰۱	۱۵	۵۶	۲	۰۰	۵۶	۵۶	۰۰	۵۶	۴۵	کانون اول

جمادی الآخره — بودخی جمادی الاولی کبدر . شهوز مذکور
«متقدمه» و «متاخره» معنا سنه اولی و آخره و صفلیله تفریق اولنور
ایکنجینده «آخری» دینمز چونکه بولفظ «واحد» معنا سنه و هر ایکینده
شامل اولغله النبسی موجددر . قبل الاسلام بو آیلرک برنجینده محرمدن
بشنجی آی اولمق حسبله «جمادی خمس» و ایکنجینده «جمادی سته»
دیرلریدی . جمادی الآخره نك اختصاری یالکز «ج» در

جمادى الآخرة تقيمه سى

— كانون اول سنه مالىه ١٣١٠ —

ايام	س. س.	س. س.	امسك	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
	٦	٥	د. س. د.	د. س. د.	د. س. د.	د. س. د.	د. س. د.	
جمعه	١٦	٠٢	١١	٥٦	١٢	١٦	٠٠	٢
« ايرتسى	١٧	٠٣	٥٧	٥٧	١٧	٠١	٥٧	٤٥
بازار	١٨	٠٤	٥٨	٥٨	١٨	٠٢	٥٧	٤٥
« ايرتسى	١٩	٠٥	٥٩	٥٩	١٩	٠٣	٥٧	٤٤
صالى	٢٠	٠٦	١٢	٠٠	٢٠	٠٤	٥٨	٤٤
چارشنبه	٢١	٠٧	١٢	٠٠	٢٠	٠٥	٥٨	٤٣
پنجشنبه	٢٢	٠٨	١٢	٠٠	٢٠	٠٥	٥٧	٤٣
جمعه	٢٣	٠٩	١٢	٠٠	٢٠	٠٣	٥٦	٤٣
« ايرتسى	٢٤	١٠	١١	٥٩	١٩	٠٢	٥٥	٤٣
بازار	٢٥	١١	١١	٥٨	١٩	٠١	٥٥	٤٤
« ايرتسى	٢٦	١٢	١٢	٥٧	١٨	٠٠	٥٤	٤٤
صالى	٢٧	١٣	١٣	٥٦	١٧	٠٠	٥٤	٤٥
چارشنبه	٢٨	١٤	١٤	٥٥	١٦	٠١	٥٤	٤٥
پنجشنبه	٢٩	١٥	١٥	٥٤	١٥	٠٨	٥٤	٤٦

جمادى الآخرة — مثل جمادى الاولى . وتفرقهما بوصف « الاولى »
 و« الآخرة » باعتبار المتقدمة والمتأخرة . ولا يقال فى الثانية « اخرى »
 لأن هذا اللفظ معناه « واحدة » وهو يشمل كليهما فيوجب الالتباس . وكان
 قبل الاسلام يقال لاوليهما « جمادى خمسة » لكونها خامس شهر من محرم
 والآخرة « جمادى ستة » . ومختصر جمادى الآخرة « ج » فقط

رجب

بقیه کانون اول — سنه مالیه ۱۳۱۰ —

ایام	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱							
جمعه	۰۱	۱۶	۱۱	۰۲	۱۲	۱۵	۰۸	۰۶	۰۴	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱				
« ابرتسی »	۰۲	۱۷	۱۲	۰۳	۱۳	۱۶	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۰۱		
پایزار	۰۳	۱۸	۱۳	۰۴	۱۴	۱۷	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۰۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۰۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۰۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۰۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۰۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۰۲	۱۰	
« ابرتسی »	۰۴	۱۹	۱۴	۰۵	۱۵	۱۸	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۰۳	۱۱	
صالی	۰۵	۲۰	۱۵	۰۶	۱۶	۱۹	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۰۴	۱۲	
چارشنبه	۰۶	۲۱	۱۶	۰۷	۱۷	۲۰	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۰۵	۱۳	
پنجشنبه	۰۷	۲۲	۱۷	۰۸	۱۸	۲۱	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	
جمعه	۰۸	۲۳	۱۸	۰۹	۱۹	۲۲	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	
« ابرتسی »	۰۹	۲۴	۱۹	۱۰	۲۰	۲۳	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴
پایزار	۱۰	۲۵	۲۰	۱۱	۲۱	۲۴	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵
« ابرتسی »	۱۱	۲۶	۲۱	۱۲	۲۲	۲۵	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	
صالی	۱۲	۲۷	۲۲	۱۳	۲۳	۲۶	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	
چارشنبه	۱۳	۲۸	۲۳	۱۴	۲۴	۲۷	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	۱۰	
پنجشنبه	۱۴	۲۹	۲۴	۱۵	۲۵	۲۸	۲۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۲۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۲۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۲۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۲۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳	۱۱	۰۹	۰۷	۱۵	۱۳	۱۱	
جمعه	۱۵	۳۰	۲۵	۱۶	۲۶	۲۹	۲۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۲۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۲۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۲۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۲۲	۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۰۸	۰۶	۱۴	۱۲	

رجب — هیبتله تعظیم و تبحیل معانسه « رجب » مصدرندن مشتقدرد.
 جمادی آیلرندن صکره جریان انهار و سائر احباب تعظیله جاهلیتده
 بو آیه « رجب » دیتلدی . اشهر حرمدن اولسنه مبنی بونده فریاد
 واستمداد ندری ایشلمدیکیچون ینه جاهلیتده « اصم » یعنی صاغر
 و كذلك حلولته سلا حار الدن دوشدیکی مناسبتله دوکامک معانسه
 انصبادن « اصب » وصفریله توصیف اولمشدر . مختصری « ب » در

تقيّة رجب

كانون ثنى — سنه مالیه ١٣١٠ —

ایام	ب	ع	امساک	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
١٦	١١	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	١٢	
جمعه ابر	١٦	٢١	٢٣	١٢	١٢	١٢	١٢	
بازار	١٧	٢١	٢٢	١٢	١٢	١٢	١٢	كانون ثانى
« ايرتسى »	١٨	٢٢	٢٠	١٢	١٢	١٢	١٢	
صالى	١٩	٢٣	٢٩	١١	١١	١١	١١	
چارشنبه	٢٠	٢٤	٢٨	١١	١١	١١	١١	
پنجشنبه	٢١	٢٥	٢٧	١١	١١	١١	١١	
جمعه	٢٢	٢٦	٢٦	١١	١١	١١	١١	
« ايرتسى »	٢٣	٢٧	٢٥	١١	١١	١١	١١	
بازار	٢٤	٢٨	٢٥	١١	١١	١١	١١	
« ايرتسى »	٢٥	٢٩	٢٤	١١	١١	١١	١١	
صالى	٢٦	٣٠	٢٣	١١	١١	١١	١١	
چارشنبه	٢٧	٣١	٢٢	١١	١١	١١	١١	ميراج
پنجشنبه	٢٨	٣٢	٢٠	١١	١١	١١	١١	
جمعه	٢٩	٣٣	٢٩	١١	١١	١١	١١	
« ايرتسى »	٣٠	٣٤	٢٨	١١	١١	١١	١١	

رجب — مشتق من « الرجوب » وهو التعظيم والتبجيل بالهيبة .
سمى به الشهر لانهم كانوا يعظمونه فى الجاهلية لجرى انهار فيه بعد
الجماديين الى غير ذلك من اسباب التعظيم . ويوصف بالاصم لعدم سماع
نداء الاستغاثة والاستمداد فيه لانه من الاشهر الحرم ويعرف بالاصب
ايضاً لانصاب السلاح فيه من الايدى . ومختصره « ب »

شعبان

— بقية كانون ثاني سنة ماله ۱۳۱۰ —

ایام	ب. س.	ب. س.	امساك	فجر	طلوع	ظہر	عصر	مواسم
	س. د.	س. د.	س. د.	س. د.	س. د.	س. د.	س. د.	
بازار	۰۱	۱۵	۱۱	۲۶	۱۱	۲۶	۰۹	۲۶
« ايرتسی »	۰۲	۱۶	۲۵	۲۵	۳۱	۴۱	۴۶	۲۶
صالی	۰۳	۱۷	۲۳	۲۴	۳۰	۴۰	۴۶	۲۶
چارشنبه	۰۴	۱۸	۲۱	۲۳	۲۹	۴۰	۴۶	۲۶
پنجشنبه	۰۵	۱۹	۲۰	۲۱	۲۷	۳۹	۴۵	۲۵
جمعه	۰۶	۲۰	۱۹	۲۰	۲۶	۳۹	۴۵	۲۵
« ايرتسی »	۰۷	۲۱	۱۷	۲۹	۲۴	۳۸	۴۵	۲۵
بازار	۰۸	۲۲	۱۶	۲۸	۲۳	۳۷	۴۴	۲۴
« ايرتسی »	۰۹	۲۳	۱۵	۲۷	۲۱	۳۶	۴۴	۲۴
صالی	۱۰	۲۴	۱۴	۲۶	۲۰	۳۶	۴۴	۲۴
چارشنبه	۱۱	۲۵	۱۳	۲۴	۱۸	۳۴	۴۲	۲۲
پنجشنبه	۱۲	۲۶	۱۲	۲۲	۱۷	۳۳	۴۲	۲۲
جمعه	۱۳	۲۷	۱۰	۲۰	۱۵	۳۲	۴۱	۲۱
« ايرتسی »	۱۴	۲۸	۰۹	۲۹	۱۴	۳۲	۴۱	۲۱
بازار	۱۵	۲۹	۰۸	۲۸	۱۲	۳۱	۴۱	لیله برات

شعبان — آریلوب طاغلق معناسنه اولان تشعبدن ما خوددر .
 زیر ابو آیدد عربلر صوجایی و یا خودسب و غارت ایچون متشعب و متفرق
 اولور لر ایدی . وصفندد « شعبان المعظم » دنیلیر .
 شعبانک رمزی « ش » حرفیدر .

بقية شعبان

— شباط سنة ماله ١٣١٠ —

ايام	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	مواسم
	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	١١	
بازار اير	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	ولادت همايون
صالي	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١		
چارشنبه	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١			شباط
پنجشنبه	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١				
جمعه	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١					
« ايرتسي »	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١						
بازار	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١							
« ايرتسي »	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١								
صالي	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١									
چارشنبه	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١										
پنجشنبه	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١											
جمعه	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١												
« ايرتسي »	٢٨	٢٩	٣٠	٣١													
بازار	٢٩	٣٠	٣١														

شعبان — مأخوذ من التشعب وهو التفرق والتشتت لأن العرب كانوا يتشعبون فيه ويتفرقون لطلب الماء أو النهب والغارة . ويقال في وصفه « شعبان المعظم » ورمزه حرف « ش »

رمضان

— بقیه شباط سنهٔ مالیه ۱۳۱۰ —

ایام	ب	ب	امساک	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواصم
	د	د	د	د	د	د	د	د
یازار ایر	۰۱	۱۳	۱۰	۵۰	۱۱	۰۷	۱۲	۳۴
صالی	۰۲	۱۴	۲۹	۰۵	۰۷	۱۱	۱۲	۳۴
چارشنبه	۰۳	۱۵	۴۷	۰۳	۰۳	۰۳	۰۳	۳۵
پنجشنبه	۰۴	۱۶	۴۵	۰۱	۰۱	۰۱	۰۱	۳۶
جمعه	۰۵	۱۷	۴۳	۱۰	۰۹	۰۹	۰۹	۳۳
« ابرتسی »	۰۶	۱۸	۴۱	۵۷	۰۷	۰۷	۰۷	۳۳
یازار	۰۷	۱۹	۳۹	۵۵	۰۵	۰۵	۰۵	۳۱
« ابرتسی »	۰۸	۲۰	۳۷	۵۳	۰۳	۰۳	۰۳	۳۰
صالی	۰۹	۲۱	۳۵	۵۱	۰۱	۰۱	۰۱	۳۰
چارشنبه	۱۰	۲۲	۳۳	۴۹	۰۱	۰۱	۰۱	۲۹
پنجشنبه	۱۱	۲۳	۳۱	۴۸	۰۱	۰۱	۰۱	۲۸
جمعه	۱۲	۲۴	۲۹	۴۶	۰۱	۰۱	۰۱	۲۷
« ابرتسی »	۱۳	۲۵	۲۷	۴۴	۰۱	۰۱	۰۱	۲۶
یازار	۱۴	۲۶	۲۶	۴۲	۰۱	۰۱	۰۱	۲۵
« ابرتسی »	۱۵	۲۷	۲۴	۴۰	۰۱	۰۱	۰۱	۲۵

رمضان — شدت حرارت دیمک اولان « رمض » دن مأخوذدر .
 عربی طرغندن اسمنک زمان تبدیلنده بو آی شدت حره مصادف
 اولسیله رمضان تسمیه ایندیلر . بر روایتده رمضان اسماء اللهن
 اولغله آی حقمده بالکوز « رمضان » دینیوب « شهر رمضان »
 دینلمسی لازمدر . وصفنده رمضان المبارک دینلیر . اختصاری «ن»

بقية رمضان

— مارت سنة مالية ١٣١١ —

ايام	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	عصر	ظهور	طلوع	فجر	امسك	ساعات	ساعات	ساعات	ساعات	مواسم		
صالي	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧		
چارشنبه	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	
پنجشنبه	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
جمعه	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠
« ايرتسي »	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١
بازار	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢
« ايرتسي »	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣
صالي	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤
چارشنبه	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥
پنجشنبه	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦
جمعه	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧
« ايرتسي »	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨
بازار	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩
« ايرتسي »	٢٩	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠
صالي	٣٠	٣١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١

رمضان — مشتق من الرمض وهو شدة الحر وسمى الشهر رمضانا لأن العرب لما نقلوا أسماء الشهور عن اللغة القديمة سموها بالأزمنة التي وقعت فيها فوافق ذلك زمن الحر والرمض . وفي رواية أن رمضان من أسماء الله تعالى فلا يجوز أن يقال فيه رمضان فقط بل شهر رمضان . ويوصف بالبارك . واختصاره بحرف « ن »

شوال

— تقیة مازت سنه مالیه ۱۳۱۱ —

ایام	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ایام	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
ایام	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
چارشنبه	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
پنجشنبه	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	
جمعه	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱		
« ايرتسی »	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱			
پازار	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱				
« ايرتسی »	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱					
صالی	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱						
چارشنبه	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱							
پنجشنبه	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱								
جمعه	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱									
« ايرتسی »	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱										
پازار	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱											
« ايرتسی »	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱												
صالی	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱													
چارشنبه	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱														

شوال — مبالغه اسم فاعل صیغه سیله « شوال » لفظی رحلت معناسنه
اولان ویاخود دیشی دوه لرك چمتلشمك زمانه اطلاق اولنان
« شول » مصدرندن ماخوذدرکه خصوصات مذکورمك بو آیه تصادفی
باعث تسمیه اولشد. و صغده « مكرم » دنیلیز .
شوالك مختصری « ل » در

تقیة شوال

— نیشان سنهٔ مالیه ۱۳۱۱ —

ایام	ساعت	د	س.ا	فجر	د	س.ا	طلوع	د	س.ا	ظهر	د	س.ا	عصر	د	س.ا	مواسم
پنجشنبه	۱۶	۳۰	۹	۱۳	۱۰	۲۳	۱۱	۰۷	۵	۲۰	۹	۰۲				
جمعه	۱۷	۳۱	۱۱	۱۱	۲۱	۲۱	۰۵	۲۹	۰۲							
« ایرتسی	۱۸	۰۱	۰۹	۰۹	۲۹	۲۹	۰۳	۲۹	۰۲							نیشان. ابتدای حصار
پازار	۱۹	۰۲	۰۷	۰۷	۲۱	۲۱	۰۲	۲۸	۰۲							
« ایرتسی	۲۰	۰۳	۰۴	۰۴	۲۴	۲۴	۱۰	۰۹	۲۷	۰۱						
صالی	۲۱	۰۴	۰۲	۰۲	۲۲	۲۲	۰۷	۰۵	۲۶	۰۱						
چارشنبه	۲۲	۰۵	۰۹	۰۹	۲۰	۲۰	۰۵	۲۵	۰۹	۰۰						
پنجشنبه	۲۳	۰۶	۰۸	۰۸	۱۸	۱۸	۰۲	۲۴	۰۹	۰۰						
جمعه	۲۴	۰۷	۰۵	۰۵	۱۵	۱۵	۰۰	۲۲	۰۸	۰۹						
« ایرتسی	۲۵	۰۸	۰۳	۰۳	۱۳	۱۳	۲۸	۲۱	۰۸							
پازار	۲۶	۰۹	۰۲	۰۲	۱۲	۱۲	۲۶	۲۰	۰۸							
« ایرتسی	۲۷	۱۰	۰۰	۰۰	۱۰	۱۰	۲۵	۱۹	۰۷							
صالی	۲۸	۱۱	۰۴	۰۴	۹	۹	۲۳	۱۹	۰۷							
چارشنبه	۲۹	۱۲	۰۷	۰۷	۷	۷	۲۲	۱۸	۰۶							

شوال — [علی صیفة مبالغه اسم الفاعل] مأخوذ من الشول بمعنى الرحيل او من شالت الناقة بذنبها للملاح سمي الشهر شوالاً لمصادفة ما ذكر وقت تسميته . ويقال في وصفه « المكرم » ومختصر شوال حرف « ل »

ذی القعدة

بقیة نیسان سنه مالیه ۱۳۱۱ -

ایام	ب	ع	امساک	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
	د	د	د	د	د	د	د	
پنجشنبه	۰۱	۱۳	۰۸	۱۵	۰۹	۰۵	۱۰	۵۵
جمعه	۰۲	۱۴	۰۹	۱۶	۱۰	۰۶	۱۱	۵۵
« اربعی	۰۳	۱۵	۱۰	۱۷	۱۱	۰۷	۱۲	۵۴
بازار	۰۴	۱۶	۱۱	۱۸	۱۲	۰۸	۱۳	۵۳
« اربعی	۰۵	۱۷	۱۲	۱۹	۱۳	۰۹	۱۴	۵۲
صالی	۰۶	۱۸	۱۳	۲۰	۱۴	۱۰	۱۵	۵۱
چهارشنبه	۰۷	۱۹	۱۴	۲۱	۱۵	۱۱	۱۶	۵۰
پنجشنبه	۰۸	۲۰	۱۵	۲۲	۱۶	۱۲	۱۷	۵۰
جمعه	۰۹	۲۱	۱۶	۲۳	۱۷	۱۳	۱۸	۴۹
« اربعی	۱۰	۲۲	۱۷	۲۴	۱۸	۱۴	۱۹	۴۹
بازار	۱۱	۲۳	۱۸	۲۵	۱۹	۱۵	۲۰	۴۸
« اربعی	۱۲	۲۴	۱۹	۲۶	۲۰	۱۶	۲۱	۴۸
صالی	۱۳	۲۵	۲۰	۲۷	۲۱	۱۷	۲۲	۴۷
چهارشنبه	۱۴	۲۶	۲۱	۲۸	۲۲	۱۸	۲۳	۴۷
پنجشنبه	۱۵	۲۷	۲۲	۲۹	۲۳	۱۹	۲۴	۴۶

ذو القعدة — اتورمق معناسه « قعود » دن مشتق ایران بو آی اشهر
 حرمندرز . هر بلر بونده سفر وجدالدين قعود ایلمارینه مینی اكا
 نسبة قافك كسزوفتحيله «ذوالقعدة» تسمیه اولمشدر . «ذی» اداتی
 ایسه صاحب معناسه اولان « ذو » نك حالت جرندن عبارت اولدینی
 معلومدر . ذوالقعدة نك مختصری « ذا » در

تقيّة ذى القعدة

— مايس سنة ماله ١٣١١ —

ايام	ساعات	دقائق	امسك	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
جمعه	١٦	٢٨	٨	٢١	٨	٢١	٨	٤٦
جمعه اير	١٧	٢٩	١٩	٢٩	١٧	١٧	٥	٤٥
بازار	١٨	٣٠	١٧	٢٧	١٥	١٥	٤	٤٤
بازار اير	١٩	٣١	١٦	٢٦	١٤	١٤	٣	٤٣
صالح	٢٠	٣٢	١٤	٢٤	١٢	١٢	٣	٤٢
چارشنبه	٢١	٣٣	١٢	٢٢	١١	١١	٢	٤١
پنجشنبه	٢٢	٣٤	١١	٢١	١٠	١٠	١	٤٠
جمعه	٢٣	٣٥	٩	٢٩	٨	٨	٠	٣٩
جمعه اير	٢٤	٣٦	٨	٢٨	٧	٧	٠	٣٨
بازار	٢٥	٣٧	٦	٢٥	٦	٦	٤	٣٧
بازار اير	٢٦	٣٨	٥	٢٤	٤	٤	٥	٣٦
ضالی	٢٧	٣٩	٤	٢٣	٣	٣	٥	٣٥
چارشنبه	٢٨	٤٠	٣	٢٢	٢	٢	٥	٣٤
پنجشنبه	٢٩	٤١	٢	٢٠	١	١	٥	٣٣
جمعه	٣٠	٤٢	١	١٩	٠	٠	٥	٣٢

ذو القعدة — بكسر القاف وفتحها شهر من الأشهر الحرم وهو مشتق من القعود لأن العرب كانوا يقعدون فيه عن السقر والجدال فسمى بذلك .
 ويقال في إضافته « ذى القعدة » بقلب الواو ياء ورمز هذا الشهر بالاختصار « ذأ »

ذی الحجہ

— بقیہ مایس سنۂ مالیه ۱۳۱۱ —

ایام	ب. م.	ب. م.	امساک	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
	۶	۵	۵	۵	۵	۵	۵	س. د.
جمعه ایر	۰۱	۱۳	۸	۲۰	۸	۱۸	۹	۵۹
بازار	۲	۱۴	۸	۰۰	۱۷	۰۸	۰۵	۲۶
بازار ایر	۳	۱۵	۷	۵۹	۱۶	۵۷	۵۴	۳۵
صالی	۴	۱۶	۵۷	۱۵	۵۶	۵۶	۵۴	۳۵
چارشنبه	۵	۱۷	۵۶	۱۴	۵۵	۵۵	۵۳	۳۵
پنجشنبه	۶	۱۸	۵۵	۱۳	۵۵	۵۵	۵۳	۳۵
جمعه	۷	۱۹	۵۴	۱۲	۵۴	۵۳	۵۳	۳۴
جمعه ایر	۸	۲۰	۵۳	۱۱	۵۳	۵۳	۵۲	۳۴
بازار	۹	۲۱	۵۲	۱۰	۵۲	۵۲	۵۱	۳۴
بازار ایر	۱۰	۲۲	۵۱	۹	۵۱	۵۱	۵۰	۳۳
صالی	۱۱	۲۳	۵۰	۸	۵۰	۵۰	۵۰	۳۳
چارشنبه	۱۲	۲۴	۴۹	۷	۴۹	۵۰	۴۹	۳۳
پنجشنبه	۱۳	۲۵	۴۸	۶	۴۸	۴۹	۴۹	۳۳
جمعه	۱۴	۲۶	۴۷	۵	۴۷	۴۹	۴۹	۳۳
جمعه ایر	۱۵	۲۷	۴۶	۴	۴۶	۴۸	۴۹	۳۳

ذوالحجہ — زیارت کعبہ معظمہ زمانی اولان بو آی [حانک کسریله
 بنا، مره اوزره] بر کره حج ایلمک معناسنه کلن « حججه » کله سندن
 و یا خودینه بووزنده و سنه معناسنده کی حججه دن مأخوذدر . بو تقدیرده
 مجموع شهر سنه تک تمامی اولق اعتباریله تسمیه ایدلمش اولور .
 ذوالحججه تک اشارت مختصرده سی یالکز « ذ » در

بقية ذى الحجة

— حزيران سنة ١٣١١ م —

ايام	سنة	سنة	امسك	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مواسم
	س	د	س	س	س	س	س	
بازار	١٦	٢٨	٧	٢٥	٨	٣	٩	١٧
بازار اير	١٧	٢٩		٤٤		٠٢	٤٧	٤٩
صالي	١٨	٣٠		٤٣		٠١	٤٦	٤٩
چارشنبه	١٩	٣١		٤١		٠١	٤٦	٤٩
پنجشنبه	٢٠	٠١	٢٠	٤٠	٨	٠٠	٤٥	٤٨
جمعه	٢١	٠٢	٢٩	٣٩	٧	٥٩	٤٤	٤٨
جمعه اير	٢٢	٠٣	٢٨	٣٨		٥٨	٤٤	٤٧
بازار	٢٣	٠٤	٢٧	٣٧		٥٧	٤٣	٤٧
بازار اير	٢٤	٠٥	٢٦	٣٦		٥٦	٤٢	٤٦
صالي	٢٥	٠٦	٢٥	٣٥		٥٥	٤١	٤٦
چارشنبه	٢٦	٠٧	٢٣	٣٣		٥٣	٤٠	٤٦
پنجشنبه	٢٧	٠٨	٢٢	٣٢		٥٤	٤٠	٤٦
جمعه	٢٨	٠٩	٢١	٣١		٥٢	٤٠	٤٦
جمعه اير	٢٩	١٠	٢١	٣١		٥١	٤٠	٤٧
بازار	٣٠	١١	٢٢	٣٢		٥٢	٤١	٤٧

ذو الحجة — من الاشهر الحرم وهو زمن زيارة الكعبة المعظمة مشتق
 اما من كلمة « حجة » بكسر الحاء وهي حجة مرة واحدة او من الحجة
 مثلها بمعنى السنة . فتكون تسمية الشهر اذا باعتبار كونه تمام مجموع
 شهور السنة .

واشارته المختصرة حرف « ذ » فقط .

﴿ اهالى ولايت اصطلاحه فصول اربعة ﴾

ربيع — رومى شباطك اون بشندن مايسك اون آلتيسنه قدر در
 صيف — مايسك اون بدايستدن آغستوسك اون آلتيسنه قدر در
 خريف — آغستوسك اون بدايستدن تشرين ثانيك اون بشنه قدر در
 شتا — تشرين ثانيك اون آلتيسندن شباطك اون درديته قدر در

﴿ ولايته موسم حراة ﴾

فصل خريفك اون يدنجي كونندن شتاك بكرمى بشنه قدر در

﴿ موسم حصاد ﴾

رومى نينان ابتداسندن بدأ ايدر

﴿ الفصول الاربعه فى اصطلاح اهالى الولاية ﴾

الربيع — من ١٥ شباط الرومى الى ١٦ مايس
 الصيف — من ٢٧ مايس الى ٢٦ آغستوس
 الخريف — من ١٧ آغستوس الى ١٥ تشرين الثانى
 الشتاء — من ١٦ تشرين الثانى الى ١٤ شباط

﴿ موسم الحرث فى الولاية ﴾

من اليوم السابع عشر من فصل الخريف الى الخامس والعشرين من الشتاء

﴿ موسم الحصاد ﴾

بتدى من اول شهر نينان

— علم هیئتدان معلومات مختصره —

(کزه ارضك سیاره ارضی)

— عالم شمسی —

شمس ، سزاده پارلیان بحساب یلدیزلردن بری اولوب نیجه لرندن کوچکدر فقط شمس او یلدیزلره نسبتله کزه ارضه یقین دوشدیکی ایچون بزه بیوک کورونور .

شمسك اطرافنده سیر و دور ایدن یلدیزلره سیاره دینور . سیاره اطرافنده طولاشان جر مه پیک تسیمه اولنور کزه ارضك پیکی قردر سیاره لر ایله پیکلردن بشقه قویر قلی یلدیز دینان جر ملر دخی کونشك اطرافنده دوزلر

سیاره لرك شمس اطرافنده دونمکله تشکیل ایتدکاری یول دکرمی یعنی دائره شکنه یقین وقویر قلی یلدیزلرك تشکیل ایتدکاری یول ایسه بیضی ممتد شکننده در سیاره وقویر قلی یلدیزلرك یولنه مدار دینور قدیمده مدار ارضه منطقه البروج دینلوردی کونشك اطرافنده دور ایدوب اندن هم نور اقتباس همده حرارت اخذ ایلین سیارات و پیک وقویر قلی یلدیزلره نفس شمسك مجموعنه عالم شمسی دینور

سیاره لر تفریباً یوز اوتوز ساکنز قدر اولوب بونلردن ساکنزی بیوک ویوز اوتوزی کوچکدر بیوک سیاره لر عطارد ، زهره ، ارض ، مریخ ، مشتری ، زحل ، هرشل ، (یاخود اورانوس) ، نپتون در اوزرنده یشادینمز کزه ارض بوسکنز سیاره نك بری اولوب سیاره لر یلدیز اولدقلری کبی کزه ارض دخی بر یلدیزدر

مرور یافته‌اید بر بناء علیه خط استوا ده بولنان بر نقطه قطباره یقین دوشن
نقطه لره نسبتله او کنه چوق کنیش بر مسافه دوشدیکه ایچون ساعتده
(۱۰۳۵) و عرضی (۴۴) درجه اولان بر نقطه ایسه ساعتده
(۷۹۴) میل کیدر و قطب لره بری حرکت ایتمز

ارض شمسدن نور و حرارت اخذاید و کره شکلنده اولدینی ایچون
بر وقتده آنجق بر نصف مقداری نور آلور او بر نصف ایسه ظلمتده
قالور کره ارضک منور و مظلم جهت لرینی فصل ای دن دائره عظیمه به
دائره نور دینور که کره ارضک حرکت سنویه سی ایجابیله گاه جنوبه
و گاه شماله طوغری تبدیل حدود ایدر .

(حرکت سنویه ارضه . منابع فصول ایله)

کره ارض کندی محوری اوزرنده حرکت ایتمکدن ماعدا کونشک
اطرافنده یعنی قدیمده منطقه البروج دینلن مداری اوزرنده بر حرکت
سنویه اجرا ایدر .

کره ارض کونشک اطرافنده دورینی بر سنده تمام و بومدنده محوری
اوزرنده دخی حرکت وضعیه سی ایله ۳۶۵ دفعه بر ربع دور ایتمکدن
بر سنه ۳۶۵ کون بر ربع ودها تدقیقه حساب اولندقدده هر بر سنه
۳۶۵ کون ۵ ساعت ۴۸ دقیقه ۴۸ ثانیه دن عبارت اولور .

موسم لره سبب تبدیلی مدار ارضک سطحنه محور ارضک ۶۶ درجه
۲۸ دقیقه و سه شده بر زاویه تشکیل ایده جک بوضع ایله مائل بولنسی
ومیلی دخی دائما همان بر طرفه طوغری اولسیدر

بناء علیه قطب شمالی بر دوام سها ده همان بر یرده یعنی شمالی یلدره و بوجه
اولور و کره ارض سنده هر قاچ موقعه بولنسه هر موقعه کی محوری

دیگر موقبلرده کی محور لره متوازی بولنور . کره ارضک محوری مدارینک
 سطحه عمودی اولسه ایدی دائرة نور دوائر نصف النهارک بری
 اوله رق قطبلردن کچر ایدی بوحال کیجه کوندز دنیا ناک هر برنده
 برسیاقده اوله رق کونش دائما خط استواده اولنلره سمت رأسده
 وقطبلرده اولنلره ایسه افقده کورینوب موسم تبدلاتی هیج واقع اولمز
 ابدی

(طول رقص لیل و نهار)

خط استواده کیجه ایله کوندوز دائما اون ایکیشر ساعت اوله رق
 بر برینه مساویدر

قطبلرده سنه آلتیشر آی سورن بر کون ایله بر کیجه دن عبارتدر
 کره ارضک هر بر نقطه سنده شمسک بر سنه ظرفنده افقندن یوقاروده
 قالمسی مدتی همان آلتی آی اولوب شو قدرکه نهار لره مدتجه فرقلی
 اولورلر

کره ناک نصف شمالیسنده انقلاب صیفی صره سنده اطول نهار
 وانقلاب شتوی صره سنده اطول لیل واقع اولور یازک قیشدن ده
 صیجاق اولسنه بر سبب دخی نهارک اوموسمده اوزونلغیدر زیرا
 یازین کونش اوزون بروقت افقندن یوقاری قالدینی ایچون اورته لنی ده
 زیاده ایصیدیر .
 (جغرافیای طبیعی) دن منقولدر

(شمسک حرکت ظاهریه سی)

علم هیئت اربابی تعبیرلرینی ظواهر احواله توفیق ایتک ایچون ارضک
 کونش اطرافده اجرا ایلدیکی حرکت دوریه سنویه نی کونشه اسناد

ایله ارضی ثابت و کونشی متحرک فرض ایدرلر . حقیقت حالده ایسه
 اصل دور و حرکت ایدن کره ارضدر
 باجمله حرکات سماویه ایکی سطحه تابعدر که بری مدار شمس دیگری
 خط استوای سماوی یعنی خط استوای ارضک قبه آسمانه طوغری
 امتداد ایدر . بو ایکی سطح اشبو ۱۸۹۴ سنه میلادیه سنک کانون ثانیسی
 ابتدا سنده تقریباً ۲۳ درجه ۲۷ دقیقه ۱۰ ثانیه ۸۹ کسورلک بر زاویه ده
 تقاطع ایدرلر . ایسته مدار شمسک میلانی دینلن بودر که زمانمزده
 سنده بر ثانیه دن آز بر مقدار فرق ایدر .

مدار شمس ایله افقک تقاطع ایتدکلی نقطه دائماً ثابت قالمیوب سنه ده
 تقریباً ۵۰ ثانیه تخلف ایتدیکندن شو حالده هر فصل ربیع اولکندن
 ۵۰ ثانیه دهها کپوده قالمیر بو کریمه ییلدیزلرک افقندن انحراف
 و تباعدینی موجب اولور . انک ایچون محور ارضک قبه سماده
 مرور ایلدیکی نقطهینی وانکله برابر قطبی ارنه ایدن قطب ییلدیزی هر
 زمان بر دکلمدر . شویله که « تنین » یعنی اژدر مجموعه نجومیه سنک (آلفا)
 ییلدیزی بوندن ۳۰۰۰ سنه اول قطب ییلدیزی ایدی . بزم شمیدیکی
 قطب ییلدیز من اولان دب اصغرک آلفا ییلدیزی قطبدن ۱۲ درجه
 مسافه ایدی . شمیدی ایسه بومسافه تقریباً یالکیز بر درجه دن
 زیاده اولدینی کی ۲۱۰۰ سنه میلادیه سنده ۲۶ دقیقه قدر تنزل
 ایده جکدر .

بو ایکی سطحک تقاطع ایتدکلی ایکی نقطه یی ربط ایدن خط
 (اعتدالین) خطیدر که کونش بونقطه لوده بولندینی زمان کیجه لر
 کوندزله مساوی اولور . کونشک ایکی انقلاب نقطه لری دخی

مداری اوزرنده قطراً یکدیگرینه مواجهدر . کونش بو ایکی نقطه ده
متوقف کبی کورونور

شمس ، مدار بیضیسنگ نقاط منتهیه نی اشغال ایدر کبی کورندیکی
وبناء علیه محور کبیر اوزرنده کره ارضدن آز و یا چوق اوزاق بولدیغی
زمان انک حال تباعدیسنه « اوج بالا » و حال تقریبیسنه دخی « حضیض »
تعبیر اولنور .

(منطقه البروج)

منطقه البروج دینلن دائرة مساویه ۱۸ درجه عرضنده موهوم بر قو -
شاقدرکه شمس ایله بیوک سیاره لرک سهاده دور و حرکت ایتدکلری
خطی تعیین واران ایدر و مدار شمس دخی بو منطقه نک اورتیه برندن
کچر .

اون ایکی عدددن وهربری بر جمله نجومیه دن مرکب اولان بو برجلرک
قسم اعظمی اوائلده بر حیوان اسمیله یاد و تسمیه ایدیلوب اشبووجه
تسمیه نک مواسم زراعییه نی ایما ایلمک مقصدینه مبنی انتخاب اولمش
اولسی محتملدر

بزم عالم شمسینک مرکب اولدیغی سیاره لرک دور و حرکتلرنده گذران
ایلدکلری شوه منطقه حمل بر جنک وسطی اولان « غاما » نقطه سنندن
اعتباراً اوتوزر درجه لک اون ایکی مساوی قسمه تقسیم اولمشدرکه بونلره
« بروج » یا خود « منازل شمس » دینلیر

منطقه البروجک اختراعی علی العموم مصر لیلره اسناد اولمقده
ایسده بونک اسکى زمانلرده بیله معروف اولسی و علوم سائر ایله
برابر هندستاندن مصر لیلره انتقال ایلدش بولمسی دهما صحیحدر

منطقه البروجك هندوستانی آریالیدر طرفتدن تصور ایدلیدی صروده اشبو بر جلی تمیل ایدن حیوانات عملیات زراعیهی ایما ایدر ایدی کونش ایسه بالاده بحث مخصوصنده بیان اولندی و جهله مرور دهور ایله حرکت رجیه سی سببیه انقلاب صیفی زماننده علامات مختلفه منطقیهی اشغال ایدلیدر

اشبو رموزك قسم کلیسی کونش (بوندن بش یا خود آتی بیک سداول) ایلك بهارده تور بر جنده و یازین اسده بولندی صروده انتخاب اولمش ایدی او وقت حمل (قوزی) و تور (اوکوز) بر جلی فصل ربیعك مبدای ایدیلر جوزاء (یعنی اورتیه سی بیاض سیاه قیون) منطقه البروجك اسکی رموزنده ایکی دیشی کچی ایله تمیل و آرائه اولنور ایدی کری به طوغری یوروین سرطان (سنکج) کونشک بو نقطه به دخولنده رجته باشلایه جفنی ایما ایدر اسد (ارسلان) صیجاقلره علامتدر سنبله (باشاق) خرمن وقتنی آرائه ایدر .

میران تساوی لیل و نهاری مشعر بر . عقرب بو وقتده کژتله حاصل اولان خسته لقلری اخطار ایدر قوس (پای) او مراقلری مصودر . جدی (اوغلاق) شمسک یوقاریکی بر جلره طوغری یوکسلدیکنی کویسترر . دلو (قوغه) یاغفور زمانلرینه و حوت (بالق) دخی بالق آوی موسمنه اشارتدر

کونش مدارنده دور و حرکت ایدرکی کورندیکندن هر برجه اصابت ایدن اوتوز درجهی صره سیله قطع و مرور ایتدیکی مشاهده اولنور شو صورتله منطقه البروج علامتلرندن بهرینک او کندن مرورینه شمسک برجه دخولی تعبیر اولنور .

مواسم مختلفه نك جمله سى بر امتدادده دكلدر . بو ايسه شمسك مدار
ظاهريسي دائره شكندده اولمامسندن وارضك دخي بونك مركز
ووسطده بولمامسندن نشأت ايدر

شمديكي حلاله فصل ربيعك امتداد وستطيسي ٩٢ كون ٢١ ساعت
وصيفك ٩٣ كون ١٤ ساعت وخر يفك ٨٩ كون ١٩ ساعت
وشتانك دخي ٨٩ كونددر

اعداد مذكوره جمع اولنور ايسه كونشك نصف كره شهايلده نصف كره
جنوبيدن ٨ كون زياده قالد يفي ظاهر اولور .

(كونشك منطقه البروج منازلنه رضولى)

دلو	—	٢٠	كانون ثانى	افرنجى	ساعت ٦	دقيقه ٥٥	صبح
حوت	—	١٨	شباط		ساعت ٣	دقيقه ٢٧	اقشام
حمل	—	٢٠	مارت		ساعت ٣	دقيقه ٨	اقشام
ثور	—	٢٠	نيسان		ساعت ٢	دقيقه ٥٨	صبح
جوزاء	—	٢١	مايس		ساعت ٢	دقيقه ٤٧	صبح
سرطان	—	٢١	حزيران		ساعت ١١	دقيقه ٦	صبح
اسد	—	٢٢	تموز		ساعت ٩	دقيقه ٥٨	اقشام
سنبله	—	٢٣	آگستوس		ساعت ٤	دقيقه ٣٨	صبح
ميزان	—	٢٣	ايلول		ساعت ١	دقيقه ٣٦	صبح
عقرب	—	٢٣	تشرين اول		ساعت ١٠	دقيقه ١٣	صبح
قوس	—	٢٢	تشرين ثانى		ساعت ٧	دقيقه ٩	صبح
جدى	—	٢١	كانون اول		ساعت ٨	دقيقه ٧	اقشام

قصول ، کونشك اعتدال و انقلاب نقطه لرندن مروری زمانه به
 تعیین و تحدید اولمشدر . ایلك بهارده کونشك اعتدال ربیعین انقلاب
 صیفی به و یازموسمنده انقلاب صیفیدن اعتدال خریفی به و کوز موسمنده
 اعتدال خریفیدن انقلاب شتوی به و قیش موسمنده دخی انقلاب
 شتویدن اعتدال ربیعی به انتقال ایدر .

(هاشت تقریرندن)

(کره ارضك هضراتیك طبیعیسنده بر بحث)

کره ارض سطحنده هر بر نقطه نك موقعی قولایجه تعیین ایدر بیلمك
 ایچون سطحی اوزرنده موازی و تقاطع بیوك و کوچك بر چوق
 دائرة فرض ایدلشدرد بودار دلك موقعی قطبده باقیله رق تعیین
 قنور قطبلك برینه قطب شمالی و دیگرینه قطب جنوبی دینور
 خط استوا قطبلردن مساوی بعدده بولان بوردائرة عظیمه در . قطبلك
 ایکیسی اوزرندن بکن هر بوردائرة عظیمه به دائرة نصف النهار دینور
 دائرة نصف النهارک بر قطبلدن او بر قطبه ممتد اولان نصفه خط نصف
 النهار تسمیه اولنور .

خط استوا به موازی اولان کوچك دائرة لردن هر برینه دائرة عرض دینور .
 خطوط نصف النهاری ر قمرله اشعار ایتمک ایچون ابتدا انلك بری اوزرینه
 صفر قونیلور بعدده صفر قونیلان خطی مبدأ طول اتخاذ ایدرک هم
 شرقه هم غربه طوغری (۱) دن (۱۸۰) درجه به قدر درجات
 ر قمری ترتیب و تحریر ایدیلور انکلینز واسریشا لیلر غریبج رصدخانه
 سندن بکن نصف النهاری و بلل سائره ایسه بشقه خط نصف النهاری
 مبدأ طول اتخاذ ایدرلر .

خط استوا ۳۶۰ درجه به منقسم اولدیغندن مبدأ طول اتخاذ اولنه جق
خط نصف النهار دن شرقه طوغری ۱۸۰ درجه و غربه طوغری دخی
۱۸۰ درجه بولنه جق اسر طبیعی اولغله ۱۸۰ نجی درجه ده واقع
اوله جق شرقی و غربی خطلرک ایکیسی بر اولور بر موقعک طولی اول
موقعک مبدأ طول دن یا شرقه و یا غربه طوغری دایره عرض اوزرنده
اولجلمش بعدی مسافه سیدر .

بر موقعک عرضی اول موقعک خط استوا دن خط نصف النهار اوزرینه
اولجلمش بعدی مسافه سیدر

دوائر عرض دخی خطوط نصف النهارک رقلمر ایله اشارت ایدلیکی
منوال اوزره اشعار ایدیلور شو قدر که خط استوا صفر یعنی مبدأ
عرض اعتبار اولنه رق اندن شماله و جنوبه طوغری (۱۰) دن (۹۰)
عددینه قدر درجات رقلمر ایله سائر دوائر عرض اشارت ایدیلور خط
نصف النهارک تقسیم اولدیغنی درجه لره درجات عرض و دایره عرضک
تقسیم اولدیغنی درجه لره درجات طول دینور .

بر موقعک درجه عرض و طولنی بیلدیکنز حاده یرینی سطح ارض
اوزرنده بوله بیلور هر بر درجه عرض و هر بر درجه طول متساوی
آلتمش قسمه تقسیم اولوب هر بر قسمه دقیقه و دقیقه نك آلتمشدن
هر بر قسمه ثانیه دینور .

دوائر عرض دخی خط استوا مثالو خطوط نصف النهار ایله ۳۶۰
درجه به تقسیم اولور لر فقط مذکور دایره لراک قطبلره تقرب ایدلر که
کوچلملری کیفیتنی درجه لری اول نسبتله کوچلر دیر
درجه لر رقلمک صاغ طرفه و بر از یوقا روسنه وضع اولنه جق شویله (°)

کوچک بر جزم ایله و دقیقدر دخی شویله () و نانیله شویله ()
 بر اشارت ایله اشعار ای دیاور لر
 مثلاً استانبول شهرینک موقعتی تعیین ایچون $۱۸^{\circ} ۰' ۴۱''$ عرض
 شمالی و $۱۵^{\circ} ۵۹' ۲۸''$ طول شرقی دیو کوستریلور بودخی قرق
 بر درجه صفر دقیقه اون سکر نانیه عرض و شمالی غربیج مبدأ طول
 اوله قرق یگر می سکر درجه الی طقوز دقیقه و اون بش نانیه طول
 شرقی دیه او قنور

(ارضک منطقه لری)

ایکیسی نصف شمالیده و ایکیسی نصف جنوبیده اوله قرق دوار
 عرضدن دقیقه شایان درت دائره واردر . بودرت دائرنک ایکیسی
 مدارین اولوب بریسی دائره کسوفک شمالی نقطه سندن (نقطه انقلاب
 صیفیدن) و دیگر ی جنوبی نقطه سندن (نقطه انقلاب شتویدن) هر
 ایتمکله خط استوا دن یگر می اوج بچق درجه اوزا قدر لر . مدارینک
 نصف شمالیده اولاننه مدار سرطان و نصف جنوبیده اولاننه مدار
 جدی دینور دیگر ایکیسنه دائر تین تعبیر اولنوب قطبلردن یگر می
 اوچر بچق درجه اوزا قدر لر دائر تینک نصف کره شمالیده اولاننه
 دائره قطب شمالی و نصف کره جنوبیده اولاننه دائره قطب جنوبی
 دینور کره ارضک مذکور درت مدار لر اره سنه دوشن قطع لرک هر
 برینه منطقه دینور کره ارض مدار سرطانه کلا کده دائره قطب
 جنوبینک جنوبنه دوشن محللرده و مدار جدیه یئشده کده دائره قطب
 شمالینک شمالنه دوشن یلرده کوناش کور نمز کره نک شای و جنوبی
 قسملرنده اوچر منطقه واردر برنجیسی منطقه حاره درکه خط استوا

ایله مدارین ارضه سنده اینجیسی منطقه معتدله در که ایکی اوله رق
مدارین ایله دائرتین ارضه سنده و اوچنجیسی منطقه منجمده در که بودخی
ایکی وله رق دائرتین ایله قطبین میانه بولور .
منطقه حاره ایکی صایله بیاور سده ارضه لر نده حقیقی بر فاصل بولمید یغندن
اکثریا بر اعتبار اولور

(تقویم)

تقویم مساحت زمانک تقسیم دیکند که جمعیت بشر به دن هر بری بونی
کندی عادتنه کوره حساب و تعیین ایشدر تقویم کوناری هفته لری
ایلری و بر سنه ظرفنده وقوع بوله جق ایام مخصوصه دینه و قومیه
کوستن عادی بر جد و لدر .

مساحت زمان هر ملتده هر قومده ارضک کندی محوری اوزرنده اجرا
ایتدی حرکتک مدتیاه تعیین و تحدید ایدلمش و بودور ارض ایسه
ایامی تشکیل ایلشد .

بوندن بشقه قمرک حول ارضده بر کره دور ایتمی ایچون صرف ایتدی
زمان دخی شهر قریبه و شمسک منطقه البر و جده مدت مکث و تحولی
شهر شمسی ای میدان کتیره ش ارضک بر کره حول شمسده سیرانی
تام بر سنه نک ظهورینه سبب اولشد .

خصوصات مدینه نک تنظیم اولنه یلمسی شهر سنه تقسیم و مدت لری
تحدید ایلمک و زمانی مساحت ایتمک ایله اولدینی کبی زراعت و فلاح
زمان لری تعیین ایچون دخی نظام لایتغیر مواسمی مطالعه ایدرک و وقتیت
حاصل اولشد اعصار قدیمه دن بری زمانی مساحت و تقسیم ایچون بر طاقم

اصول مختلفه استعمال اولنه کلمشدر . هتله لر ایامدن بشقه اوله رق
مساحه زمان ایچون عموماً قبول ایلنمش واسکیدن بری اعتبار ایلنمش
بردور کی کوزینور .

مؤرخینه کوره اولا مصر لیلر کندوسنه لرینه بر شکل مخصوص
ویرمشلردر . ایملک رئیس قوملری یعنی (حکمدار لری) ایچون
حضرت موسانک اخلافه براندیغی حسابات ایله طوفانک احوال
وکیفباتنی ایضاح ایتدیکی طرز او عصر لرده بیله زمانک بر مساحه
صحیحه ویاسته به مستند اولدیغی اثبات ایدیور . مصر لیلر سنه بی
۱۲ آیه تقسیم ایتمشلردر که بوکا موقعتلری کواکب حقیقه کی
معلوماتلری حصواه کتیرمشدر .

بوایلر اوزمانلر برر اسم مخصوص حائر اولدقلرندن برنجی ایکنجی
دیه اون ایکنجی به قدر صر مسیله ذکر و تعداد اولور ایدی .
هر ودوت سنه نک اون ایکی به تقسیمی مصر لیلرک اثر معرفتی
اولدیغی اتیان ایتدیکی حالده سنه نک سنه قریه یعنی ۳۵۰ کوندن
عبارتی ویا ۳۶۵ کونلک بر سنه شمسیه می اولدیغی صورت
قطعیده بیان ایده میور .

یالکنز شوراسی بیلنیور که سنه نک ۳۶۰ کونه تقسیمی مصر لیلرجه
بک قدیم بر عادت اوله رق بو تقسیمک بعثت موسادن اول اولدیغی دخی
اثبات و تصدیق اولنیور .

زیرا تورات عبرانیده سنین عالم وبالخاصه طوفان سنه بی ۳۶۰ کونه
تقسیم ایله اعتبار ایلنمش ایدی مؤخرأ مصر لیلر فن هیئتده ترقی
ایتمکله سنه عادیلرینی ۳۶۵ کون اولق اوزره حساب و تقویم ایتمشلردر .

یونانیلر ابتدائی آیلرینی اوچه تقسیم ایدرک هر قسمی اونر کون اعتبار ایشلر ایدی . برنجی بی (عشر اول) ایکنجی بی (عشر اوسط) اوچنجی بی (عشر اخیر) دیه یاد ایدرلردی . کونلرک دخی اسم مخصوص اولدیغندن ایام (عشری) برنجی ایکنجی دیه اونر قدر تعداد ایدرلر ومثلاً آیک اون ایشی کونی دیمک لازم کئنجه عشر اوسطک ایشی کونی دیرلر ایدی بوندن ماعدا یونانیلرک درت سنهده برتجدد ایدر برده (اولیمپاد) دورلری وار ایدی که هر بر اولیمپادک ابتدائی کونی بیوک و عمومی ریورطی طوبیله ر ق پهلوانلر کوره شور . عربیه یاریشلری ایدیلور شعر ا منظومه لرا ز قور خطبانقلر ایراد ایدرلر ایدی .

اولیمپاد تاریخی هبوطک ۲۶۱۶ نجی سالندن وحساب آخراله میلاددن ۷۷۶ سنه مقدم بریوم خریفیدن باشلار .

میلادون تخمیناً ۶۰۰ سنه مقدمه قدر یونانیلر عبرانیلرک تقویمی تقلیداً ایکی سنه بی اوتوزر کونلی اون ایکیشر آی و اوچنجی سنه بی این اوج آی شمار ایله بر درجه یه قدر مواسم تقویمیه بی محافظه ایدرلر ایدی . مؤخرآ (دلتی) کاهنلری سنلری حرکت شمسییه وشهوری حرکت قمریه کوره تنظیمی تلقین ایلدکلرندن بوندن آتیسده کی تقویم میدانه کلدی .

یعنی سنلر ۱۲ آی اعتبار ایدیلرک هر شهر قمریله بربری اردنجه و هر روت هلالدن اعتباراً ۳۰ و ۲۹ کون صایلمغه باشلادی .

(اوقئانه ترید) [دور ثانی] دنیلن بودورک بشنجی سکننجی اون اوچنجی سنه لرینک هر بری ۳۰ کوندن مرکب بر شهر کیسی

حاوی از لوردی . و هر آیه (اوقتانه ترید) دن صکره فضل السنه
 اوله رق ۳ کوندها علاوه ایلدیلر .
 آنهلی هیئتشناس مشهور (مه تون) بوقویمی اصلاح ایچون (۱۹)
 سنه دن عبارت بر دور احداثی تصور ایتش و بودوردن صکره ایام
 و شهر و عیانیک مناسبانی قرو و همسک سهاک ثابت بر نقطه دن قلنه رق
 سنه او نقطه یه عودتله موافق دو شمشدر . بودورده تام ۲۲۸ دور
 قمر وار ایدی چونکه قمر سنه ده ۱۲ دفعه حون ارضه اجرای دور
 ایلدیلر کندن بلدی دفعه سی شهر کیس اعتبار اولنه رق بو کیسه لرك ایسه
 آلیسی ۲۰ کوندن و بری ۲۹ کوندن عبارت ایدی بونتیجه یونانیلرک
 اورتبه نظر حیرتارینی جاب ایلدی که تقویم مزبور می میدانلره دیکد .
 کلری مرمرستونلر اوزرینه آلتون حروق ایله حک و نقش ایلدیلر .
 و بوکا « عدد مذهب » نامنی ویردیلر . ارباب هیئتدن (قالب) دخی
 (مه تون) ک حسابنده کوریلان جزوی بر خطایی تصحیح ایچون
 بر دورک درنده برینک نه ایکی کوننی حذف ایلدی .
 رومالیلرک تقویملری دخی پک چوق انقلاباته اوغرامشدر . انلرک
 سنه لری سنه قمریه ایلدی . یونانیلر کی ایام کیسه استعماله مجبور
 اولدقلرندن بالطبع ایلرک تبدیلی ظهوره کلوردی نهایت (پولوس
 چه زار) یعنی قیصر روم مصرلی (سوزی ژدن) نامنده بر منجمه
 سنه شمسیه تقویم ایتدیردی که (ژولین تقویمی) دیه مشهور اولدی
 سنه ۱۲ آیه تقسیم ایلدیلرک صراطه سیله اوئوز و اوئوز برر کون شمار
 ایلدی . و شباط ۲۸ کون اعتبار اولنه رق کیسه سنه لرنده ۲۹
 کون عد ایلدی .

ميلادك ۱۰۹۳ هجری سنه سنده سلطان جلال الدين سلجوقی مبدای
 نوروز یعنی تساری ایل و نهار ربیعی اولوق ارزره بر تقویم اتحاد
 ایلدیکه حساباتی حکمای عصر دن عمر الحیام ابوالمظفر میمون واسطی
 محمد خازن و عبدالرحمن حارثی کبی حذاق منجه بین تعیین ایلدی بو تقویم
 سنه شمسیه اوزره حساب و تنظیم اولدیغندن سنه لری سنه شمسیه
 حقیقه اولغله ازیچ سنه سی ۲۶۵ کون و دردیجی سنه سی کیسه یعنی
 ۲۶۶ کون اوله رق تقویم ایلدی . فقط هر یادیجی دفعه بشنچی سنه به
 تأخیر اوله رق ۱۳۰ سنه ده ۲۲ دفعه کیسه اوله جق ایکن ۳۱ دفعه اوله رق
 بونکله ۱۳۰ سنه دفرق ایده جک بر کون دخی قیادلمش اولدی بوتاریج
 میلادك ۱۰۹۳ سنه سنه مصادف اولدیغی حالده ۴۸۹ سنه صکره
 یعنی میلادك ۱۵۸۲ هجری سنه سنده پالاردن اون اوچنچی غره غوار
 (پولیوس چه زار) ه منسوب اولان تقویمک حساباتنده ۱۱ دقیقه
 ۹ ثانیه دن عبارت اوله رق واقع اولان خطانک ۱۳۷ سنه ده بر کونه
 بالغ اولدیغی و بنا علیه ۱۵۸۲ سنه سنده ۱۰ کون ایتدیکنی حساب
 و تساری ایل و نهار ربیعی ۱۱ مارتده واقع اولوق لازم کلورکن
 ۲۱ مارتده کلدیکنی مشاهدده ایلسکله عصرینک ارباب هیئتدن
 (تیلوویوس) و (سیوقونوس) معرفتیه ۱۵۸۲ سنه میلادیه سی
 تشرین نایستک بشنچی کونی تشرین نایستک اون بشنچی کونی اولوق
 اوزره قبول ایلدنی اسر و اعلان ایلمشدر .
 بو اصلاحی عموماً قنولیکلر قبول ایلدیلر ایسده پروتستانلرله اورتو -
 دو قس مذهبی اربابی قبول ایتدی . بر عصر صکره یعنی ۱۶۹۹ ده
 المانیاده ۱۷۰۰ سنه سی شباطنک اون سگری مارتک ایتدایی اولوق

اوزره قبول ایدلسنه قرار ویرلدی . بوندن صکره اسو پچر دلیدر
دانیار قایلر هولاندالیر و ایسوج نور و چلر و اسکیزلر دخی قبول ایلدیار
ایسده روسیالیر قیصرک متخذی اولان تقویم روسی بی بر تقویم
مقدس کی زعم ایدرک محافظه سنده ثبات ایتمکده درلر .

(سنیه کپسه و ایا دام معلومات)

کیسه لغتده کبس اولمش یعنی طول ایلریش شیئه دینور ثابت موصوف
اعتبار یله در . سنه کیسه بومعادندرکه کندی ایچون برکون ضم اولمش
سنده اصطلاح اولمشدر .

ارضک محرکی اوزرنده بر دور سنوینی محوری حولندی حرکت
یومیه سیله بالاکسر اولچسک قابل اوله مازنئه علیه دور مذکور نجومی
ومداری اوله رق ایکی نوع اعتبار اولمشدر سنه نجومیه شمسک سده
بر نقطه ثابتدن انضکاک ایله تکرار اورایه کلسندن وسنه مداریه ایسه
انضکاک ایتدیکی نقطهیه ۵۱ نایمالک بر قوس قدر تقریبی ایچون صرف
ایدریکی زماندن عبارتدرکه تقویم اوقات ایچون مستعمل سنه لر ایسته
بونوع یعنی مداریدر شمسک تکمیل دأردی دور ایله میهرک هر سنه
متوسط ۱ و ۵۱ نایمه مقداری تاخر ایتسک سببی ایسه چونکه اعتدال
نقطه لر بی بعض اسبابدن طولانی هر سنه بومقدار کیر و کیتدیکندن بکن
سنه اعتدال نقطه سندن قالفان شمس انی بوسنه ۱ و ۵۱ نایمالک
بر قوس قدر ده ازل بولور . دور مذکور مدتی ۳۶۵ کون و بر
کونک بیلیون جزونده ۲۴۲ بیگ ۲۱۶ قسم اولدینی عنداهل
الهیئه متباین اولمغله یکدیگر بی متعاقب بر قواج سنه ۳۶۵ شر کونلی
اوله رق تعداد اولدینی حاده کسر مذکور بالترکم بر کونه بالغ اوله .

جقنده و کت کیده آرته جقنده شسبه اولدیغندن کسر مذکور بر کون
متدازینه هانکی سنده بالغ اولور ایسه اوستایی ۳۶۶ کونلی عدایله
(سنه کیسه) نامیله یادایتمک اوقاتی تقویم ایدن ملترجه اوتهدنبر واتخاند
اولنیش بر قاعده در .

ام سالفه دن هر بری بوبابده بر طرز مخصوص اتخاند ایدرک تقویم لرینی
اوصورتله تنظیم ایتشدر در . فقط انلرک اصول متخذلری کندولریله
بر ابر منسی اولوب کیتمش و زمانزده ایسه منجمین اسلامیه ایله اقوام
افرنجیه عندنده ایکی اصول کیسه معتبر بولمشدر .

برنجیسی تاریخ ملکیده متخذ قاعده در که بدی دفعه در دنجی سنه لری
وسکزنجی دفعه بشنجی سنه بی کبس ایتک یعنی ۳۳ سنده ۸ کیسه
یا تقدن عبارتدر .

ایکنجی ایسه غره غوار تقویمنده متخذ اصول کیسه در که ۴۰۰ سنده
۹۷ سنه بی کبس ایتک اچون درت عصر دن ایلک اوج عصرک نه ایستری
مستقا اولوق اوزره ذکر اولنان ۴۰۰ سنه تک متباقی هر در دنجی سنه سنی
کیسه عد ایلمکدن عبارتدر .

تاریخ ملکینک انحرافی یعنی خطا سنک بر کونده بالغ اولسی ۴۸۰۲ سنه
محتاجدر .

غره غوار تقویمک ایسه ۳۵۲۱ سنه مرورنده بر کون یینه فضله سی
ظهوره کله جکی جهتله اصول کیسه ملکیده تاریخ فرنگینک طرز کیسه
سندن ده اهنوتدر .

بناء حایه وضع تاریخ و تقویم ایدنلرجه ایلک اول دوشونیه جک شی کیسه
ایچون بر قاعده ساله بولمقدر که مبدأ سنه و وضعندن مدت میدده انفکاک

ایده میهرک حسابات رصدیه ایله علی الدوام موافقتده بولنه یعنی حسابات
رصدیه ایله تعیین و اخبار اولمان سنه باشی بردوزی به سنه نك برنجی
کوننده قاله بیله . « تقویم ابوالضیا »

(منه عالیہ عثمانیہ)

کرك محرمات رسمیه تاریخلرنده شهور عربیه قمریه و سنین هجریه به
تردیفاً و کرك بالجملة معاملات و قیود مالیه ده منفرداً استعمال و سنه مالیه
و یسنه رومیه ديه یاد اولمقده بولان سنه شمسیه نك مبدأ اعتباری و کیفیت
حساب و تسلسلی حقیقه شمسی به قدر نشر اولمان سالنامه لره معلومات
لازمه درج و ایضاح اولمقده بی جهتیه تماماً للتائده بوبانده دولتو غازی
مختار پاشا حضرت پارینک « اصلاح التقویم » نام اثر لرندن مقتبس بر
بندن معلومات آئینه تلخیص ایلدک :

معلوم اولدنی از زره اصل سنه هجریه شهور قمریه اوزرینه مرتب
و معتبر در خلفای عباسیه دن طائع للمهک عهد خلافتنده تاریخ هجرتک
۳۶۳ سنه سنده واردات و مصارف دولت ارمسنده موازنه حصولی
ایچون بر تاریخ مالی شمسی وضعی انتضا ایتمسینه هر اوتوز اوج سنه قمریه
تقریباً اوتوز ایکی سنه شمسیه مساوی اعتبار اولمشدر

اوائل دولت ابد مدت علیه ایسه ولایاتده بولمان مأمورین
و ضابطان مخصوصاتی مالیه بودجه سی خارجنده اوله رق اوولایتلر
وارداتندن تسویه و در سعادتده کی دواز میریه مرتبانه مخصوص اولان
واردات دخی شهور قمریه حسابیه استیفا اولنه کلدیکی جهتله او وقت
بشقه جه برسنه مالیه اتخاذینه لزوم اولمدنی حالده اخیراً بعض التزامات

سنة شمسية حسابيه احاله اولمغه باشلامسيله دولتهجه سنة شمسية اتخاذ
 و اعتبارينه حاجت مس ايله مشدر .
 اشبو سنة شمسية جنت مكان غازي سلطان محمد خان رابعك زمان
 سلطنتلر نده ۱۰۸۶ سنة هجرية سندن اعتباراً (يعنى ابتدای هجرت
 سینه دن اوزمانه قدر بكن سدين شمسيه نك مقدار صحیحی بالحساب تعیین
 و مبدأ اتخاذينه لزوم کورلمکترین) عینیه سنة قمریه به قیاساً تأسیس
 ایدلش و شو قدر که سنة شمسية سنة قمریه دن عدد ایامجه هر اوتوز اوج
 سنده برسه قدر فرق حاصل اید جک درجه ده نقصان اولدیقتن
 اشبو سنلرک مساراتنه خلل کلامک اوزره اوتوز اوج سنده برسه حذف
 و الفاسی مؤخر آتقرر ایدرک بوصورتله ۱۰۸۷ و ۱۱۲۱ و ۱۱۵۴
 و ۱۱۸۸ و ۱۲۲۱ و ۱۲۵۵ سنلری صردسیله حذف ایدلش و سنة
 مالیه شمسية ايله سنة قمریه ۱۲۸۷ سنة سنه قدر برسیاقده تسلسل ایتش
 ایکن انن صکره هر نصله بو تعدیله رعایت ایدلدیکندن پینارنده فرق
 و تفاوت حاصل ازلررق ۱۲۸۸ سنة قمریه سی کجديکی حالده انکله
 برابر برسه مالیه یورودلمدیکی جهتله ۱۲۸۹ سنة هجریه سی ۱۲۸۸ سنة
 مالیه سنه تصادف ایتش و بوزمانه قدر ازلر نده برسه فرق قالدینی کبی
 ۱۳۲۰ سنة مالیه سندن صکره بو فرق برسنه ده ازلررق او حالده
 ۱۳۲۱ سنة مالیه سی ۱۳۲۳ سنة قمریه سنه مقابل بولنه جنی طبیعی
 برلخمشدر .

سنة مالیه عثمانیه اون ایکی شهر اصطلاحی شمسیدن مرکبدر که
 بو آیلرک اوجی رومالیر طرفندن موضوع اولان اسامی اصلیه سنده
 قالمی اوزره برنجی آی مارت و ارچنجیمی مایس و التنجیمی اغستوس

دیه یاد اولمخس و نلان طقوزی ایسه قدیمآ شام دیارنده تاریخ سلوقیده
 سریانیجه مستعمل اولان نیمان ، حزیران ، تموز ، ایلول ، تشرین اول
 تشرین ثانی ، کانون اول کانون ثانی ، شباط اسدلیله اسمیه ایلمشدر .
 بو آیلرک عددایمی حساب میلادیده قوللانیلان عددلره مطابق اولوب
 قاعده کبسی دخی اشکی قاعده کبسه موافق یعنی هر درنجی سنه شهر شباط
 یکر می طقوز کون معتبر اوله رق سنه لرینک عددی ایسه بالاده ایضاح
 اولدینی اوزره سنه هجریه قمریه سنه لری عددی کیدر . مثلاً
 مارت ابتدای ۱۲۵۰ سنه قمریه سنه داخل اولان سنه شمسیه نیک
 عددی دخی ۱۲۵۰ اعتبار اولمشدر .

سنه مالیه ایله سنه هجریه اصلیه ازه سنده کی فرق و تفاوت حسبیه
 عددلری کتدکجه یکدیگر ندن تباعد ایده چکنه نظراً ابتدای
 هجرت سنه دن بری قاچ سنه شمسیه مرور ایلدیکی هر نه زمان
 صورت صحیحده بیلنیک آرزو ایدیلر سه میلاد عیسی علیه السلام
 ایله هجرت سنیه نبویه علی صاحبها افضل التحیه ازه سنده کی ۶۲۱
 سنه شمسیه تاریخ میلادین طرح و تنزیل ایدیلیدر شویله که اشبو
 ۱۳۱۲ سنه هجریه قمریه سنک هانکی سنه هجریه شمسیه مصادف
 اولدینک تعینی ایچون اولابوکا مصادف اولان ۱۸۹۴ سنه میلادیه -
 سندن بوجه محرر ۶۲۱ سنه تنزیل ایدیلهرک قالان ۱۲۷۳ عددی
 سنه هجریه شمسیه نیک مقدار صحیحی یعنی الحاله هذه سنه مالیه شمسیه
 دیه قوللانیدیمز ۱۳۱۰ سنه سنک حقیقت حالده ۱۲۷۳ اولسی اقتضا
 ایده چکی بداهه اکلایلیر .

سنه مالیه شمسیه نیک هانکی آیدن باشلامسی اقتضا ایده چکی حقدده و قتیله

تشکل ایتمش اولان انجمن مخصوصده جریان ایدن مذاکرانده فصل
خریف و یاربیمک ابتدایی سنه باشی اولسی تنسیب ایدیابوب شق ثانی
تاریخ جلالینک مبدائی و مارت آئی خزینسه حساباتنجه سنه نیک
اولی اولدینی کبی خلق دخی بوکا الشمس بولسدینی جهتله ترجیح
ایدلشد .

انجق علیه الصلاة والسلام اقدم من ان مکک دن هجرته (قبا) نام موقعه
شرق بخش وصول اولدقلری کون که اصح باقواله کوره شهر ربیع
الاولک سکریدرمیلاد مسیحک ۶۸۲ هجری سنه سی (سنه امیر) اینک
یعنی ایلولک بکر منجی بازار ابرتسی کونسه مصنادف اولدیننه و موقه
قباده درت کون مکک ایله اسلامده ایلیک مسجد اولان مسجد قبانک
اساسی وضع بیوردقلری کون با تفیقات حسنون اولقی اوزره شمس
میزان برجه نقل بابتدیکنه یعنی تس اوئی لیل و نههار خریفی واقع
اولدیننه نظر آثار تاریخ هجری شمسیک شو یوم مسعوددن معتبر اولسی
دها صحیح اوله جتی باشکلدر .

— اعياد مسلمين وايام مشهوره —

ربيع الثاني		حرم
١	حصار حجاج بكعبه .	٩
١٠	وفات آمنه (رضها)	١٠
١٠	تقرير فرض صلوة .	١٧
١٥	ازل دولت عباسيه .	٢٢
١٨	قتل كسرا .	زين العابدين .
جمادى الاولى		طهريه
١	مولد زين العابدين .	١٠
١	شهادت ابن الزبير (رضه)	١٣
٢٨	وفات فاطمة الزهراء (رضها)	١٦
جمادى الاخره		وشلم
٨	وفات ابى بكر الصديق (رضه)	٢٤
٩	خلافت فاروق (رضه)	٢٧
٩	مولد جعفر الطيار .	
١٥	تجديد ابن الزبير بكعبه .	
٢٠	مولد فاطمة الزهراء .	
رجب		ربيع الاول
٣	وقعه صفين .	١
٢١	مولد الامام على . (رضه)	٤
٢٧	مبعث ومعراج نبى (صلعم)	٨
		١٠
		١٢
		٢٤

ذی القعدة

	سمايه
١ انشقاق بحر موسى عليه السلام	١٥ مولد حسين سبط .
	١٥ ليله برات .
	١٨ وفات جعفر الصادق .

ذی الحجة

	رمضانه
١ مولد ابراهيم الخليل .	٨ مولد جعفر الصادق .
٧ مزدلقه .	١٢ دخول نبى بسيدہ عائشه .
٨ يوم ترويه .	١٧ غزوة بدر .
٩ يوم عرفه ووقوف جبل	٢١ فتح مكة مشرفه .
١٠ عيد نحر .	٢١ شهادت امام على .
١٣ آخر ايام اشريق .	٢٦ نزول فرقان .
١٤ نزول هل اتى .	٢٧ ليله قدر .

١٧ شهادت عثمان (رضه)
١٦ شهادت عمر بن الخطاب
٢٧ خلافت عثمان . (رضه)

شوال

١ عيد فطر .
٣ يوم مبايله .
١٢ غزوة طائف .
١٤ وقعة احد .
١٥ وفات ابى طالب .
١٨ وفات ابراهيم بن النبي .

ذی القعدة

١ خطابت فاطمه بعلی .

— وفایع مشهوره —

(قبل الهجرة)

٦٢١٢	خلقت آدم علیه السلام	١٢٣٢	رومانک بنامی
٣٩٧٤	طوفان نوح علیه السلام	١١١٥	بخت النصرک سوریه ایله
٢٨١٢	ملوک نبی اورک ابتدای		قدسی تخریبی
	ظهوری	١١١٠	ایران پادشاهلغناک کیانیان
٢٥٧٠	ولادت ابراهیم علیه السلام		طبقه سنه انتالی
٢٣١٧	یعقوب علیه السلامک	١١٠٨	ایران لولرک مصری استیلا
	مصری تشریف لری	٩١٦	اسکندرک مصری ایرانلو
٢٢٩١	مصرده بدی سنه ممتداولان		لردن استردادی
	حظ و غلا	٩١٥	اسکندرک ایرانی استیلا
٢١٦٦	لاتین قر المغناک تشکلی		سی و دارانک قتل
٢١٦٥	آنه « «	٧١٧	ماکدونیا قر المغناک رومیله
٢٠٧٥	موسی علیه السلامک مصر		التحاقی
	دن خروج لری	٦١٣	مصرک رومیله التحاقی
٢٠٣٤	ملوک یهودک ابتداء حکومتی	٥٨٥	میلاد عیسی علیه السلام
١٧٠٩	آنه حکومتک جمهوریت	٥١٧	روماده پاپانصی
	انقلابی	٤٨٤	جامک ایجادی
١٦٤٨	دارد علیه السلامک سوریه	٣٦٨	طبقه ساسانیانک ظهوری
	ده پادشاهلنی	٢٣٤	ایاصوفیه جامعناک بنامی
١٥٩٨	سایمان علیه السلامک «	١٦٣	فرانسه قر المغناک تشکلی

انگلتره قبر اللغتك تشكلى	۱۴	له قبر اللغتك تشكلى	۳۳
» » اسپانيا	۱۱	» » اسقوجيا	۲۵
❦ بعد الهجرة ❦			
خلافت حضرت على	۳۵	هجرت نبويه على صاحبها	۹
رضى اه عنه		افضل اتحية)	
استانبولك ايلك محاصره سى	۳۶	حج وداع	۲۰
ملوك بنى اميه نك ظهورى	۴۱	ارتحال حضرت بيغمبرى	۱۰
در سعادتده غلطه ده واقع	۴۹	وقعه مسيلمه	۱۱
عرب جامعنك اولكي بناسى		خلافت حضرت ابوبكر	۱۳
وقعه دلسوز كر بالا	۶۰	رضى اه عنه	
ضرب سكه اسلاميه	۷۵	بناء بصره	۱۴
ولادت امام اعظم	۸۰	فتح شام	۱۴
سيجاليا جزيره سيلاه مسينا	۸۲	بناء كوفه	۱۶
بوغاز بنك فتحي		بين الاسلام تاريخ استعمالنه	۱۶
اسلامك اندلسه عبورى	۹۲	مباشرت اولخمسى	
غلطه ده غرب جامع شر -	۹۵	فتح مصر	۲۰
يفك ايكيجى دفعه بناسى		اسلامك بجزراً جهاد	۲۲
كاغد ايجادى	۱۲۰	وتجارته سلوكى	
ملوك بنى اميه نك انقراضى	۱۳۳	خلافت حضرت عثمان	۲۴
ظهور دولت آل عباس	۱۳۳	رضى اه عنه	
اندلسه دولت بنى اميه نك تشكلى	۱۳۹	فتح جزيره قبريس	۲۷

ظهور جنکیز	۶۱۶	بناء بغداد	۱۴۱
انقراض دولت مابکیه	۶۱۹	وفات امام اعظم و ولادت امام	۱۵۰
ظهور هلاکو	۶۵۳	شافعی	
دولت عباسیه نك انقراضی	۶۵۶	هاررن رشیدك انكدار دكلیشی	۱۵۰
انقراض آل عباس	۶۵۶	انتقال امام مالك	۱۷۶
هلاک هلاکو	۶۶۲	دانیمارقه قر اللغتك تشکلی	۱۸۲
باروت استعملتک شیوعی	۶۸۵	انتقال امام شافعی	۲۰۴
دولت سلجوقیه نك انقراضی	۶۸۷	بصره ددبر کویه بهری اون	۲۸۶
ظهور دولت علیه عثمانیه	۶۸۸	ارقلقی طاش یاغمی	
مبدأ استقلال و قرائت خطبه	۶۹۹	مغربده دولت فاطمیه نك	۲۹۷
ضرب سکه عثمانیه	۷۲۸	تشکلی	
دولت علیه ده موظف عسکر	۷۲۸	روسیه دولتک تشکلی	۳۶۲
تنظیمی		اندلسده دولت بنی امیه نك	۴۰۷
طوپ ایجادی	۷۶۲	انقراضی	
ظهور تیمور	۷۷۵	ظهور دولت فاطمیه	۴۰۷
مصرده دولت چرا کسه نك	۷۸۴	ابتدای دولت سلجوقیه	۴۲۲
ظهوری		حجار قر اللغتك تشکلی	۴۵۵
قوصوه محاربه سی	۷۹۱	دولت فاطمیه نك انقراضی	۵۰۰
وقعه تیمور	۸۰۴	دولت انا بکیه نك ظهوری	۵۱۵
صنعت طباعتک ایجادی	۸۵۱	ایجاد ساعت	۵۱۶
قوصوه وثقه ثانیه سی	۸۵۳	پورتسکیز قر اللغتك تشکلی	۵۲۹
وسلطان مراد ثانی مظفر بتی	-	ملوک ایوبیه نك انقراضی	۵۶۷

فن طبعك تركجيه تطبيقى	١١٣٩	فتح استانبول	٨٥٨
تلقیح بقرى اختراعى	١١٦٧	امرىتبانك كشفى	٨٦٢
استانبولده زلزلهء عظيمه	١١٨٠	دولت ايوبيدنك اتقراضى	٨٦٥
وقوعى		كول رييسك دونما ايله	٨٩٢
تلغراف ايجادى	١٢٠٦	اسپانيايه عزيمتى	
واپور ايجادى	١٢٢٢	اميدرونى طريقك كشفى	٩٠٣
ثيموريول احدائى	١٢٤٠	فتح حلب و شام	٩٢٢
وقعه خيرييه و تاسيس عساكر	١٢٤١	در سعادتده ترسانه بناسى	٩٢٣
نظاميه		فتح مصر	٩٢٣
در سعادتده مكاتب طيبه نك	١٢٤٢	سلطان سايمانك فرانسى	٩٣٢
تاسيسى		حمايهسى	
كبريت ايجادى	١٢٥٢	ويانهنك برنجى محاصرهسى	٩٣٥
قرانته نظامنك وضعى	١٢٥٤	فتح بغداد	٩٤١
الكترىقك حسابرات	١٢٥٤	عددنك تسخيرى	٩٤٤
تلغرافيه تطبيقى		اهل اسلامك اندلسدن	٩٨٥
تنظيمات خيرييه	١٢٥٥	خروجى	
مكاتب رشديه نك تاسيسى	١٢٦٣	دولتر نزدنده دائمى سفيرلر	١٠٥٨
قرىم محاربهسى	١٢٧٠	بولندرهق اصولى	
امراى زنجيه بيع	١٢٧٠	ويانهنك ايكنجى محاصرهسى	١٠٩٤
وشراسنك منعى		١١٢١ بخارما كيندريندلى نك ايجادى	
غازك ايجادى	١٢٧٦	١١٣٥ اسكدارده دارالطباعة	
تشكيل ولايات	١٢٨١	تاسيسى	

۱۲۸۱	طوریبدو احدائی	۱۲۹۵	برلین قونفره سی
۱۲۸۶	سویس قنالک کشادی	۱۲۹۷	در سعادتده موزه خانه
۱۲۹۳	روسیه محاربه سی		تاسیسی

طر ابلس غربیه مخصوص وقوعات مشهوره

(کجورده اول)	
۱۶۲۳	ملوک تبابعهدن اغریقشک
۰۰۴۶	بربر قبیلہ سیلہ بربرستانہ
	ورودی
۱۴۹۶	فیکہ لیلوک بربرستانہ
۰۱۸۰	طرا ابلس سورینک بناسی
۰۱۸۰	ابتدای حکومت ملوک
	عباسیہ در طرا ابلس غرب
۰۲۹۷	نہی عمیددولتک طرا ابلس
	غربی استیلاسی
۰۵۴۱	سچالیالی جورچی میخالینک
	طرا ابلس غربی استیلاسی
(کجورده صاگره)	
۰۰۲۲	حضرت عمر و ابن العاصک
	طرا ابلس غربیه تشریف لری
۰۰۲۵	عبدالله بن سعید بن ابی سرح
	حضرت تلریک طرا ابلسته
	تشریف لریلہ اہالیسن
۰۵۵۵	طرا ابلس اہالیسنک ملوک
	حفاصہدن عبدالمؤمنہ بیعتی
۰۵۶۸	صلاح الدین ایوبینک
	کولہ سی شرالدین قرہ قیشک

جامع شريفك بنامی	٠٩٧٢	طوبوغودپاشانك شهيد آوفاتی	٠٥٨٦	طر ابلسی استیلاسی	ملوك حفاصه نك طر ابلسی
ويركو و كرك النمی	١٠٢٣	طر ابلسه ترك چارشوسی	٠٥٩١	استردادی	قر قارش قصرینك بنامی
طر ابلسه ترك چارشوسی	١٠٩٦	ایله دروننده محمد پاشا جامع	٠٥٩٩	طر ابلسی تسخیری	قره قیشك و کیلی یاقوتك
شريفك بنامی		طر ابلسك قره مانلی	٠٦٠٠	دفعه ثالثه اوله رق ملوك حفا	صه نك طر ابلسی تمالكری
طر ابلسك قره مانلی	١١٢٣	سالانه سی طرفدن ابتدای	٠٦٠١	قره قیشك فرزنده اعدامی	طر ابلس شهرینك اسپانیا
اداره سی		طر ابلسه كوكبکالی برجك	٠٩١٦	لیله طرفدن تسخیری	طر ابلس اعمالینك دولت
طر ابلسه كوكبکالی برجك	١١٢٣	(یعنی شمديكي عثمانیه استحقا	٠٩١٦	طر ابلس اعمالینك دولت	علیه عثمانیه به التجا ایله در
منك بولنديني محلك) بنامی		قره مانلی یوسف پاشانك	٠٩١٦	سعادته مبعوثان ارساللری	دولت علیه طرفدن مراد
قره مانلی یوسف پاشانك	١٢٤٥	طر ابلس ولايتنی اولاد		اغانك مأموراً تاجوره یه	
طر ابلس ولايتنی اولاد		واحفادینه تقسیمی		كلی	
واحفادینه تقسیمی		طر ابلسه كرك نظامنا	١٢٤٧	تاجورده مراد اغا جامع	٠٩١٦
طر ابلسه كرك نظامنا	١٢٤٧	مه سنك نثری		ومدرسه سنك بنامی	٠٩٥٨
مه سنك نثری		قره مانلی محمد بك طرفدن	١٢٤٧	طر ابلس غربك اسپانیو	
قره مانلی محمد بك طرفدن	١٢٤٧	طر ابلسی ایکی سنه اون بر آی		لردن تخلصی	
طر ابلسی ایکی سنه اون بر آی		محاصره سی		طر ابلسه طورغود پاشا	٠٩٥٨
محاصره سی		منشیه ده سوازی و طوپچی	١٢٥٢		
منشیه ده سوازی و طوپچی	١٢٥٢	قشله لرینك انشاسی			
قشله لرینك انشاسی					

بریهنك ابتدای تمیدی	شیخ غومو و عبدالجلیلک	١٢٥٥
١٣٠٠ مالطیه تحت البحر تلغراف	عصیانی	
١٣٠١ مرکز ولایتده تجارت	شیخ غومو نك دخالی	١٢٥٨
ارطه سی تشکیلی	و عبد الجلیلک قتلی	
١٣٠١ مرکز ولایتده غرباخسته	عسکری خسته خانه سنك	١٢٥٨
خانه سنك تأسیسی	انشاسی	
١٣٠٢ مرکز ولایتده برهان الدین	شیخ غومو نك منقاسندن	١٢٧١
قشله همايونك ابتدای	فراراً طرابلسه کلوب	
تأسیسی	جبلی ضبط ایتسی	
١٣٠٣ سرت قضا سنك اعماری	شیخ غومو نك قتلی	١٢٧٤
١٣٠٤ فقرا ایکیز چوققلرینه	طرابلسده رشديه مکتبلر	١٢٧٤
بلدیهدن معاش تخصیصی	ینك تأسیسی	
١٣٠٥ مرکز ولایتده مکتب	مرکز ولایتده موفتیخانه	١٢٨٣
رشديه عسکریه سی کشادی	انشاسی	
١٣٠٨ بولیانه قیوسی صوینك	غات قصبه سنك فتیحی	١٢٩٢
شهره نساله سی و چشمه	طرابلس غرب فرقه دائمه	١٢٩٨
سنك بنامی	عسکریه سنك ابتدای تشکلی	
١٢٠٩ مصر اطده مجدداً حکومت	طرابلسده فنار بحری	١٢٩٨
قوانغی انشاسی	انشاسی	
١٣١١ ظلیتده حکومت قوانغی	خمس وه مصر اطده فنار	١٢٩٩
انشاسی	بحری انشاسی	
	ولایتجه خطوط تلغرافیه	١٣٠٠

— ❦ خلفاء راشدین ❦ —

من	الى			
١١	١٣	حضرت ابو بکر	٣٥	٤٠
		الصدیق (رضه)		حضرت علی المر - تضی (رضه)
١٣	٢٤	حضرت عمر الفاروق	٥٠	٤٠
		ق (رضه)		حضرت حسن (رضه)
٢٤	٣٥	حضرت عثمان ذی		

— ❦ ملوک بنی امیه ❦ —

من	الى			
٤١	٦٠	معاویہ بن ابی سفیان	٦٤	٦٠
			٦٤	٦٤

— ❦ مروایہ ❦ —

٦٤	٦٥	مروان بن الحکم	١٢٥	١٢٦
٦٥	٨٦	عبد الملك بن مروان	١٢٦	١٢٧
٨٦	٩٦	ولید بن عبد الملك		عبد الملك
٩٦	٩٩	سليمان عبد بن الملك	١٢٧	١٢٧
٩٩	١٠١	عمر بن عبد العزيز		ابراهيم بن وليد بن عبد الملك
١٠١	١٠٥	يزيد بن عبد الملك	١٢٧	١٢٣
١٠٦	١٢٦	هشام بن عبد الملك		مروان (آخر بنی امیه)

— خلدای عباسیہ —

من	الى
٣٢٠	٣٢٢ قاهر بالله
١٣٢	١٣٦ ابو العباس السفاح
٣٢٢	٣٢٩ راضى بالله بن المتندر
١٢٦	١٥٨ ابو جعفر المنصور
٣٢٩	٣٢٢ هتفي بالله بن المتندر
١٥٨	١٦٩ مهدي ابو عبد الله
٣٣٣	٣٢٤ مستكفي بالله
١٦٩	١٧٠ هادي ابو محمد موسى
٣٣٤	٣٦٣ المطيع لله ابو الهاشم
١٧٠	١٩٣ هرون الرشيد
٣٦٣	٣٨١ طابع لله ابو بكر
١٩٣	١٩٨ محمد الامين بن هرون
٣٨١	٤٢٢ قادر بالله ابو العباس
١٩٨	٢١٨ المأمون بن هرون
٤٢٢	٤٦٧ قائم بامر الله ابو جعفر
٢١٨	٢٢٧ محمد المعتصم بن هرون
٤٦٧	٤٨٧ مقتدى بامر الله
٢٢٧	٢٢٢ الواثق بالله بن المعتصم
٤٨٧	٥١٢ مستظهر بالله
٢٢٢	٢٤٧ متوكل على الله
٥١٢	٥٢٩ مسترشد بالله
٢٤٧	٢٤٨ منتصر محمد بن المتوكل
٥٢٩	٥٣٠ راشد بالله
٢٤٨	٢٥٢ مستعين بالله بن المعتصم
٥٣٠	٥٥٥ مقتفي لامر الله
٢٥٢	٢٥٥ معتز بالله محمد
٥٥٥	٥٦٦ مستجد بالله
٢٥٥	٢٥٦ مهتدي بالله
٥٦٦	٥٧٥ مستضي بالله
٢٥٦	٢٧٩ معتمد على الله
٥٧٥	٦٢٢ ناصر لدين الله
٢٧٩	٢٨٩ معتضد بالله
٦٢٢	٦٢٣ ظاهر بامر الله
٢٨٩	٢٩٥ مكفي بالله
٦٢٣	٦٤٠ مستنصر بالله
٢٩٥	٢٩٥ مقتدر بالله
٦٤٠	٦٥٦ مستعصم بالله

سلاطین و خلفای عظام عثمانیہ

	الی	ص
• سلطان عثمان خان غازی بن ارطغرل خان غازی	۷۲۶ =	۶۹۹
• سلطان اورخان غازی بن عثمان غازی	۷۶۱ =	۷۲۶
• سلطان مراد غازی بن اورخان (خداوندگار)	۷۹۱ =	۷۶۱
• سلطان غازی یلدرم بایزید بن خداوندگار	۸۰۵ =	۷۹۱
• چلبی سلطان محمد بن یلدرم بایزید خان	۸۲۴ =	۸۱۶
• سلطان غازی مراد خان ثانی بن چلبی سلطان محمد	۸۵۵ =	۸۲۴
• سلطان ابو الفتح محمد خان غازی بن مراد ثانی	۸۸۶ =	۸۵۵
• سلطان بایزید خان ثانی بن فاتح محمد خان	۹۱۸ =	۸۸۶
• یاوز سلطان سلیم خان غازی بن بایزید ثانی	۹۲۶ =	۹۱۸
• سلطان غازی سلیمان خان قانونی بن سلیم اول	۹۷۴ =	۹۲۶
• سلطان غازی سلیم خان ثانی بن سلیمان قانونی	۹۸۲ =	۹۷۴
• سلطان غازی مراد خان ثالث بن سلیم ثانی	۱۰۰۳ =	۹۸۲
• سلطان غازی محمد خان ثالث بن مراد ثالث	۱۰۱۲ =	۱۰۰۳
• سلطان احمد خان اول بن محمد خان ثالث	۱۰۲۶ =	۱۰۱۲
• سلطان مصطفی خان اول بن محمد خان ثالث	۱۰۳۲ =	۱۰۲۶
• سلطان عثمان خان ثانی بن احمد خان اول	۱۰۳۶ =	۱۰۳۲
• سلطان مصطفی [دفعہ ثانیہ] =	۱۰۳۲

سلطان غازی مراد خان رابع بن احمد خان اول .	۱۰۳۲ — ۱۰۴۹
سلطان ابراهیم خان بن احمد خان اول .	۱۰۴۹ — ۱۰۵۸
کوجی سلطان محمد خان رابع بن ابراهیم خان .	۱۰۵۸ — ۱۰۹۹
سلطان سلیمان خان ثانی بن ابراهیم خان .	۱۰۹۹ — ۱۱۰۲
سلطان احمد خان ثانی بن ابراهیم خان .	۱۱۰۲ — ۱۱۰۶
سلطان مصطفی خان ثانی بن محمد خان رابع .	۱۱۰۶ — ۱۱۱۵
سلطان غازی احمد خان ثالث بن محمد خان رابع .	۱۱۱۵ — ۱۱۴۴
سلطان محمود خان اول بن مصطفی خان ثانی .	۱۱۴۴ — ۱۱۶۸
سلطان عثمان خان ثالث بن مصطفی خان ثانی .	۱۱۶۸ — ۱۱۷۱
سلطان مصطفی خان ثالث بن احمد خان ثالث .	۱۱۷۱ — ۱۱۸۷
سلطان عبدالحمید خان اول بن احمد خان ثالث .	۱۱۸۷ — ۱۲۰۳
سلطان سایم خان ثالث بن مصطفی خان ثالث .	۱۲۰۳ — ۱۲۴۴
سلطان مصطفی خان رابع بن عبدالحمید خان اول	۱۲۲۲ — ۱۲۲۳
سلطان غازی محمود خان ثانی بن عبدالحمید خان اول	۱۲۲۳ — ۱۲۵۵
سلطان غازی عبدالمجید خان بن محمود خان ثانی	۱۲۵۵ — ۱۲۷۷
سلطان عبدالعزیز خان بن محمود خان ثانی .	۱۲۷۷ — ۱۲۹۳

سلطان مراد خان خامس

امیر المؤمنین و خلیفہ رسول رب العالمین ولی نعمت بی
 متمز پادشہاء جمیدالانار و شہر یار معدلت شہدار
 شوکتلو قدرتلو مہابتلو السلطان ابن السلطان السلطان
 ﴿ الفازی عبد الحمید خان ثانی ﴾ افندیجز حضر تبری
 تاریخ ولادت پر میمنت ہمایون حضرت خلافتناہیاری
 ۱۲۵۸ سنہ سی شہر شہبان شریفنک اون التجی یوم
 مسعودینہ شرف مصادف اولوب ۱۲۹۳ سنہ سی شہبان
 شریفنک اون پرنجی کونی بالارث والاستحقاق وبالشوکت
 والاجلال سریراری خلافت و سلطنت اولمشردر
 جناب حق ذات شوکتہات خلافتناہیلرینی مزید عمر و عاقبت
 و موفقیت و مظہریت ایلہ ہمیشہ اریکہ پرای شوکت
 و شان بیورسون آمین .

من	الی			
۱۲۰۸	۱۲۰۹	قره مانلی احمد بک	۱۲۸۷	۱۲۸۷
۱۲۰۹	۱۲۴۹	برادری یوسف پاشا	۱۲۸۸	۱۲۸۸
۱۲۴۹	۰۰۰۰	اوغلی علی پاشا	۱۲۹۱	۱۲۸۹
۱۲۵۱	۰۰۰۰	فریق مصطفی نجیب پاشا		رضا پاشا
۱۲۵۱	۱۲۵۲	فریق محمد زائف پاشا	۱۲۹۲	۱۲۹۲
۱۲۵۲	۱۲۵۴	قبودان طاهر پاشا	۱۲۹۲	۱۲۹۵
۱۲۵۲	۱۲۵۴	چشمه لی فریق حسن پاشا	۱۲۹۵	۱۲۹۵
۱۲۵۴	۱۲۵۸	عشق علی پاشا	۱۲۹۵	۱۲۹۵
۱۲۵۸	۱۲۶۳	محمد امین پاشا	۱۲۹۵	۱۲۹۶
۱۲۶۳	۱۲۶۵	محمد راغب پاشا		الدین پاشا
۱۲۶۵	۱۲۶۸	الحاج احمد عزت پاشا	۱۲۹۶	۱۲۹۸
۱۲۶۸	۱۲۷۲	مصطفی نوری پاشا	۱۲۹۸	۱۲۹۸
۱۲۷۲	۱۲۷۴	عثمان پاشا	۱۲۹۸	۰۰۰۰
۱۲۷۴	۱۲۷۷	احمد عزت پاشا		احمد راسیم پاشا
۱۲۷۷	۱۲۸۳	محمود ندیم پاشا		

(دولت علیه عثمانیه ده مرعی اولان القاب رسمیه ایله اصول)
(تشریفاتیه اوزره بیولوکوچک طرفلرندن بردوزی به یازیلان)
(القاب رسمیه)

﴿ مقام صدارت عظمایه ﴾

علما جانبندن معروض داعی کینه لریدرکه
سائر لری جانبندن معروض چا کر کینه لریدرکه
عباره آرهنده اسملری ذکر اولندقدنه
فخامتلو دولتو پاشا حضرتلری

﴿ رتبه صدارتی احراز ایش ذواته ﴾

علما جانبندن معروض داعیلریدرکه
سائر لری جانبندن معروض چا کر لرییدرکه
عباره آرهنده ذکر اولندقدنه
ایمتلو دولتو پاشا حضرتلری

﴿ امیر مکه مکرمه به ومعزوللرینه ﴾

دولتو سیادتلو افندم حضرتلری

﴿ دارالسعادة الشریفه اعاسنه ﴾

دولتو عنایتلو افندم حضرتلری

(مقام سرعسگری به وشرف صهریت سنیه به نائل اولمش ذواته)

دولتو عطاو قتلو افندم حضرتلری

﴿ ذات سردار اکر می پیه ﴾

دو اٹلو راقٹلو اقدم حضرت تیزی

﴿ مشیران ووزرا و معز و لرینه ﴾

دو اٹلو اقدم حضرت تیزی

(رتبه بالایہ و سزقرنای حضرت شهنشاهی ایله مابین همایون باش)

(کتابت جلیله سنه)

﴿ دار شوری ریاسته ﴾

عطوفتو اقدم حضرت تیزی

(فریقان ایله رتبه اولی صنف اولی و روم ایلی بکلیک پیه نولرینه)

سعادتو اقدم حضرت تیزی

﴿ میرلوا و میر میران و رتبه اولی صنف نانیسی ﴾

سعادتو اقدم

﴿ میرالای و ثانیه صنف متمایزی ﴾

عزتو اقدم

(رتبه ثانیه صنف نانیسنه و میر الامرا و قلمقاماتی و اصطلیل عامره)

(مدیرلکی پیه نولرینه)

عزتو اقدمی پاشا بک انا

(بیکیاشیلره و رتبه ثالثیه و قیوجی باشیلره و آلائی ادناسنه)

رفعتو بک اقدمی انا

(رتبه رابعیه و قول انالرینه و خواجگانه و یوزباشیره)

فتوتلو بک افندی اغا

(رتبه مذکوره مادوننده بولانلر ایله ساز مأموریتده بولانلره)

حیتلو بک افندی اغا

(مستند مشیخت اسلامییه)

معروض داعی دیرینه لریدرکه	علما جانبندن
معروض چا کر دیرینه لریدرکه	سائر لری جانبندن
دولتو سماحتلو افندی حضر تلری	عباره آره سنده

(مشیخت اسلامییه معزوللرینه)

معروض داعیلر لریدرکه	علما جانبندن
معروض چا کر لریدرکه	سائر لری جانبندن
دولتو فضیلتو افندی حضر تلری	عباره آره سنده
افندم حضر تلری	صدوره
افندم حضر تلری	استابول پایه لولرینه
افندم	حرمین محترمین پایه لولرینه
افندی	بلاد خمسہ و مخرج مولوتلرینه
افندی	مدرسینه
افندی	قضاته
افندم حضر تلری	چای افندی به
	رشادتلو

رتبه علمیه و سیفیه و قلمیه نك اصول تشریفات دولت علیه

اوزره یکدیگرینه تقدملری

رتبه مشیری و وزارت صدر روم ایلی و اناطولی بایه سی
(رتبه بالادن اولوب بالفضل و کلاقل خدمت شده بولنان رجال دار
شورای عسکری رئیس)

رتبه بالادن سائر رجال

استانبول بایه سی فریق فریق رتبه اولی صنف اولی
(روم ایلی بکار بکیلیکی)

حرمین شریفین میرلواتق میر میرانلق رتبه اولی صنف ثانیه سی
بلاد خمس مولوتی میر الایلق رتبه ثانیه صنف اول متمیزی
مخرج مولوتی رتبه ثانیه صنف ثانیه سی میر الامرالق عسکری قائم مقام ایلی

(اصطبل عامره مدیرلکی)

کار مدرسین بیگباشلیق رتبه ثالثه قیو حی باشلیق
موصله سامانیه مادودننده بولنان مدرسین آلائی امینلکی رتبه رابعه
قول اغالق خواجهلک یوز باشلیق

« رتب علمیه نك تعییرات و تعریفانی »

روم ایلی قائم عسکرلکی — ابتدا بایه سی احراز و صکره صره سیله
منصبی ضبط ایانر تکراز دخی ایلی

اناطولی قاضی عسکر لکی

ابتدا پایه سی احراز و صکره منصبی ضبط ایدر صرہ سیلہ روم ایلی
پایہ سنہ نقل ایدر .

استانبول قاضی لکی

کذلک ابتدا پایه سی احراز ایدر صکره منصبی ضبط ایدر و یا خود اناطولی
پایہ سنہ نقل ایدر .

حرمین مولوی تباری

بالذات منصبی ضبط ایدر و یا خود حرمین پایه سی ویریلور .
بلاد خمیسہ مولوی تباری — ادرنہ ، روسہ ، شام ، مصر ، قلعہ دن
عبارتدر .

مخرج مولوی تباری

قدس ، حلب ، ایوب ، سیلانیک ، بکیشہر ، فنار ، غلطہ ، از میر ،
صوفیہ ، طرزون ، کریدن عبارتدر .
پایہ مجردہ اسحاقی — یالکز پایه سنہ نائل اولہ بیلور ترقی کسب و منصب
ضبط ایدر من .

متقاعد — در سعام خواجہ افندیلردن بعضلرینک آرزولری اوزرینہ
تقاعدی اجرا اولنور .

دار الحدیث

سلیمانیہ جامع شریفنک قلعہ طرفندہ بر مدرسہ اولوب پورایہ واصل
اولان مدرس مخرج مولوی تبارینک مکتبرینہ نائل اولور .

سلمانیه

سلمانیه جامع شریفی جو ازنده درت مدرسہ در دارالحدیث مدرسہ سی
منحل اولان مخرج مولوی تریبہ طالب اولمدینی خالدہ بورتبہ دن برینہ
مولوی تہ سؤال اولنور .

خامسہ سلمانیه

ما فوقده بولنان رتبهده طالب اولمز ایسه بورتبه ودها اشاغی رتبه لردن
مخرج مولوی تریبہ نائل اولور لر .

موصلاہ سلمانیه

بورادن اعتباراً یوقارو رتبهده بولنان مدرسہ کبار مدرسین تعبیر
اولنور .

حرکت التمشلی - ابتدای التمشلی .

» حرکت داخلی - ابتدای داخلی .

صحن ثمان - فاتح جامع شریفی جانبندہ بولنان سکز مدرسہ در

ابتدای خارج

استانبول مدرسہ لکنک مدخلیدر . رتبہ مذکورہده بولنان مدرسہ سنک

اعدادی بعضاً تزیید و بعضاً تناقص ایدر .

موصلاہ صحن

حرکت خارج - بغداد ، عینتاب ، بوسنہ ، ارضروم ، مرعش ، طرابلس

غرب ، بیروت ، کردستان ، روسجق ، سیواس ، ادرنہ ، کنفریدر .

ترجمة ما تقدم من المعلومات

معلومات مختصرة من علم الهيئة

(بيان كونه الارض سياره)

— العالم الشمسي —

الشمس كوكب من الكواكب المضيئة في السماء بغير حساب وهي اصغر من كثير منها الا انها تبين لنا كبيرة لقربها من الكرة الارضية بالنسبة الى تلك الكواكب .

وهناك نجوم تدور وتسبح حول الشمس يقال انها سياره والبعض من هذه السيارات لها توابع تدور حولها مثلها ان القمر تابع الارض . وما عدا السيارات والتوابع فيه اجرام اخرى يعبر عنها بالنجوم ذوات الاذنان وهي ايضاً تدور حول الشمس .

ولكل من هذه الكواكب طريق تدور عليها في اطراف الشمس على هيئة مخصوصة وذلك ان طريق السيارات مستديرة اى قريبة من شكل الدائرة بخلاف طريق النجوم ذوات الاذنان فانها على شكل بيضى ممتد . وتلك الطريق تسمى مداراً على ان الاوائل كانوا يسمون مدار الارض منطقة البروج . ويعبر الآن عن مجموع السيارات والتوابع والنجوم ذوات الاذنان والشمس نفسها بالعالم الشمسي .

ان عدد السيارات يبلغ تقريباً المائة والثمانية والثلاثين منها ثمانية كبيرة ومائة وثلاثون صغيرة اما السيارات العظيمة فهي عطارد والزهرة والارض والمرنج والمشتري والزحل وهرشل او (اورانوس) ونبتون . فيعلم من ذلك ان الكرة الارضية التي نحن عليها هي من جملة هذه السيارات الثماني وكما ان السيارات نجوم فالارض ايضاً نجمة .

بينها تدور كرة الارض على محورها يقضى لكل نقطة على سطحها ان تمر
 من درجة طول (٢٦٠) بظرف كل اربع وعشرين ساعة . وبناءً
 على ذلك فان كل نقطة كائنة في خط الاستواء تقطع (١٠٣٥) ميلاً
 في الساعة اذ يصادف امامها مسافة واسعة جداً بالنسبة للنقاط الواقعة
 بالقرب من القطبين . على ان نقطة ما من درجة عرض (٤٤) لا تقطع
 الامسافة (٧٩٤) اما القطبان فلا يتحركان .
 الارض تقبل من الشمس نوراً وحرارة ولكونها كروية لا يستنير
 الا نصفها في آن واحد اما نصفها الآخر فيبقى في الظلام . وتتفصل
 الجهتان المنورة والمظلمة من الكرة الارضية بدائرة عظيمة يقال لها
 دائرة النور وهي تبدل حدودها مرة الى الجنوب وبارة نحو الشمال
 بحسب حركة الارض السنوية .

(حركة الارض السنوية . منابع الفصول الاربعة)

لكرة الارضية حركتان حركة تجريها على محورها والآخرى
 تسيرها حول الشمس على مدارها الذي كان يطلق عليه في القديم
 منطقة البروج بحيث تتم هذه الحركة بظرف سنة .
 فعندما انتهى الارض من دورتها السنوية حول الشمس تكون قد دارت
 على محورها في تلك المدة بمركبها الوضعية ٣٦٥ مرة وربعاً ولذلك
 فان عدد ايام السنة عبارة عن ٣٦٥ يوماً وربع اليوم بل اذا حسب
 بالتدقيق يتبين ان مدة كل سنة هي ٣٦٥ يوماً و ٥ ساعات و ٤٨ دقيقة
 و ٤٨ ثانية .

اما سبب تبدل المواسم هو كون محور الارض مائلاً عن سطح مدارها

بحيث يشكل زاوية وسعها ٦٦ درجة و ٢٨ دقيقة ولأن هذا الميلان يكاد يكون دائماً نحو جهة واحدة .

وبناءً على ذلك فإن القطب الشمالي متجه دائماً بالتقريب الى جهة واحدة وهي الجهة الشمالية ومهما بلغت كرة الارض من المواقع بطرف سنة يكون محورها في كل موقع متوازياً مع محاورها التي في غير المواقع . فلو كان محور الكرة الارضية عمودياً على سطح مدارها لكانت دائرة النور من جهة رؤا نصف النهار وكانت تمر من القطبين وحينئذ يكون الليل والنهار على سيقاق واحد في كل اطراف الدنيا وتبين الشمس في سمت الرأس دائماً لمن كان في خط الاستواء كما تظهر في الأفق لمن كان في القطبين ولم تحدث اذ ذلك تبدلات المواسم اصلاً .

(طول الليل والنهار وقصرهما)

الليل والنهار في خط الاستواء متساويان دائماً اي مدة كل منهما اثنتا عشرة ساعة .

وفي القطبين السنة عبارة عن يوم وليلة يمتد كل منهما ستة اشهر وفي كل نقطه من الكرة الارضية تبقى الشمس فوق الأفق بطرف سنة مدة ستة اشهر الا ان مدة النهار تختلف وتتفاوت فيها .

وفي النصف الشمالي من الكرة يقع طول نهار عند الانقلاب الصيفي ويحدث طول ليل اثناء الانقلاب الشتوي . وهناك سبب آخر ليكون الصيف احر من الشتاء وهو طول النهار في ذلك الموسم لان الشمس في الصيف تبقى فوق الأفق مدة طويلة فتحصل منها حرارة
زيادة .

منقول من (الجغرافيا الطبيعية)

(حركة الشمس الظاهرية)

ان ارباب علم الهيئة يستندون للشمس الحركة الدورية التي تجريها
الارض حول الشمس لكي يوفقوا تعبيرهم لظواهر الاحوال فيفرضون
الارض ثابتة والشمس متحركة . والحال ان التي تتحرك وتدور
في الحقيقة هي الكرة الارضية .

كل الحركات السماوية تابعة لسطحين احدهما مدار الشمس والآخر
خط الاستواء السماوي اى امتداد خط استواء الارض نحو قبة السماء
وهذان السطحان يتقاطعان في ابتداء شهر كانون الثاني من سنة ١٨٩٤
الميلادية الحالية في زاوية وسعها تقريباً ٢٣ درجة و ٢٧ دقيقة و ١٠
ثواني و ٨٩ كسوراً . فذلك هو ما يعبر عنه بميلان مدار الشمس وهو
يختلف في زماننا بثانية واحدة الاثني قليل في مدة سنة .

بما ان النقطة التي يتقاطع فيها مدار الشمس مع الافق لا تبقى ثابتة دائماً
بل تتخلف نحو ٥ ثانية في السنة فكل فصل ربيع يتأخر عن الاول
بخمسين ثانية وهذا التأخر يوجب انحراف النجوم وتباعدها عن الافق
ولذلك فان نجمة القطب الدائمة على القطب التي يمر منها محور الارض في قبة
السماء والمشيخة ايضاً الى القطب ليست واحدة في كل زمان . وكيفية
ذلك ان نجمة (الفا) اى النجمة الاولى من مجموعة نجوم برج (التنين)
كانت هي نجمة القطب قبل ٣٠٠٠ سنة . اما نجمة قطبنا الآن وهي
الجمدة الاولى من الدب الاصغر فكانت اذ ذاك على مسافة ١٢ درجة
من القطب . على ان تلك المسافة لا تتجاوز في هذا الوقت الدرجة الواحدة
تقريباً كما انها ستنزول الى ٢٦ دقيقة في سنة ٢١٠٠ الميلادية .

ان الخط الذي يربط النقطتين اللتين يتقاطع فيهما السطحان المذكوران يقال له خط (الاعتدالين) لان الشمس لما تكون في هاتين النقطتين يتساوى الليل مع النهار .

ونقطتا انقلاب الشمس متواجهتان قطر أعلى مدارها فعندما تصل الشمس الى هاتين النقطتين ترى كأنها متوقفة .

لما تكون الشمس في منتهى مدارها البيضي متباعدة او متقاربة من الارض على المحور الكبير يقال لحالتها التباعدية « الأوج الاعلا » ولحالتها التقربية « الحضيض »

(منطقة البروج)

منطقة البروج دائرة سماوية عرضها ١٨ درجة على شكل اطار موهوم يحيط بالفضاء الذي تدور فيه الشمس والسيارات العظيمة كما ان مدار الشمس يمر من وسط هذه المنطقة .

وعدد تلك البروج اثنا عشر برجاً اكل منها مركب من جملة نجومية كانت تسميها الاوائل باسم من اسماء الحيوانات ويحتمل ان يكون وجه هذه التسمية مبنياً على قصد الايمان الى مواسم الزراعة .

فهذه المنطقة التي يمر امامها سيارات عالمنا الشمسي عند دورها وحركتها تنقسم الى اثني عشر قسماً متساوياً عرض كل قسم ثلاثون درجة مبدأها من نقطة « غاما » (اي النجمة الثالثة) من برج الحمل وتسمى هذه الاقسام « بروجاً » او « منازل الشمس » .

ان اختراع منطقة البروج يسند عموماً الى المصريين لكن الاصح كونها معلومة حتى في الازمنة القديمة جداً وانتقالها مع سائر العلوم من الهند الى المصريين

وفي الزمن الذي كان الآريون من الهنود قد تصوروا فيه منطقة البروج كانت الحيوانات التي تمثل هذه البروج تدل على الاعمال الزراعية .
 الان الشمس قد انتقلت الى علامات مختلفة منطوية في زمان الانقلاب الصيفي على مرور الدهور بسبب حركتها الرجعية حسبما بيناه فيما تقدم في مبحثه المخصوص .

فانقسم الكلى من هذه الرموز قد انتخب لما كانت الشمس في فصل الربيع في برج الثور وفي الصيف في برج الاسد (اى قبل الان بخمسة آلاف اوسنة آلاف سنة) وكان اذ ذاك برجا الحمل والثور مبدأ الربيع وكانت الجوزاء (وهى الشاة السوداء الضارب وسطها الى البياض) تمثل بعنزتين في رموز منطقة البروج القديمة . اما السرطان الذي يرمى الى الورااء يدل على ان الشمس عند دخولها هذه النقطة تأخذ بالرجوع والاسد يشير الى الحر كما ان السنبلة علامة وقت الحصاد والميران يشعر بتساوى الليل والنهار والمقرب ينذر بالامراض الحاصلة في هذا الوقت والقوس يصور غرام الصيد والجدى يئى باعتلاء الشمس الى البروج العليا والدلو يذكر اوان المطر والحوت موسم السمك .

واذ كانت الشمس ترى كأنها تدور وتتحرك في مدارها فيشاهد انها تقطع الثلاثين درجة العائدة لكل برج وتمر منها على الترتيب . ويقال ان الشمس قد دخلت في البرج القلائى اذا حرت امام احدى علامات منطقة البروج على هذه الصورة .

هذا وان المواسم المختلفة ليست كلها متساوية الامتداد . لأن مدار الشمس الظاهري لم يكن على شكل دائرة ولكون الارض غير واقعة في مركز ووسط مدار الشمس .

فان الامتداد الوسطى لفصل الربيع في الحالة الحاضرة هو ٩٢ يوماً
 و ٢١ ساعة ومدة الصيف ٩٣ يوماً و ١٤ ساعة والخريف ٨٩ يوماً
 و ١٩ ساعة والشتاء ١٩ يوماً .
 ويظهر بمجرد جمع هذه الاعداد ان الشمس تبقى في نصف الكرة الشمالي
 اكثر من النصف الجنوبي مدة ٨ ايام .

(دخول الشمس الى منازل منطقة الربيع)

الدلو	— ٢٠ كانون الثاني الافرنجي	الساعة ٠ و ٥٥ دقيقة صباحاً
الحوت	— ١٨ شباط	الساعة ٣ و ٢٧ دقيقة مساءً
الحمل	— ٢٠ مارت	الساعة ٣ و ٨ دقائق مساءً
الثور	— ٢٠ نيسان	الساعة ٢ و ٥٨ دقيقة صباحاً
الجوزاء	— ٢١ مائس	الساعة ٢ و ٤٧ دقيقة صباحاً
السرطان	— ٢١ حزيران	الساعة ١١ و ٦ دقائق صباحاً
الاسد	— ٢٢ تموز	الساعة ٩ و ٥٨ دقيقة مساءً
السنبلة	— ٢٣ اغستوس	الساعة ٤ و ٣٨ دقيقة صباحاً
الميزان	— ٢٣ ايلول	الساعة ١ و ٣٦ دقيقة صباحاً
العقرب	— ٢٣ تشرين الاول	الساعة ١٠ و ١٣ دقيقة صباحاً
القوس	— ٢٢ تشرين الثاني	الساعة ٧ و ٩ دقائق صباحاً
الجدي	— ٢١ كانون الاول	الساعة ٨ و ٧ دقائق مساءً

تنقسم الفصول باعتماد زمن مرور الشمس من نقاط الاعتدال
 والانقلاب . فتنتقل الشمس في الربيع من الاعتدال الربيعي الى الانقلاب
 الصيفي وفي الصيف من الانقلاب الصيفي الى الاعتدال الخريفي وفي الخريف

من الاعتدال الخريفي الى الانقلاب الشتوي وفي الشتاء من الانقلاب الشتوي
الى الاعتدال الربيعي .

(من تقويم هاشت)

(مطلب من الجغرافيا الطبيعية في الكرة الارضية)

قد فرض على سطح الكرة الارضية عدة دوائر كبيرة وصغيرة متوازية
ومتقاطعة وذلك لاجل تسهيل معرفة موضع اية نقطة كانت عليها .
وهذه الدوائر ترتب بالنظر الى القطبين المسمي احدهما بالقطب الشمالي
والآخر بالقطب الجنوبي .

وخط الاستواء هو الدائرة العظيمة الكائنة على بعد متساو ومن القطبين .
وكل دائرة عظيمة تمر على كلا القطبين يقال لها دائرة نصف النهار
كما يطلق خط نصف النهار على نصف تلك الدائرة المستد من احد
القطبين الى الآخر .

وكل من الدوائر الصغيرة الموازية لخط الاستواء تسمى دائرة العرض .
ولاجل اشعار عدد خطوط نصف النهار بالارقام يوضع على احدها
صفر على ان يتخذ هذا الخط مبدءاً للطول ثم تحور ارقام الدرجات نحو
الشرق والغرب من (١) الى (١٨٠) فالانكليز والامريكيون
يتخذون مبدءاً الطول من خط نصف النهار المار من مرصد (غرينج)
اما سائر الملل فيتخذون غير خط مبدءاً للطول .

نا ان كان خط الاستواء منقسماً الى ٣٦٠ درجة فمن الطبيعي ان يكون
خط نصف النهار المراد تخراذه مبدءاً للطول منقسماً ايضاً الى ١٨٠
درجة نحو الشرق و ١٨٠ درجة نحو الغرب فيكون حينئذ الخط الغربي
والخط الشرقي الواقعين في درجة ١٨٠ كلاهما واحداً .

ان طول اى موقع كان هو مساعته المقيسة على دائرة العرض من مبدأ
الطول اما نحو الشرق او نحو الغرب . وعرض ذلك الموقع هو بعده
المقيس على خط نصف النهار من خط الاستواء .

وتعد دوائر العرض ايضاً بالارقام مثل خطوط نصف النهار فيتخذ
خط الاستواء صفراً اى مبدأ للعرض ويشار الى سائر دوائر العرض
باعداد متسلسلة من (١) الى (٩٠) من خط الاستواء الى الشمال
ومنه الى الجنوب . ويعبر عن الدرجات التى ينقسم اليها خط نصف النهار
بدرجات العرض كما ان الدرجات التى تنقسم اليها دائرة العرض يقال
لها درجات الطول .

اذا عرفنا درجة عرض موقع ما وطوله يمكننا ان نجد محله على
سطح الارض .

كل درجة عرض وكل درجة طول تنقسم الى ستين قسماً متساوية
يقال لكل قسم منها دقيقة ولكل قسم من ستين قسماً من الدقيقة
يقال له ثانية .

وتقسم دوائر العرض مثل خط الاستواء الى ٣٦٠ درجة مخطوط
نصف النهار الا ان هذه الدوائر كلما قربت من القطبين تتصغر فيؤدى
ذلك الى تصغر درجاتها ايضاً بنسبة صغرها .

تسمر الدرجات بوضع اشارة جزم صغيرة هكذا (°) على يمين الارقام
فوقها قليلاً والدقائق باشارة هكذا (') والثواني بهذه
الاشارة (") مثلاً اذا اريد تعريف موقع مدينة استانبول فيشار
اليها هكذا : ١٨ ° ٤١ ' من العرض الشمالى و ٢٨ ° ٥٩ ' من
الطول الشرقى ويقرأ ما ذكر بان يقال احدى واربعون درجة وصفر

دقيقة وثمانى عشرة ثانية من العرض الشمالى وثمانى وعشرون درجة
وتسع وخمسون دقيقة وخمسة عشر ثانية من الطولى الشرقى من مبدأ
طول غرينيچ .

(مناطق الارض)

توجد اربع دوائر ذات اهمية من دوائر العرض اثنتان منها فى النصف
الشمالى والاخرى فى النصف الجنوبى . فدائرتان من هذه الاربع دوائرهما
المداران تمر احدهما من النقطة الشمالية من دائرة الكروف (اى من نقطة
الانقلاب الصيفى) والاخرى تمر من النقطة الجنوبىة (اى من نقطة
الانقلاب الشتوى) وهما بعيدتان عن خط الاستواء بثلاث وعشرين
درجة ونصف . ويقال لاحد المدارين الواقع فى النصف الشمالى مدار
السرطان والذى فى النصف الجنوبى يقال له مدار الجدى . وتسمى الاثنتان
الباقيتان بالدائرتين وهما تبعدان عن القطبين ثلاثاً وعشرين درجة ونصفاً
ويقال للتي فى نصف الكرة الشمالى « دائرة القطب الشمالى » والتي فى
نصف الكرة الجنوبى « دائرة القطب الجنوبى » . وكل قطعة واقعة بين
الاربعة مدارات المذكورة من الكرة الارضية يقال لها « منطقة » .
لما تصل كرة الارض الى مدار السرطان تنحجب الشمس عن المحلات
الكائنة فى جنوبى دائرة القطب الجنوبى فلا ترى فيها وعندما تبلغ مدار
الجدى لا ترى فى الاماكن الواقعة فى شمالى دائرة القطب الشمالى .
فى كل قسم من قسمى الكرة الشمالى والجنوبى توجد ثلاث مناطق . اولها
المنطقة الحارة وهى بين خط الاستواء والمدارين . والثانية المنطقة المعتدلة
وهى اثنتان واقعتان بين المدارين والدائرتين . والثالثة المنطقة المتجمدة
وهى ايضاً منطقتان كائنتان بين الدائرتين والقطبين .

ويمكن ان تعد المنطقة الحارة منطقتين لانهما تعتبران غالباً واحدة اذ لم يوجد فاصل حقيقي بينهما .

(التفرعم)

يراد بالتقويم تقسيم اوقات الزمان . وقد اصطاحت كل امة على حسابه ووضعه حسب عاداتها . وهو اذاً جدول عادي مبين الايام والاسباع والاشهر والايام المخصوصة الدينية والقومية التي تقع بظرف سنة .

ان قياس الزمان عند كل قوم وملة مقدر ومحدود بمدة حركة الارض على محورها فهذه الحركة الدورية تتركب منها الايام .

وما عدا ذلك فان الزمان الذي يقضيه القمر في دورانه مرة حول الارض قد احدث الشهور القمرية كما ان مدة مكث الشمس وتحولها في منطقة البروج تكونت منها الشهور الشمسية فكان سير الارض حول الشمس مرة سبياً لظهور سنة تامة .

فان بتقسيم شهور السنة وتحديد اوقاتها وقياس الزمان يتم تنظيم الخصوصات المدنية وبملاحظة نظام المواسم الذي لا يتغير تحصل الموقفية لترتيب ازمنا الزراعة والفلاحة .

ولم تزل منذ الاعصار القديمة تستعمل عدة اصول مختلفة لأجل قياس الزمان وتقسيمه . والظاهر ان الاسباع قد قبلت عموماً لحساب الزمان فضلاً عن الايام فكأنها دور مصطلح عليه من القديم .

وقد روى المؤرخون ان المصريين اولا رتبوا ايامهم على شكل مخصوص . فان الحسابات التي كانت في زمن رئيس قومه هم اي حاكمهم الاول وهي مما تركها سيدنا موسى للاخلاف والطرز الذي توضح به تلك الحسابات

احوال الطوفان وكيفية تبت ان الزمان كان مستنداً على مقياس صحيح
 نابت حتى في تلك الاعصار .

وقد قسم المصريون السنة الى ١٢ شهراً باعانة اطلاعهم على احوال
 الكواكب .

لكن هذه الشهور لم يكن لها اسم مخصوص في ذلك الوقت بل كانت تسمى
 وتعد بالاول والثاني وهلم جراً الى الثاني عشر .

ومع ان المؤرخ هرودوت يذكر كون تقسيم السنة الى اثني عشر شهراً
 هو اثر معرفة المصريين ولكنه لم يبين بصورة قطعية هل ان هذه السنة
 هي سنة قمرية اى عبارة عن ٣٥٤ يوماً ام سنة شمسية مركبة من
 ٣٦٥ يوماً .

فخلاصة ما هو معلوم ان تقسيم السنة الى ٣٦٠ يوماً عادة قديمة جداً
 عند المصريين وقد ثبت وتصدق ان هذا التقسيم كان موجوداً قبل بعثة
 موسى ايضاً . لآن سنى العالم خصوصاً سنة الطارفان قد اعتبرت في التوراة
 العبرانية منقسمة الى ٣٦٠ يوماً . ثم لا ترقى المصريون في فن الهيئة حسبوا
 سنتهم العادية ٣٦٥ يوماً وقوموها على هذا العدد .

اما اليونانيون فقسموا شهورهم في بادى الامر الى ثلاثة اقسام وفرضوا
 كل قسم على عشرة ايام فكانوا يسمون الاول (العشر الاول) والثاني
 (العشر الاوسط) والثالث (العشر الاخير) . وان لم يكن للايام
 ايضاً اسم مخصوص فكانوا يمدون ايام (العشر) بالاول والثاني الى
 العاشر ولذا ارادوا مثلاً ان يذكروا اليوم السادس عشر من الشهر
 كانوا يقولون اليوم السادس من العشر الاوسط .

وما عدا ذلك كان لليونانيين دور يتجدد في كل اربع سنين مرة يسمونه

بالاوليمبياد وكانوا يتخذون اول يوم من كل اوليمبياد عيداً وهو منتماً
مختلفون به فيتصارع فيه المتصارعون ويتسابق المتسابقون بالعجلات وينشد
الشعراء اشعارهم ويقرأ الخطباء خطبهم .

يقدرى تاريخ الاوليمبياد من سنة ٢٦١٦ من الهبوط والحساب آخر يبدأ
من يوم خريفي قبل الميلاد بسبعمائة وست وسبعين سنة .

وبعد ان استمر اليونانيون على محافظة المواسم التقويمية بقدر الامكان
بحساب سنتين شهرهما مركبة من اثني عشر شهراً كل شهر فيه ثلاثون
يوماً والسنة الثالثة ثلاثة عشر شهراً متلدين بذلك العبرانيين الى ما قبل
الميلاد بسمائة سنة تخميناً قد تلتقنوا اخيراً من كهنة (داني) كيفية تنظيم
السنين حسب حركة الشمس والشهور تبعاً لحركة القمر فاستخرجوا
من هذا الحساب التقويم الآتي .

وكيفية ذلك ان السنين صارت تعد ١٢ شهراً وكل شهر قمري ٢٩ و ٣٠
يوماً على التوالي من ابتدا، رؤية كل هلال .

وكانت كل سنة خامسة وثامنة وثلاثة عشرة من هذا الدور المسمى بدور
[الثماني] تحتوي على شهر كيبس مركب من ٣٠ يوماً وكان يزداد
في كل شهر بعد (الدور الثامن) ٣ ايام هي فضل السنة .

ثم ان (ميثون) فلكي ائنة المشهور قد تصور احداث دور مركب من
١٩ سنة لأجل اصلاح هذا التقويم وبعد هذا الدور صارت مناسبات
الايام والشهور والسنين موافقة لقيام القمر والشمس من نقطة ثابتة
في السماور جو عنهما الى تلك النقطة . وكان في هذا الدور ٢٢٨ دوراً قمرياً
تماماً اذ ان القمر يدور ١٢ مرة في السنة حول الارض فكانت تحسب سبعة منها
شهرأ كيبساً اي ستة مركبة من ٣٠ يوماً واحدة ٢٩ يوماً . فكان من امها

هذه النتيجة انها اوجبت فرط حيرة اليونانيين حتى انهم نقشوا ذلك
التقويم بأحرف ذهبية على اعمدة من الرخام ركزوها في بعض الساحات
وسموه « عدداً مذهباً » ثم اتى (قاليب) من ارباب علم الهيئة فحذف
آخر يوم من ربع احد الادوار لأجل تصحيح الخطأ الجزوى الذى
راه فى حساب (متون) .

وقد طرأت انقلابات عديدة على تقويم الرومانين ايضاً . وكانت
سنوهم سنين قمريه وبما انهم لم يكونوا مجبورين لاستعمال ايام كبيسة
مثل اليونانيين فبالطبع كان يحدث عندهم تبدل الشهور . الا انه اخيراً
كلف قيصرهم (يواص) منجماً مصرياً اسمه (سوزى جن) فقومله
السنة الشمسية على الصورة التى اشتهرت من بعد بتقويم (جولين)
وهى بان تقسم السنة الى ١٢ شهراً وتعد الشهور على الترتيب ثلاثين
وواحداً وثلاثين وبحسب شهر شباط ٢٨ يوماً وفى السنين الكبيسة
٢٩ يوماً .

وفى سنة ١٠٩٣ من الميلاد اتخذ السلطان جلال الدين السلجوقى تقويماً
مبدأه النوروزى تساوى الليل والنهار الربيعى وقد رتب له هذا التقويم
عدة من حذاق النجمن مثل عمر الجيام وبنى المظفر وميمون الواسطى
ومحمد الحازن وعبدالرحمن الحارثى وهو محسوب ومنظم على السنة
الشمسية الحقيقية باعتبار كل ثلاث سنين ٣٦٥ يوماً والسنة الرابعة كبيسة
اى ٣٦٦ يوماً الا انه لأجل حذف اليوم الواحد الذى يفرق فى
١٣٠ سنة قد استعير بكبس ٣١ مرة بدلاً من ٣٢ وذلك بتأخير كبس
كل كبيسة سابعة الى السنة الخامسة .

وبعد ٤٨٩ سنة من ذلك التاريخ المصادف لسنة ١٠٩٣ اى فى سنة ١٥٨٢

من الميلاد قد حسب البابا غريغوار الثالث عشر انه وقع خطأ في حسابات
التقويم المنسوب للتيصر بولص قدره ١١ دقيقة و ٩ ثواني يبلغ في ١٣١
سنة يوماً واحداً وان ذلك الفرق قد انتهى الى ١٠ ايام في سنة ١٥٨٢
ورأى ان تساوى الليل والنهار الربيعي اللازم وقوعه في ١١ من مارت
قد جاء في ٢١ مارت فأمر واعان بناء على ما ذكر بمعرفة (فلاويوس)
و(سيوقونبوس) من علماء هيئة عصره بان يبدل اليوم الخامس من تشرين
الثاني لسنة ١٥٨٢ الميلادية باليوم الخامس عشر من تشرين الثاني .
وقد قيل عموم الكاثوليك هذا الاصلاح الا ان البروتستانت وارباب
مذهب الارثوذكس لم يتياوه . وبعد مدة عصر من ذلك التاريخ اى في
سنة ١٦٩٩ قد تقرر في المانيا ان يحول اليوم الثامن عشر من شباط سنة
١٧٠٠ الى ابتداء مارت . وبعد ذلك رضى بالاصلاح المذكور اهالى
سويسرا والدانمارك وهولاندا والاسوج والنرويج والانكليز . لكن
الروسيين لم يزالوا ثابتين في محافظة التقويم الرومي الذي اتخذوه قصرهم
زاعمين انه كتقويم مقدس .

(السنة الكبيسة ومعلومات في بقها)

الكبس في اللغة الطم . وفي الاصطلاح الضم . فالسنة الكبيسة من هنا
المعنى وهي السنة المزيده فيها يوم . وهالك تعريف ذلك :
لما ان كان دور الارض السنوي على محورها لا يمكن قياسه بجر كسها اليومية
حول محورها قياساً تاماً بدون كسر فقد اعتبر هذا الدور على نوعين
نجومى ومدارى . فالسنة النجومية كناية عن تحول الشمس من نقطة
ثابتة في السماء ورجوعها اليها والسنة المدارية هي مدة الزمان الذي تصرفه

الشمس لتغرب بنحو قوس قدره ٥١ ثانية من النقطة التي استقلت منها . فهذه هي السنة المستعملة لتقويم الاوقات اى من النوع المدارى . اما سبب تأخر الشمس عن اتمام دور ادايرة بمقدار ١ و ٥١ ثانية في كل سنة بالحساب المتوسط هو لان نقاط الاعتدال ترجع الى الوراء في كل سنة بهذا المقدار لبعض الاسباب فالشمس اذا قامت في النام الماضى من نقطة الاعتدال تصل اليها في هذه السنة قبل وصولها في السنة الماضية بنحو قوس مقداره ١ و ٥١ ثانية . واذ تبين لدى اهل الهيئة ان مدة هذا الدور هي ٣٦٥ يوماً و ٢٤٢ الف و ٢١٦ تيساً من مليون جزء من اليوم فلم يبق شك في انه اذا حسبت عدة سنوات متوالية على ٣٦٥ يوماً فتراكم الكسر المذكور حتى يبلغ يوماً واحداً ثم يزيد شيئاً فشيئاً بمرور الزمان فقد تقرر من تقديم عند كل امة تقوم اوقاتها ان تعد السنة التي يبلغ فيها هذا الكسر الى يوم واحد ذات ٣٦٦ يوماً وان تسمى تلك السنة سنة كيسة .

وقد اتخذت كل امة من الامة السالفة طرزاً مخصوصاً في هذا الباب فنظمت عليه تقويمها . لكن الاصول التي اتخذتها هذه الامة قد ذهبت وانتست مع اصحابها ولم يبق في زماننا الا نوعان من اصول الكيس واحد عند المنجمين الاسلامية والآخر عند الاقوام الافرنجية .

فلاصول الاولى هي القاعدة المتخذة في التاريخ المسمى وكيفيتها ان تكبس السنة الرابعة سبع مرات وفي المرة الثامنة تكبس السنة الخامسة اى ان تجعل ٨ كبسات في ٣٣ سنة .

والثانية اصول الكيس المتخذة في تقويم غريغوار وقاعدتها كبس ٩٧ سنة في ظرف ٤٠٠ سنة بان تكبس كل سنة رابعة من هذه الاربعمائة سنة

على ان تستثنى منها اواخر ثلاثة اعصار من الاربعة اعصار .
 اما التاريخ الملكي فيحتاج انحرافه اى خطأ الى ٤٨٠٢ سنة حتى يبلغ
 اليوم الواحد .

واما تقويم اغريغوار فيظهر فيه يوم زائد بعد مرور ٣٥٢١ سنة ولذلك
 فان اصول الكبس الملكية اسهل من طرز كبس التاريخ الا فرنجي .
 وبالنظر الى ما تقدم تبين ان اول شئ ينبغي التمسك فيه لدى واضع التاريخ
 والمقومين هو وجود قاعدة سالمة للكبس حتى لا يتحرف مبدأ السنة
 عن مواضعه مدة مديدة بل يبقى متواظماً مع الحسابات الرصدية على الدوام
 اى حتى يمكن بقاء رأس السنة الخبر عنه بالحسابات الرصدية مستمراً في
 ازل يوم من السنة .

(السنة المالية الخيرية)

لما ان كانت التقويمات المتشعبة لحد الآن غير حاوية للمعلومات والايضاحات
 اللازمة في حق السنة الشمسية المستعملة في تواريخ المحررات الرسمية
 مردفة بالشهور القمرية والسنين الهجرية ومنفردة في كافة
 المعاملات والقيود المالية والمهارة بالسنة المالية او السنة الرومية وفي ما هو
 مبدأ اعتبارها وكيفية حسابها وتسلسلها فقد احصنا المعلومات الآتية تقيماً
 للناكدة من فقرة متبسة عن كتاب « اصلاح التقويم » الذي الفه
 حضرة ذى الدولة الغازى مختار باشا :

من المعلوم ان اصل السنة الهجرية مرتبة على الشهور القمرية . وفي عهد
 خلافة الطائع لله احد الخلفاء العباسيين اى في سنة ٢٦٣ للهجرة ظهر
 لزوم وضع التاريخ المالى الشمسى طلباً للموازنة بين واردات الدولة

ومصروفاتها فجمعوا كل ثلاث وثلاثين سنة قمرية مساوية لأثنى عشر وثلاثين سنة شمسية على وجه التقريب .
 وفي أوائل الدولة العلية الأبدية الدوام كانت مخصصات المأمورين والضباط الذين في الولايات تنفق من واردات تلك الولايات خارجة عن ميراثية المالية . والواردات التي توفى منها طرقتات الدوائر الميراثية في الاستانة العلية تستوفى على حساب الجمهور القمريه فلم يكن داع لأخذ سنة مالية حينئذ ولكن بعض الالتزامات صارت تحال أخيراً على حساب السنة الشمسية ومن ثم مست الحاجة لاعتبار السنة الشمسية في الدولة العلية .

وقد است هذه السنة الشمسية في زمن سلطنة ساكن الجنان السلطان الغازى محمد خان الرابع اعتباراً من سنة ١٠٨٦ الهجرية (اى من غير حاجة لحساب السنين الشمسية الماضية من ابتداء الهجرة السنية الى ذلك التاريخ وتقدير مقدارها الصحيح ليتخذ مبدأً قياساً للسنة القمرية بعينها لكن بما ان عدد ايام السنة القمرية اقل من مدة السنة الشمسية بحيث توجد سنة خالية في كل ثلاث وثلاثين سنة فلهذا يطرأ خلل على مساواة هذه السنين قد تقرر أخيراً حذف سنة في كل ثلاث وثلاثين سنة فالتفت على هذه الصورة سنة ١٠٨٧ و ١١٢١ و ١١٥٤ و ١١٨٨ و ١٢٢١ و ١٢٥٥ وتأسست السنة المالية الشمسية على سياق واحد مع السنة القمرية الى سنة ١٢٨٧ ومن ثم لم يعد يحذف شيء فحصل بينهما الفرق والتفاوت ومرت سنة ١٢٨٨ القمرية ولم تمر امامها سنة مالية فدخلت سنة ١٢٨٩ الهجرية اسم سنة ١٢٨٨ المالية وبقى الفرق بينهما سنة الى يومنا هذا وسيريد بالطبع سنة اخرى بعد

سنة ١٣٢٠ المالية فتصير سنة ١٣٢١ المالية مقابلة لسنة ١٣٢٣ القمرية .
 تتركب السنة المالية العثمانية من اثنى عشر شهراً اصطلاحياً شمسياً منها
 ثلاثة بقيت على اسمها الرومانية وهي مارت للشهر الاول ومايس للثالث
 واغستوس للسادس والتسعة الباقية سميت بالاسماء السريانية التي كانت
 مستعملة قديماً في التاريخ السلوقي في بلاد الشام وهي نيسان و-زيران
 وتموز وايلول وتشرين الاول وتشرين الثاني وكانون الاول وكانون الثاني
 وشباط . واعداد ايام هذه الشهور مثل اعدادها في الحساب الميلادي
 وقاعدة كبسها مثل قاعدة الكبس القديمة اى بحسب شهر شباط ٢٩ يوماً
 كل سنة رابعة وعداد سنيها مثل عدد السنة الهجرية حسبها بنا اعلاه .
 مثلاً ان السنة الشمسية التي اول مارتها في سنة ١٢٥٠ القمرية يكون
 عددها ١٢٥٠ ايضاً .

ونظراً لكون السنة المالية والسنة الهجرية الاصلية سيتاعد عددها شيئاً
 فشيئاً لما بينهما من الفرق والتفاوت ففي اى وقت اريد ان يعلم بصورة صحيحة
 مقدار السنين الشمسية الماضية منذ ابتداء الهجرة السنية يلزم طرح
 الفرق الكائن بين ميلاد عيسى عليه السلام والهجرة السنية النبوية
 على صاحبها افضل التحية وهو ٦٢١ سنة شمسية وتنزيله من التاريخ
 الميلادي . مثال ذلك اذا اردت ان تعرف ماهى السنة الهجرية الشمسية
 المصادفة لها سنة ١٣١٢ الهجرية القمرية الجارية فاطرح كما ذكرنا
 ٦٢١ سنة من سنة ١٨٩٤ الميلادية المصادفة لها فالعدد ١٢٧٣ الباقي هو
 مقدار السنة الهجرية الشمسية الصحيح وبعبارة اخرى ان سنة ١٣١٠
 التي نستعملها الآن باسم السنة المالية الشمسية ينبغي ان يكون مقدارها
 في الحقيقة ١٢٧٣ .

وقد جرت مذاكرات في اللجنة المخصوصة المتشككة قليلاً لأجل تخصيص
 الشهر اللازم ان تبدأ به السنة المالية الشمسية فارتأت اللجنة ان يكون
 اول فصل الحريف از اول فصل الربيع مبدأً لهذه السنة وفضلت
 الثاني لانه مبدأ التاريخ الجلالى ولأن شهر مارت مبدأ السنة فى حساب
 الحزينة وقد تعود الناس عليه .

لكن بما ان اليوم الذى شرف فيه سيد الانام عليه الصلوة والسلام موقع
 (قبا) مهاجراً من مكة وهو الثامن من شهر ربيع الاول على الصبح
 الاقوال مصادف ليوم الاثنين الواقع فى العشرين من شهر سبتمبر اى
 ايلول لسنة ٦٢٢ من ميلاد المسيح ولأن اليوم الذى وضع فيه عليه
 السلام اساس مسجد قبا وهو اول مسجد بنى فى الاسلام بعد ان مكث
 فى ذلك الموقع اربعة ايام كانت انتقلت الشمس فيه الى برج الميزان اى
 وقع فيه تساوى الليل والنهار الحزيرفى وذلك من الاتفاقات الحسنة فيصح
 اذاً ان يبدأ التاريخ الهجرى الشمسى من هذا اليوم المسعود .

مرکز ولایت مأمورینی

والی ولایت احمد راسم پاشا

وزیر برنجی عثمانی برنجی مجیدی امتیاز مدالیہ لری آلتون و کموش
ذ ۸۴ م ۹۸ ذ ۸۶ م ۲۸ را ۳۰۳

ارکان ولایت

عثمانی مجیدی

نائب محمد ضیاء الدین افندی حرمین ذ ۳۰۷ ص ۳
مفتی شیخ محمد کامل افندی مدرس ۲۵ را ۳۰۱ ع ۱۶ ش ۱۳۰۴
دفتر دار احمد توفیق افندی اولی اولی ۲۳ جا ۳۱۱ ع ۳ (۳۰ ص ۳۱۰ م ۳ را ۹۳۱
مکتوبی سعید افندی مہار ۲۲ ص ۳۰۹

مجلس ادارہ ولایت

اعضای منتخبہ	اعضای طبیعیہ
حاجی رمضان میزبان افندی ثانیہ ۱۴ ص ۳۰۵	نائب
حاجی محمد توغار افندی	مفتی
منحل	دفتر دار
منحل	مکتوبی
	قول او علی باش اغاسی

— ❦ اقام —

(مکتوبی قلمی)

میز محمدی افندی

متناز ۱۴ ص ۳۰۵ م ۴ ر ۷ ۳۰۷

میز معاونی و عربی کاتبی محمد داود افندی

مسود سلیمان نوری افندی

« رشید بک

مبعض یوسف بدوی افندی

« محمود فائز افندی

عربی میضی محمد فقیه حسن افندی

« محمد قلم وود افندی

مبعض ابراهیم بک

« صادق افندی

ملازم محمد علی ، طبیب ، علی یازمچی ، مصطفی عاصم ، مصطفی عاقل افندی پلر

— ❦ سجل احوال قومیسینی —

(رئیس مکتوبی افندی)

اعضا

مکتوبی و محاسبه میز لری و اوراق مدیری

کاتبی رشید بک

ولایت ترجمانی شارل نیسیموویچ افندی .

﴿ اوراق قلمی ﴾

مدیر محمد مرابط افندی نالہ ۱۴ ص ۳۰۵
 معاونی حاجی حسن کامل افندی
 مقید عزیز افندی

﴿ مجلس ادارہ ولایت قلمی ﴾

باش کاتب محمد کامل افندی عربی باش کاتبی احمد عبدالسلام افندی
 ممتاز ۱۴ ص ۳۰۵ نالہ ۱۴ ص ۳۰۵
 کاتب ثانی محمود حلمی افندی عربی مقیدی علی بک
 ترکی مقیدی قوز انلی محمد بک میض ابو بکر افندی
 ملازم حاجی صادق افندی ملازم محمد افندی ملازم نوری افندی

﴿ مجلس ادارہ ہیئت اتہامیہ سی ﴾

رئیس مکتوبچی افندی
 اعضا حاجی محمد توغار افندی قول اوغلی باش آغاسی
 مدعی عمومی عربی باش کاتبی احمد عبدالسلام افندی
 مستنطق کاتب ثانی محمود حلمی افندی

﴿ محاسبہ ولایت قلمی ﴾

ممیز محمد فائق افندی رابعہ ۱۴ ص ۳۰۵
 ممیز معاونی و ولایت جدول کاتبی جمعی افندی
 ملحقات لوا باش کاتبی حسن رضا افندی

مصارفات باش کاتبی محمد زکی افندی
یومیہ وازدات باش کاتبی حسین عونی افندی
مصالح جاریہ باش کاتبی عارف افندی
اوراق مأموری محمد رشید افندی
مصالح جاریہ رفیقی خیری افندی
یومیہ وازدات رفیقی علی افندی
ملحقات لوا رفیقی علی نظمی افندی
ملحقات ولایت رفیقی احمد مرابط افندی
مصارفات رفیقی احمد ندیم نغانی افندی
اوراق مأموری رفیقی عرفان افندی
عدلیہ حساب کاتبی مصطفیٰ بک بن قدارہ
بدلات عسکر یہ یوقلمہ کاتبی علی راشد افندی
صندوق امینی حاجی خلیفہ یازجی افندی
لکبی مأموری محمد نائب افندی
ملازم عبدالرحمن افندی ، ملازم احمد مختار افندی ، ملازم ہادی افندی

﴿ العشار قلمی ﴾

اعشار مقشی ، تحسین افندی
باش کاتب مصطفیٰ مظہر افندی ، افتخار مدالیہ می ۷۲
انبار مأموری حاجی حسین حارانی افندی

﴿ اوقاف محاسبہ سی ﴾

محاسبہ جی مصطفیٰ نیازی افندی	تحصیلدار علی از میرلی افندی
باش کاتب عبدالکریم افندی	اوقاف انبار مأموری منحل
منشیہ تحصیلداری طاہر نجراب افندی	

﴿ اوقاف قومیسینونی ﴾

(رئیس مفتی ولایت)

(اعضا)

محاسبہ جی افندی	حاجی مبروک افندی
شعبان بقار افندی	محمد بن لطیف افندی ۵ م

﴿ مطبوعہ ولایت ﴾

(مدیر محمد داود افندی)

سر مرتب احمد رجائی افندی	حیوانات تذکرہ مأموری ابراہیم افندی
کاتب و امین صندوق خلیل افندی	سر ماکنہ جی حاجی محمد بن صالح افندی
ایکٹیجی مرتب حسن حسین افندی	حروفات دستکامداری ابراہیم افا
مرتبہ لازم محمد قرواش افندی	

﴿ محاکم ﴾

﴿ محکمہ شرعیہ ﴾

حاکم الشرع محمد ضیاء الدین افندی	حرمین ۳ م
باش کاتب عبدالرحمن بوضیری افندی	قسام کاتبی محمد فحیمہ افندی

کاتب عبدالله بن غریبه افندی کاتب شیخ محمد عزالدین افندی

« شیخ نصر افندی » شیخ ابراهیم بکر افندی

« علی صرارعی افندی » ترکی محمد رحمی افندی مدرس ۳۰۸

« شیخ علی بن موسی افندی » محضر باشی احمد فرانقه

﴿ محکمه استیناف ﴾

جزا دارمسی

حقوق دارمسی

رئیس محمد هلال افندی

رئیس نائب افندی

نایب ۳۱۱ ن ۳م ۲۸ ج ۳۰۰

اعضا حاجی حمیده بانون افندی

اعضا احمد توعار افندی

« حسن بک کرچی »

« ویتوریواریب افندی »

فخری « شیخ حسین دحیم افندی »

« شیخ محمد بشیر افندی »

حاجی احمد میرزان افندی نالته ۳م ۱۴ ج ۳۰۵

منحل

اعضا ملازمی محمد ادیب افندی

اعضا ملازمی موسی افندی

استیناف مدعی عمومیبسی راشد بک نایب سلخ ر ۳۰۰

کاتب فوزی افندی

(محکمه استیناف قلمی)

باش کاتب فؤاد بک

ضبط کاتبی احمد عویدان افندی

ضبط کاتبی مختار ناجی افندی

« احمد مراد بک »

« مصطفی شاکر افندی »

مباشر عدد ۴

﴿ بدایت محکمه سی ﴾

جزا دائره سی	حقوق دائره سی
رئیس عبدالرحمن صدق افندی	رئیس حلمی افندی
اعضا محمود مملوک افندی	اعضا محمد سابط افندی
« حمیده قلهود افندی	« ربی داوید افندی
« ملازمی علی بدوی افندی	« ملازمی محمد ستغز افندی
مدعی عمومی معاونی حامد افندی	

﴿ بدایت قلمی ﴾

باش کاتب قندزی افندی

ضبط کاتبی علی حیدر افندی	ضبط کاتبی جمیل افندی
« اسماعیل افندی	« ابراهیم افندی

جزا مأموری عاضم بک
مباشر عدد ۲

مقاولات محرری شیخ مصطفی بن محمود خازمی افندی

﴿ هیئت اتهامیه ﴾

رئیس بدایت محکمه سی رئیسی

اعضا حمیده قلهود افندی	اعضا محمود مملوک افندی
اعضا ملازمی علی بدوی افندی	

﴿ استنطاق دائره سی ﴾

برنجی مستنطق وکیل شیخ محمد بوسیری افندی ایکنجی مستنطق فخرالدین افندی

تجارت محکمہ سی

رئیس و کیلی و موظف اعضا حاجی حسین جبارہ افندی
 موظف اعضا موسوی جز قیل افندی باش کاتب ابراہیم شاہین افندی
 فخری اعضا علی افندی بوہدرہ ضبط کاتبی محمد صدقی افندی
 فخری اعضا یوسف افندی بن ضو مقید مصطفی افندی
 مباشر لر عدد ۲

جیسخانہ

مدیر محمد افندی بن معتوق مفتش عبد القادر افندی

(تجارت او طہ سی)

رئیس اول منحل اعضا حاجی حسین حارانی افندی
 « ثانی حاجی ابراہیم حدادیہ افندی » محمد بن جمادی افندی
 کاتب سیامان نوری افندی « موسوی مسعود جناح افندی
 اعضا محمد بن لطیف افندی ۵ م ۱۴ ل ۳۰۰

قہوہ زراعت ماموری اسماعیل افندی رفیق یحیی افندی

رسومات نظارتی

ناظر ضیابک نانہ ۲۹ را ۳۰۳ م ۴ سلخ ن ۳۰۷
 محاسبہ باش کاتبی محمد نظمی افندی محاسبہ رفیقی یوسف ضیا افندی
 تحریرات باش کاتبی احمد شوقی افندی تحریرات رفیقی ذہنی افندی
 ترجمان شارل افندی

﴿ مرکز رسومات اداره سی ﴾

صندوق امینی پیکر سامی افندی	استباطور عثمان افندی
انبار مأموری حاجی ابراهیم افندی	مرکز باش کاتبی محمود حمدی افندی
اشیای عینیه مأموری احمد فوزی »	دایکجی کاتبی حسن نجم الدین افندی

(مرکز اداره مندره مستخدم مأمورین و کتب و ضمیمه)

مبصر محمد علی افندی	تذکره کاتبی حسن تحسین افندی
مبصر محمد یاور افندی	رفیقی مسعود افندی
مبصر محمد افندی	مقید صادق افندی
سر آرایجی علی وصفی آغا	رفیقی محمود افندی
آرایجی احمد آغا	اسکله کاتبی علی طیفور افندی
آرایجی سلیمان چاوش	مانیفستو کاتبی عثمان نوری افندی
آرایجی علی آغا	قبو مأموری حسین افندی
قنطارچی ۱ قوچلی باشی و قوچلیدر	سر مبصر احمد لطفی افندی

﴿ دیون عمومیہ اداره سی ﴾

مدیر حاجی حسین طیب افندی	باش کاتب حسین عونی افندی
محاسبه ایکنجی کاتبی محمد زهت افندی	صندوق امینی آدم خاکی افندی
اسکله مأموری ادھم افندی	تحریرات کاتبی محمود فوزی افندی
طوز مأموری محمد مظهر افندی	مسکرات کاتبی احمد حمدی افندی

تلفراف و پوسته دآره سی

باش مدیر محمد شوکت افندی

اولی تانیسی ۲۰ ص ۳۱۲ م ۳ ۲ را ۳۰۶

باش کاتب عبدالله کالی افندی نالته ۲۲ ر ۳۰۲ ایکنجی کاتب عبدالوهاب افندی

ملازم محمد رانغ افندی

(مرکز مدیریتی)

تلفراف و پوسته مرکز مدیریتی حسینی افندی پوسته سر مأموری ناشدیک
مقید اسماعیل افندی موزع رفیق افندی موزع محمد علی افندی

(السنه اجنبیه تلفراف قسمی)

ترکیه و السنه اجنبیه مخبره سر مأموری ناشدیک

مخبره مأموری قسطنطین افندی « «

مخبره مأموری صبری افندی « «

(مخبرات ترکیه مأمور لری)

مأمور فہمی افندی مأمور امین افندی انبار مأموری حسین افندی

باش چاوش حسونه اغا چاوش محمد اغا چاوش محمود اغا چاوش علی اغا

چاوش رضا اغا موصل محررات احمد اغا موصل محررات عبدالله اغا

قرآنته دآره سی

طیب و یقور بدلو سکی افندی

کاتب محمد رفعت افندی یازنجی ژوزف قصار افندی

بلديه دائره سی

رئيس	حاجي صديق افندي	مہماں	۱۷ ل ۳۱۰
رئيس معاوني	مصطفى صفاري افندي	نائبه	اعضا حاجي نجم الدين افندي
مهندس توفيق افندي	۱۴ ص ۳۰۵	»	رئي داويد قيش افندي
طبيب وکيلي	ميتسي افندي	»	صندوق اميني علي قيزاني افندي
کاتب اول	صالح خيري افندي	»	مفتش خليفه افندي
» ثاني	اسماعيل افندي	»	محصلدار محمد قاضي افندي
اعضا حميده	قاجيجي افندي	»	موقبخانه ماموري احمد افندي
» حاجي محمد عويتي افندي		»	بلديه خسته خانه سي کاتي ابراهيم افندي
» حاجي محمد قلالي افندي		»	غازانبار ماموري محمود نديشه افندي
» حاجي ابراهيم ميت افندي		»	بلديه چاوشلري عدد : ۱۰

رژي نظارتي

ناظر آنتوان	حکيمان افندي
محاسبه باش کاتي باري افندي	محاسبه معاوني بار دو افندي
صندوق اميني بولقاپ طونه افندي	انبار ماموري ديسونه افندي
صايش ماموري نيقوله افندي	
(ترکی قلمي)	
ترکی باش کاتي مصطفى نجيب افندي	کاتب ثاني حسن تحسین افندي
انفيہ و اخبر توتوني فابريقه سي	
فابريقه ماموري صالبو غاليه افندي	معاینه جي مکی رميلي افندي

(رژی محافظه دائرہ سی)

مأموری علی ذکی ملک پیادہ چاوشی سلیمان افندی
معاونی محمد علی افندی سوازی چاوشی محمد طبال اغا

ملت موسویہ خاخام باشیلی

خاخام باشی وکیل حزقیل ساسون افندی

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page, including names and dates.]

طرابلس غرب فرقه همايونی

قوماندان محمد عارف پاشا

مشیر مرصع عثمانی برنجی مجیدی آلتون وکوش امتیازمدالیقاری

۲۴	۳۶	میرلواسی اسماعیل زهدی پاشا	۲۹
۲۴	۳۶	میرلواسی محمد راعب پاشا	۳۰

ارکان حربیه هیئتی

(ارکان حربیه ریئتی)

میرالای احمد رفعت بک

ارکان حربیه بیکباشی ابراهیم ادیم بک

بیکباشی عبدالحمید بک

قول اغاسی جمال بک

فرقه مهمه کاتبی صافی بک

ارکان حربیه ملحق ملازم ثانی حسن افندی

— ادارهٔ عسکریه هیئت —

رئیس اداره قائم مقام حاجی امین بک م ه
 محاسبه جی علی اسمعذبک اولی نایسی اداره ضابطی یوزباشی علی افندی م ه
 معاون محاسبه الای امینی رفیق افندی « کاتبی ملازم اول محمد توفیق افندی
 اداره ضابطی قول اغاسی ابراهیم افندی « کاتبی ملازم ثانی علی افندی
 « کاتبی یوزباشی عثمان کاشف افندی م ه « کاتبی ملازم ثانی اسماعیل افندی
 کوش امتیاز مدالیه سی
 مطبعه مأموری ملازم عبدالقادر افندی

— انشات قومیسونی —

رئیس قائم مقام علی شا کر بک ع ۳ م ؛ آتون و کوش امتیاز مدالیه لری
 استحکام بیگباشی علی بک ع ۴ م ؛ استحکام یوزبازی راشد افندی

(دیوانه حرب هیئت)

رئیس قائم مقام احمد بلال افندی ع ۴ م ؛
 اعضا قلمه طوبجی بیگباشی حاجی علی افندی م ؛
 « الای ۳۷ سواری یوزباشی مصطفی شگری افندی م ه کوش امتیاز مدالیه
 « الای ۳۹ طاور ۳ یوزباشی محمد اسمعذ افندی
 « الای ۵۹ طاور ۴ ملازم اول حافظ رجب افندی م ه
 کاتب ۱۵ نشانجی طاورری ملازم ثانی نوری افندی
 « الای ۳۸ سواری ملازم ثانی خلیل افندی

مرکز قوماندانلی

مرکز قوماندانی قائم مقام بحری بك ع ۴ م اقتدار مدالیه سی

(اوز بشنجی نشانجی طاوری)

- بیکاشی حسن آگاه افندی م ۴ قره طاغ اقتدار کرید مدالیه لری
- طیب بیکاشی حزاروس افندی
- ایکینجی بلوک یوزباشیسی احمد افندی
- قول اغاسی محمد جمال الدین افندی
- « ملازم اولی بکراغا
- (کریدو قره طاغ و صداقت مدالیه لری)
- طاور کاتبی اسماعیل فهمی افندی
- « ملازم نایبسی اسماعیل اغا
- طاور امامی ابراهیم افندی
- « ملازم نایبسی محمد صنعی افندی
- اجزاجی ابراهیم افندی
- اوزچنجی بلوک یوزباشیسی حسین اغا
- جراح میخائیل افندی
- « ملازم اولی اسعد افندی
- ضکجی محمد اوسته ع ۴ م
- « ملازم نایبسی علی اغا
- کاتب معاونی آصف افندی
- « « محمود ندیم افندی
- برنجی بلوک یوزباشی شریف افندی دردنجی بلوک یوزباشیسی محمد اغا
- « ملازم نایبسی احمد افندی امتیاز مدالیه »
- « ملازم اولی احمد فائق افندی
- « نوری افندی
- « ملازم ثانی محمد افندی امتیاز مدالیه
- « ابراهیم افندی
- « « مصطفی صبری افندی

اللہ بدنجی آلی امرا و ضابطانی

میر آلی محمد عزت بك م ۳ قره طاغ مدالیه سی
قائم مقام بدری بك ع ۴ م گوش امتیاز مدالیه سی

آلای امینی ابراهیم نجم الدین افندی م؛ آلای مفتیسی سایمان افندی مدرس
آلای کابی حسین حسنی افندی بلونہ مدالیہ سی

(برنجی طاہور)

بیکباشی عزیز افندی بلونہ مدالیہ سی برنجی بلوک ملازم اولی مصطفیٰ اغا
طیب بیکباشی لیغوز افندی م؛ ایکنجی بلوک یوزباشیسی احمد افندی
قول اغاسی اسماعیل اغا ع؛ مہ « ملازم اولی حاجی مصطفیٰ اغا
موسیٰ قہ قول اغاسی صالح اغا اوچنجی بلوک یوزباشیسی غالب افندی ع؛ مہ
قول اغاسی معاونی مصطفیٰ افندی « ملازم اولی کامل افندی
کاتب معاونی حافظ محمد افندی « ملازم نایسی مصطفیٰ قلالی افندی
اجزاجی یاسف افندی « « ناچی افندی
جراح نجیب افندی دردنجی بلوک یوزباشیسی عبدالمجید افندی
تفکیجی صالح اغا « ملازم اولی احمد مختار افندی
برنجی بلوک یوزباشیسی الیاس اغا « ملازم نایسی ولی افندی بلونہ مدالیہ سی
دردنجی بلوک ملازم نایسی محمد ناصر افندی

(ایکنجی طاہور)

بیکباشی احمد اغا م؛ افتخار مدالیہ سی
قول اغاسی احمد افندی ع؛ مہ ایکنجی بلوک یوزباشی حاجی محمد اغا
طیب قول اغاسی سیوح افندی اوچنجی بلوک « عمر افندی
امام حاجی مصطفیٰ افندی دردنجی بلوک « رجب افندی
تفکیجی ولی اغا ایکنجی بلوک ملازم اولی حسنی افندی
برنجی بلوک یوزباشیسی محمد افندی مہ افتخار مدالیہ سی

اوچنجی بلوک ملازم اولی شعبان افندی برنجی بلوک ملازم نایسی احمد افندی
 دردنجی « ضیا افندی اوچنجی بلوک » محمد اغا
 برنجی بلوک ملازم نایسی جمال افندی اجزاجی میخائیل افندی
 جراح محمد عاکف افندی

(اوچنجی طاہور)

بیکباشی فرہادا غا ع ؛ م ؛ صریبہ مدالیہ سی
 طبیب بیکباشی یورکی افندی اوچنجی بلوک پوزباشیسی احمد افندی
 قول اغاسی حسیب افندی دردنجی بلوک « خیرالدین افندی
 اجزاجی علیکساندر افندی اوچنجی بلوک ملازم اولی علی افندی
 جراح آطناش افندی برنجی بلوک ملازم نایسی یعقوب افندی
 امام یوسف افندی ایکنجی بلوک « احمد اغا
 کاتب معاونی احمد افندی اوچنجی بلوک « محمد افندی
 برنجی بلوک پوزباشیسی محبوب اغا دردنجی بلوک « ابراہیم افندی
 ایکنجی بلوک « احمد افندی « علی افندی

(فزاندہ آرامتاز دردنجی طاہور)

بیکباشی حافظ عثمان افندی
 قول اغاسی رفعت افندی م جراح محمد کامل افندی
 طاہور کاتبی حسن علی افندی تفکجی خلیل اغا
 کاتب معاونی حسین حسنی افندی برنجی بلوک پوزباشیسی مرجان افندی
 طاہور امامی رجب افندی ایکنجی بلوک « محمد اغا
 اجزاجی صاغ قول اغاسی عبدہ سرور افندی اوچنجی بلوک « داود اغا

دردنجی بلوک یوز باشیسی جمعه اغا برنجی بلوک ملازم ثانی عبدالکریم افندی
 برنجی بلوک ملازم اولی بلال افندی ایکنجی بلوک « لطفی افندی
 ایکنجی بلوک « یاور افندی ایکنجی بلوک « عبدالرحمن افندی
 اوچنجی بلوک « یاور اغا اوچنجی بلوک « حضر افندی
 برنجی بلوک ملازم ثانیسی عبداله افندی اوچنجی بلوک « سالم افندی
 دردنجی بلوک ملام ثانیسی ابراهیم افندی

اللی سکرنجی آلائی ارکان وامراسی

میرالای سعید وهبی بک
 قائم مقام علی بک قره طاغ وقریم وانگلینز مدالیه لری
 مفتی اسماعیل افندی موسیقه یوز باشیسی حمدی افندی
 آلائی کاتبی عبدالرحمن افندی موسیقه ملازم اولی خیری افندی

(برنجی طاہور)

بیکباشی محمد نوری افندی
 قول اغاسی مصطفی اغا
 معاونی احمد افندی
 طیب یوزباشی صبحی افندی
 کاتب معاونی عزیز افندی
 اجزاجی نیقولہ افندی
 جراح مصطفی افندی
 تفکجی محمد فهمی اغا
 برنجی بلوک یوز باشیسی مصطفی افندی « « « مصطفی شاکر افندی
 ایکنجی بلوک یوز باشیسی کریم اغا
 اوچنجی بلوک « نزهت افندی
 دردنجی بلوک « حسین اغا
 برنجی بلوک ملازم اولی زیور افندی
 ایکنجی بلوک « محمد عارف افندی
 اوچنجی بلوک « مؤمن اغا
 برنجی بلوک ملازم ثانیسی عزت افندی

ایکنجی بلوک ملازم نایسی محمد افندی او چنجی بلوک ملازم نایسی خیری افندی
 ایکنجی بلوک « صالح اغا دردنجی بلوک « حسین اغا
 او چنجی بلوک « مصطفی اغا دردنجی بلوک « محمد افندی

(ایکنجی طاہور)

منحل	بیگاشی
قول اغاسی عمر لطفی افندی	برنجی بلوک ملازم اولی حسن افندی م ہ
مسافر قول اغاسی بلال اغا ع م ہ	ایکنجی بلوک ملازم اولی علی رضا افندی
کتاب احمد مختار افندی	او چنجی بلوک « حاجی احمد اغا
کتاب معاونی مصطفی کاظم افندی	دردنجی بلوک « نوری افندی
امام حافظ محمد امین افندی	برنجی بلوک ملازم نایسی علی رمزی افندی
طیب محمد هدایت افندی	برنجی بلوک « علی آصف افندی
اجزاجی آغوب افندی	ایکنجی بلوک « اسماعیل اغا
جراح مصطفی افندی	ایکنجی بلوک « حسن اغا
تفکجی محمد شوقی اوستہ	او چنجی بلوک « محمد سامی افندی
قول اغاسی معاونی حلمی افندی	او چنجی بلوک « مصطفی اغا
برنجی بلوک یوزباشیسی محمد جلال الدین افندی	
ایکنجی منحل	دردنجی بلوک « صادق اغا
او چنجی بلوک یوزباشیسی سعید اغا	دردنجی بلوک « ادھم افندی
دردنجی بلوک « احمد کمال افندی	

(اوچنجی طاہور)

بیگاشی خلیل افندی قول اغاسی محمد نوری افندی بلونہ مدالیہ سی

مسافر قول اغاسی فرج اغا م ؛	اوچنجی بلوک یوزباشیسی حاجی ابراهیم اغا
کاتب حسن تحسین افندی	قریم کرید قره طاغ مدالیدلری
بلونہ روسیہ مدالیہ لری	دردنجی بلوک « محمد اغا م ہ
امام حاجی عمر افندی	برنجی بلوک ملازم اولی محمود افندی ع ؛ م ہ
طیب یوزباشیسی علیکساندر افندی	ایکنجی « « حقی افندی
اجزاجی طنودری افندی	اوچنجی « « عثمان افندی م ہ
جراح حسن حسنی افندی	دردنجی « « احمد افندی
تفکجی محمد جمال اوستہ	برنجی بلوک ملازم ثانیسی صبحی افندی
قول اغاسی معاوینی احمد عطا افندی	برنجی بلوک « ضیا افندی
برنجی بلوک یوزباشیسی حسن شوق افندی	اوچنجی بلوک « بشر اغا
ایکنجی بلوک « یونس اغا	دردنجی بلوک « شگری افندی

(دردنجی طاہور)

بیگباشی سعید اغا م ؛

قول اغاسی احمد اغا	اوچنجی بلوک یوزباشیسی حسن اغا
طاہور کاتبی احمد افندی م ہ	دردنجی بلوک « عبدالرحمن افندی
کاتب معاوینی احمد افندی	برنجی بلوک ملازم اولی محمد افندی
امام ابراهیم افندی	ایکنجی بلوک « طوسون اغا
اجزاجی پناہیوط افندی	اوچنجی بلوک « فخری افندی
جراح زہدی افندی	برنجی بلوک ملازم ثانیسی محمد افندی
تفکجی محمد اغا	برنجی بلوک « علی عبدی افندی
برنجی بلوک یوزباشیسی حسن اغا	ایکنجی بلوک « شوکت افندی
ایکنجی بلوک « محمد افندی	ایکنجی بلوک « محمد حمدی افندی

اوچنجی بلوک ملازم نایسی علی افندی دردیجی بلوک ملازم نایسی محمد علی اغا
اوچنجی بلوک « احمد افندی دردیجی بلوک » محرم افندی

المی طقوزنجی آلی ارکان وامراسی

میر آلی عبد المجید ذهنی بک ۴ ع ۳ م
آلی امینی حسن حامی افندی م ه آلی کاتبی محمد جمال الدین افندی ع ۴ م ،
آلی مفتیسی حافظ محمد سعید افندی موسیقہ یوزباشیسی سلیمان افندی م ه
مدرس سنجقدار ملازم ثانی نظیف افندی

(برنجی - طاہور)

قول اغاسی محمد اغا ایکنجی بلوک ملازم اولی عمر افندی
امتیاز قرہ طاغ کرید مدالیہ لری اوچنجی « محمود افندی
طیب قول اغاسی سلیمان شوقی افندی م ه برنجی بلوک ملازم ثانی محمد صلاح الدین افندی
اجزاجی مفردیچ افندی برنجی بلوک ملازم ثانی محمد نور اہ افندی
جراح محمد سلیمان افندی ایکنجی « حاجی علی افندی
کاتب معاونی علی عثمان افندی « « محمد عاکف افندی
تفکجی شا کر اوستہ اوچنجی « « مصطفی افندی
برنجی بلوک یوزباشیسی ہا الدین افندی « « امر اللہ اغا
ایکنجی « عثمان افندی دردیجی « حافظ محمد افندی
دردنجی « عارف اغا قول اغاسی معاونی حاجی مصطفی افندی

(ايكنجى طابور)

بيكباشى حاجى على افندى	كريد انكلتيز روسيه عموم مداليه لرى
صاغ قول اغاسى على اغا م	برنجى بلوك يوز باشيسى خليل افندى
كموش كريد مداليه سى	ايكنجى بلوك يوز باشيسى حمدى افندى
طبيب صادق افندى ثالثه ۲۴ ل ۲۰۲	اوچنجى بلوك « بكر افندى
كاتب على فائق افندى	دردنجى بلوك « احمد افندى
معاونى حسين افندى	برنجى بلوك ملازم نائيسى سليم اغا
امام عبدالقادر افندى	برنجى بلوك « نشأت افندى
اجزاجى جورجى آطناش افندى	ايكنجى بلوك « احمد افندى
جراح محمد توفيق افندى	ايكنجى بلوك « مصطفى اغا
تفنگجى طاهر اوسته	كموش امتياز مداليه سى
دردنجى بلوك ملازم نائيسى محمد توفيق افندى	

(اوچنجى طابور)

بيكباشى احمد شكري افندى	م كريد افتخار مداليه لرى
قول اغاسى عاكف اغا	تفنگجى محمد اوسته
كاتب محمد عاصم افندى	برنجى بلوك يوز باشيسى صالح افندى
معاونى محمد توفيق افندى	ايكنجى بلوك يعقوب شكري افندى
امام منحل	اوچنجى بلوك « على اغا
طبيب صاغ قول اغاسى ابراهام افندى	دردنجى بلوك « شاكر اغا
اجزاجى پنايوط افندى	برنجى بلوك ملازم اولى منحل
جراح خليل افندى	برنجى بلوك ملازم نائيسى رجب افندى

برنجی بلوک ملازم نائسی منحل	اوچنجی بلوک ملازم ثانی ابراهیم ندر افندی
ایکنجی بلوک ملازم اولی منحل	دردنجی « ملازم اولی فضل اغا
ایکنجی بلوک ملازم نائسی طاهر اغا	« « علمدار افندی
« « عبدالهادی افندی	« « محمد علی افندی
اوچنجی بلوک ملازم اولی محمد افندی	مسافر بیگاشی حاجی بچی افندی ع ۴ م ۴
« ملازم نائسی محمد علی افندی	تفتکچی حسن اغا م ۵

(دردنجی طاہور)

بیکاشی علی نوری افندی	م ۵ کرید مدالیہ سی
قول اغاسی عابد زاهد افندی	اوچنجی بلوک یوزباشیسی محمد اغا
طیب قول اغاسی لئونیدی افندی	دردنجی « « راشد افندی
کاتب عثمان خالد افندی	برنجی بلوک ملازم اولی ابراهیم افندی
امام محمد رفعت افندی	ایکنجی « « مسلم اغا
کاتب معاونی احمد محری افندی	اوچنجی « « شعبان اغا
جراح محمد ولی افندی	دردنجی « « حافظ رجب افندی
اجزاجی میخالا کی افندی	برنجی « ملازم نائسی صالح اغا م ۵
تفتکچی حاجی خلیل اغا	ایکنجی « « حسین افندی
برنجی بلوک یوزباشیسی عثمان اغا م ۴	اوچنجی « « هاشم افندی
ایکنجی « « هاشم اغا م ۴	دردنجی « « امین افندی
دردنجی بلوک ملازم نائسی سایمان افندی	

آلتمشجی آلیک ارکان وامراسی

میر آلی عزیزی بک ع ۴ م ۴
 آلی امینی عثمان توفیق افندی آلی کاتی عمر لطفی افندی
 مفتی عبدالحمید افندی

(برنجی طاہور)

بیگمبشی احمد راغب افندی

کاتب حسن ناشد افندی	اوچنجی بلوک ملازم اولی علی اغا
کاتب معاہنی عبداللہ فواد افندی	دردنجی » » عثمان افندی
اجزاجی نسیم افندی	برنجی » ملازم نایسی علی اغا
جراح احمد افندی	برنجی » » حسین اغا
تفکجی ابراہیم اوستہ	ایکنجی » » محمد اغا
برنجی بلوک یوزباشیسی عثمان افندی	ایکنجی » » خلیل افندی
ایکنجی » » وہبی افندی	اوچنجی » » ابراہیم افندی
دردنجی » » حافظ علی افندی	اوچنجی » » جودت افندی
ایکنجی » ملازم اولی سلیمان اغا	دردنجی » » عبداللہ افندی

(ایکنجی طاہور)

منجمل

بیگمبشی

قول اغاسی محمد افندی ۴ م	جراح عثمان افندی
کریڈیلونہ مدالیہ لری	تفکجی احمد افندی
طیب قول اغاسی فائق افندی	معاون محمد توفیق افندی
اجزاجی محمد افندی	ایکنجی بلوک یوزباشیسی مصطفی افندی

اوچنجی بلوک یوزباشیسی کریم اغا	برنجی بلوک ملازم ثانی حسین افندی
دردنجی بلوک « علی افندی	« « معروف افندی
اوچنجی بلوک ملازم اولی زین العابدین اغا	مسافر کاتب بکر صدیق افندی
ایکنجی بلوک ملازم ثانی حسن اغا	مسافر یوزباشی بکر اغا
اوچنجی بلوک « خورشید افندی	ملازم ثانی علی افندی
« « عثمان افندی	
دردنجی بلوک « محمد اغا	موسیقہ یوزباشیسی محمد اغا

(اوچنجی طاہور)

بیکیاشی سلیم بک

طیب بیکیاشی استراطی افندی م	« اوچنجی بلوک یوزباشیسی خلیفہ اغا
قول اغاسی اسحق افندی	ایکنجی « ملازم اولی محمد روحی افندی
طاہور کاتبی مصطفی صدقی افندی	دردنجی حاجی اسماعیل افندی
معاونی علی رضا افندی	برنجی ملازم ثانیسی نظمی افندی
امام محمد سعید افندی	« « حسین افندی
اجزاجی باندیلی افندی	ایکنجی « جعفر افندی
تیمارچی حسین افندی	« « حسن افندی
تفنگچی عثمان نوری اغا	اوچنجی « علی اغا
قول اغاسی معاونی محمد صادق افندی	« « محمد نحاس افندی
ایکنجی بلوک یوزباشیسی عمر فوزی افندی	دردنجی « محمد شگری افندی
دردنجی بلوک ملازم ثانیسی حلمی افندی	

(اوتوزیدنجی سواری آلابی)

میر آلابی محمد علی بک

برنجی بلوک ملازم اولی حلمی افندی	بیگاشی حاجی حسین افندی
برنجی بلوک ملازم ثانیسی احمد افندی	آلابی امینی یوسف کمال افندی
ایکنجی بلوک یوزباشی وکیل حسن آغا	قول آغاسی خلیل افندی
ملازم اولی محمد آغا	آلابی کاتبی عثمان نوری افندی م
ملازم ثانی اب اہیم افندی	امام اول فیض اللہ افندی
دردنجی بلوک یوزباشی شکر افندی	امام ثانی محمد شریف افندی
یوزباشی وکیل احمد افندی	اثواب امینی برنجی یوزباشی عثمان آغا
ملازم اولی کامل افندی	طیب یوزباشی محمد آصف افندی
بشنجی بلوک برنجی یوزباشی سلیم آغا	اجزاجی اول یورکی افندی
یوزباشی وکیل اسماعیل آغا	اجزاجی ثانی عمر عبدالباقی افندی
ملازم اولی حیدر آغا	تیمارچی محمد مظهر افندی
محمد آغا	سر سراج علی آغا
مسافر ملازم ثانی کامل افندی	تفنگچی جمال آغا
راشد افندی	برنجی بلوک یوزباشی حاجی عمر افندی
مصطفی افندی	یوزباشی وکیل محمد آغا

(اوتوز سکیزنجی سواری آلابی)

قائم مقام محمد بک م، قریم ملہ الہیسی

الای کاتبی محمد شہاب الدین افندی م ہ	بیگاشی سر بیطر ممدوح بک م
کاتب ثانی ادريس افندی	الای امینی احمد افندی م ہ

اثناب امینی یوزباشی شمس الدین افندی	ایکنجی بلوک ملازم اولی ابراهیم افندی
امام اول صدیق افندی	ایکنجی « » عبدالرحمن اغا
امام ثانی حافظ رجب افندی	اوجنجی « » شوقی افندی
بیطر قول اغاسی عبدالرحمن افندی	اوجنجی بلوک « » فارس افندی
طیب یوزباشی فتحی افندی	دردنجی « » علی افندی
برنجی بلوک یوزباشی حسن افندی	دردنجی بلوک « » احمد افندی مہ
ایکنجی بلوک « » فواد افندی	بشنجی « » محمد افندی
دردنجی بلوک « » رضا افندی	« » « » سالم افندی
بشنجی « یوزباشی وکیلی قدری افندی	برنجی بلوک ملازم ثانی خلیل افندی
ایکنجی بلوک « وکیلی محمد اغا	برنجی بلوک « » عبدالله افندی
اوجنجی بلوک « وکیلی محمد افندی	ایکنجی بلوک « شرف الدین افندی
دردنجی بلوک « وکیلی محمد اغا	اوجنجی بلوک « ضیا افندی
بشنجی « یوزباشی وکیلی دری افندی	بشنجی بلوک « شریف افندی
برنجی بلوک ملازم اولی شعی افندی	« بلوک « اسعد افندی

(سیار طوپیچی الایی)

قائم مقام احمد بلال نک ع ؛ م ؛ کرید مدالیہ سی

(برنجی طابوز)

سیکباشی اسماعیل رفیق افندی مہ افبخار	امام عثمان افندی
قول اغاسی حسن اغا مہ	اجزاجی حسن بصری افندی
طیب قائم مقام شوکت نک	جراح احمد افندی
کاتب محمد افندی	سجققدار و اثناب امینی ملازم اول الیاس افندی

» ملازم نایبی محمد افندی »	» ملازم نایبی حسین افندی »
» سر نعلبند احمد آغا »	» قاجی طالب آغا کریدمدالیسی »
» ملازم اولی احمدشکری افندی »	» اوچنجی بلوک یوزباشیسی علی افندی »
» تیمورجی محمود اوسته »	» ملازم نایبی عمر افندی »
» ملازم نایبی مصطفی افندی »	» حسین فہمی افندی »
» تیمورجی سالم اوسته »	

(ایکنجی طاہور)

قول اغاسی محمد آغا	دردنجی بلوک صرائفوزی عبدی اوسته
کاتب اسماعیل افندی	ایکنجی بلوک یوزباشیسی علی آغا مہ
امام مصطفی افندی	» ملازم اولی علی افندی »
طیب قول اغاسی مارقواقدی	» محمد افندی »
بیطر یوزباشی ابراہیم شکری افندی	» تیمورجی محمد اوسته »
جراح رفعت افندی	» قاجیسی حسن آغا »
اجزاجی ذہنی افندی	آئنجی بلوک یوزباشیسی مصطفی افندی
دردنجی بلوک یوزباشیسی حسین آغا	» ملازم اولی محمدعاصم افندی »
» ملازم ثانی عادل افندی »	» صرائفوز نور افندی »
» قاجی ابراہیم آغا »	مسافر فرقہ سربطری قائمقام خلیل بک
	مسافر اجزاجی قول اغاسی میخائیل افندی

﴿ جزایر بحر سفید ایکنجی قلعہ طوچی الاینہ منسوب ﴾

﴿ اوچنجی طاہور ﴾

میر آلی محمد رشید بک ع ۴ مہ کریدمدالیہ سی

ایکنجی بلوک ملازم نایسی مصطفی افندی	بیکباشی حاجی علی افندی
اوچنجی بلوک یوزباشی حسین افندی	م ۴ کریدمدالیہ سی
« ملازم اولی محمد اغا	صاغ قول اغاسی فائق افندی
« ملازم نایسی مفتاح اغا	ع ۴ م ۴ صنایع مدالیہ سی
« « محمد افندی	کاتب حسن مظہر افندی م ۴
دردنجی بلوک یوزباشی حسین افندی	امام حاجی مصطفی افندی
« ملازم اولی علی اغا	اجزاجی رفعت سعید افندی
« ملازم نایسی ابراہیم افندی	جراح حاجی محمد علی افندی م ۴
« « حمدی افندی	سر مرانغوز اسحق اغا
مسافر استحکام بیکباشی علی بک ع ۴ م ۴	تیمورجی عبداللہ اوستہ
« یوزباشی راشد افندی	رنجی بلوک یوزباشی مصطفی افندی
« طور پیدو ملازم نایسی صدق افندی	« ملازم اولی سلیم اغا
« طوچی ملازم ثالث ادہم بک	« ملازم نایسی مصطفی افندی
	ایکنجی بلوک یوزباشی طوسون اغا
	« ملازم اولی سلیم اغا
	« ملازم نایسی محمد اغا

صیحه هیتق

فرقه سز طبیبی میر الای علی رضانک ع : ۳ م کریدمدالیه سی
 فرقه سز اجزاجیبی بیکیاشی حسن افندی م ۴
 (طرابلس غرب مرکز خسته خانه سی)
 طبیب اول قائم مقام آغوب بک م ۵
 طبیب بیکیاشی نصرت افندی م ۵ افتبخارمدالیه سی اجزاجی اسعد افندی
 مدیر بیکیاشی محمد افندی ع ۴ م ۵ افتبخارمدالیه سی « اخمدرفیق افندی
 اجزاجی اول بیکیاشی عبداللہ رفعت افندی م ۵ جراح اول عطا افندی
 طبیب یوزباشی نیقولا کی افندی جراح احمد حمدی افندی
 اجزاجی قسطنی افندی م ۵ « اصاور افندی
 « جورجی افندی « حمدی افندی
 « قارلو افندی « صدقی علی افندی
 « نیقولا کی افندی « کاتب اول محمد توفیق افندی
 « عثمان افندی « کاتب ثانی عمر یمنی افندی

دائرة بحریه

بحریه قودوری میر الای نظیف بک م ۳ کریدمدالیه سی
 (مقدم ضیر نوروت له ما یونی امر ارضاطانی)
 سواری قائم مقام نوری بک م ۴
 طبیب قول اول محمد افندی کریدمدالیه سی
 ایکجی قبودان قول ثانی رجب قبودان م ۵ کریدمدالیه سی

امام ثالث حافظ ابراهيم افندي كريد مداليه سي
 بلوك يوزباشيسي حسن افندي م ه كريد مداليه سي
 كاتب قوروت كاتي محمد فواد افندي كريد مداليه سي
 « معاوني بريق كاتي حسين صبري افندي
 سير سفائن مأموري ملازم اول مصطفى افندي صنايع مداليه سي
 بلوك ملازم اولي رضا افندي
 طويجي معلمی ملازم اول عاشر اغا كريد مداليه سي

— چرخجیلر —

سر چرخجي بيكياشي محمد صادق افندي كريد مداليه سي
 چرخجي ناني قول اول سعيد افندي م ه صنايع مداليه سي
 چرخجي ثالث قول ثاني محمد افندي چرخجي يوزباشيسي شوق افندي
 چرخجي يوزباشيسي نجيب افندي چرخجي ملازم اولي سعيد اغا
 ليمان رئيسي قول اغاسي عبدالوهاب قبودان

— ولايت ضبطيه الاي —

آاي بيكي محمد سعيد بك ع ۴ م ۳ قره طاغ يلونه ضحوم مداليه لري	طابور اغاسي ابراهيم افندي
ايكنجي باوك اغاسي حافظ مصطفى افندي	حساب اميني منوجل
معاوني نجيب افندي	رنجي بلوك اغاسي حافظ ابراهيم افندي ژورنال اميني محمد حمدي افندي
اوچنجي سواري بلوك اغاسي ابراهيم اغا	معاوني علي اغا
ژورنال اميني علي رضا افندي	ژورنال اميني نوري بك

دردنجی بلوک اغاسی طاہر افندی معاونی عقیل اغا
معاونی قاسم اغا ژورنال امینی رجب اغا
ژورنال امینی منحل آلتنجی بلوک اغاسی محمد اغا م ہ
بشنجی بلوک اغاسی عبداللہ افندی معاونی ریحان اغا
آلتنجی بلوک ژورنال امینی احمد افندی

(پولیس)

پولیس ایکنجی صنف قومیسری شکر افندی
پولیس اوچنجی صنف قومیسری محمد کامل بک قیوجی باشی
پولیس اوچنجی صنف قومیسری محمود حمدی افندی
پولیس افرادی عدد ۱۰

مرکز سنجانغی ملحقاتی

قول اوغلی باش اغالتی

باش اغا محمد صغیر اغا قیوجی باشی ۲ ص ۹۲ م ۴ — ۱۲ ص ۱۳۰۵
منشیہ مدیری حاجی احمد قزقو افندی
ساحل » حاجی محمد مجراب افندی
رقیعات » حاجی محمد بن ہجرس اغا م ۴ ۱۲ ص ۱۳۰۵
علاونہ » احمد بن رخیص اغا م ۴ ۱۲ ص ۱۳۰۵
جواری » حاجی مسعود شیتہ اغا
باش آغالق مال کاتبی حاجی محمود حلمی افندی ملیانی
تحریرات کاتبی احمد کامل قرقنی افندی

منشیه اعضای حاجی ابراهیم میت افندی
 ساحل اعضای حاجی محمد همالی افندی
 رقیعات اعضای محمد صیبر افندی
 « حاجی علی عربی افندی
 علاونه اعضای علی بن زاید الاشهب افندی
 « خلیفه حمرونی افندی
 جواری اعضای حاجی محمد ابوقبچه افندی
 « حاجی خلیفه بصیره افندی صندوق امینی رجب شاگرد افندی

— ❦ زاویه قضاسی ❦ —

قائم مقام حاجی یوسف پاشا
 میرالامرا ۱۸ ش ۳۰۴ م ۳ ز ۳۰۸ کوش امتیاز مدالیه سی ۱۲ ص ۳۰۹
 نائب عثمان نوری افندی مال مدیری احمد وقت افندی
 مفتی منحل تحریرات کاتبی محمد مختار افندی
 اوقاف و کیلی محمد البشت افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا حاجی احمد بن شعیب افندی اعضا علی بن الواعر افندی
 اعضا علی بن سالم چاوش افندی اعضا حاجی سالم جدایی افندی

(محکمه شرعیه)

باش کاتب شیخ طاهر بن نصرت افندی
 کاتب شیخ محمد المصرطی افندی کاتب فقیه عبدالسلام خرباش افندی
 « فقیه احمد بن عیسی افندی « علی نوسینیه افندی

(محکمہ ہدایت)

اعضا و مستنطق عبدالرحمن افندی ، اعضا حاجی مسعود افندی
کاتب علی افندی بن کریمہ

(بلدیہ دائرہ سی)

رئیس رمضان بن علی افندی
اعضا محمد بن عثمان افندی ، اعضا حاجی عبداللہ بن رحیب افندی
« حاجی مقطوف بن جبودہ افندی » ، عمار بن حاجی علی افندی

(مأمورین متفرقہ)

تلغراف و پوسٹہ مدیری احمد مختار افندی یو قلمہ جی عبدالحامد عروسی افندی
دیون عمومہ مأموری عثمان نوری افندی ، لنگی مأموری منحل
اعشار کاتبی حسین بحر افندی ، رژی بیمہ مأموری خلیل رفعت افندی
صندوق امینی بوسنف بن عبداللہ افندی حیوانات تداکری کاتبی محمد بن زاید افندی

غریبان قضاسی

قائم مقام حاجی حسن بک

متماثر ۱۸ جا ۹۸ ع ۴ م ۱۱ جا ۳۱۰

نائب احمد نجیب افندی دوریہ مدرسہ ، تلغراف مدیری جمال بک رابعہ
مفتی شیخ زروق بورخیص افندی ، تحریرات کاتبی مصطفی افندی
مال مدیری احمد مصری افندی ، صندوق امینی محمد نعاس افندی

(مجلس ادارہ قضا)

اعضا صالح بن الحاج اغا
« محمد الشیخ افندی
اعضا شعبان افندی
« محمد نعاس افندی

(محکمہ شرعیہ)

کاتب محمد طاهر افندی
مقید محمد افندی
عدول احمد مصاقری افندی
« محمد دھانی افندی

(محکمہ ہدایت)

اعضا شیخ قطیوی افندی
کاتب محمد نعاس افندی
مستنطق خلیل پریشان افندی

(بلدیہ دائرہ سی)

رئیس علی وحیدہ اغا
اعضا عبدالواقی
اعضا المبروک المرعاش
اعضا الحاج الصید
اعضا الحاج علی المجرات

اور فلہ قضاسی

قائم مقام و کیلی مصطفی مظهر افندی
نائب حسن نصری افندی
افتخار مدالیہ سی
تحریرات کاتبی احمد فہمی افندی
مفتی الحاج مصباح برغوث افندی
تلغراف مدیری شریف افندی
مال مدیری محمود بوعائشہ افندی
صندوق امینی محمد الجدی افندی
رژئی ماموری محمد راغب افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا محمد بن علی بن مصباح افندی اعضا الحاج المریض بن قطنش افندی
« الحاج الشیبانی ابوقادومہ افندی » الشیخ ابوشناف بن محمد افندی

(محکمہ شرعیہ)

باش کاتب الفقیہ المبروک برقان افندی
کاتب محمد خفیف افندی کاتب احمد بن محمد الحازمی افندی

بدایت محکمہ سی

اعضا و مستنطق حاجی سالم الصقر افندی اعضا بالعید ابوراوی افندی
کاتب محمد الحاف افندی

ترہونہ قضاسی

قائم مقام محمد درباسی افندی
نائب محمد فیضی افندی تحریرات کاتبی محمد کامل افندی
مفتی احمد بن عیسی افندی تلغراف مدیری حاجی کاظم افندی
مال مدیری محمد عربی افندی صندوق امینی محمد عاشور افندی
انبار ماموری ابراہیم بن ہادی افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا محمد بن احمد الہیمل افندی اعضا احمد بن علی مریض افندی
« حاجی صالح بن شلیق افندی » ابراہیم زغدان افندی

(محکمه بدایت)

اعضا محمد نعاس افندی اعضا محمد بن عبدالهادی افندی
کاتب مفتاح افندی
بلدیه رئیس احمد بن عبدالرحمن افندی

عجیلات قضاسی

قائم مقام محمد سید بک م ۴ ۱۰ ۳۰۴
نائب احمد نسیمی افندی مدرس تحریرات کاتبی علی صفوت افندی
مفتی منحل اعشار ماموری محمد بن الحاج ابوبکر افندی
مال مدیری عمر محبوب افندی صندوق امینی محمد معکف افندی
تلغراف مدیری ابراهیم ادھم افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا عبدالله زیتون افندی اعضا عبدالله بن کرید بیغ افندی
اعضا محمد سوید افندی اعضا منحل

(محکمه بدایت)

اعضا عمار بن مبروک افندی اعضا عمر بن الحاج سالم افندی

(بلدیه دائرہ سی)

رئیس احمد شلیق افندی
اعضا علی بن مشیری افندی اعضا محمد بوزیان افندی
« عبدالله بن عامر افندی « مصباح بن کرید بیغ افندی

مرکز سنجافه ملحق نواحی

زواره ناحیه سی

مدیر احمد بسیم افندی
 نائب محمد صالح افندی
 تلفراف مدیری حسنی افندی ثالثه ۴ ش ۹۴
 رسومات مأموری عبدالقادر افندی
 صدق امینی زائد بن الحاج شعبان افندی لکھی مأموری بوژید بوسه مین افندی
 انبار مأموری احمد بن عمر افندی بلدیہ رئیس حاجی بو بکر بوسه مین افندی
 لیمان رئیس منصور بن یحیٰ افندی

(ناحیه مجلسی)

اعضا حاجی عبداللہ بن شعبان افندی
 اعضا محمد الاسود افندی
 « بوژید بوسه مین افندی »
 « حاجی عمر رحال افندی »

جنزور ناحیه سی

مدیر حاجی احمد مجراب افندی
 نائب شیخ سلیم افندی
 بلدیہ رئیس محمد افندی
 مال کاتبی محمد رفعت افندی
 اوقاف و کیلی احمد جالی افندی
 صدق امینی محمد صغیر افندی

جفاره ناحیه سی

مدیر طاہر قیودان افندی
 نائب حاجی محمد عارف افندی
 مال کاتبی محمد صبری افندی
 مفتی حاجی سالم بن رحاب افندی
 صدق امینی محمد طاہر افندی
 یوقلمہ جی حاجی حمودہ بن جعفر افندی

(ناحیه مجلسی)

اعضا حاجی سلیمان بن عامر افندی	اعضا حاجی سالم محیرق افندی
« محمد بن سلامه افندی	« علی بن خلیل افندی

تاجوره ناحیه سی

مدیر و کیلی حاجی احمد مارکین اغا

نائب حاجی علیوه بن ابراهیم افندی	بلدیہ رئیس محمد خضیب افندی
مال کاتبی فقیہ مسعود افندی	« اعضاسی سعید بن محمد لہان
صندوق امینی شلی بن مسعود افندی	« حاجی رمضان عمری
یوقلمه جی محمد شہیک افندی	« حاجی عمر بن حسین
	« اغا احمد ترکی
	« عبدالسلام بن علی کنڈیر

زوی الجواری ناحیه سی

مدیر محمد بہجت بک

مال کاتبی مصطفی شلی افندی صندوق امینی علی بن مسعود افندی

عزیزہ ناحیه سی

مدیر حاجی محمد صغیر اغا

نائب حاجی عبدالرحمن بورقیقہ افندی	مفتی عمر بن قدیرہ افندی
کاتب و صندوق امینی عمر ابو خشم افندی	

— خمس سنجانی —

منصرف و قوماندان احمد رفعت بك

میرالای ۴ ر ۳۰۸ ع ۴ - ۲۴ ذ ۳۰۹ م ۴ - ۲۰ ذ ۹۴

نائب مصطفی عصمت افندی مدرس محاسبه جی محمد حمیدی افندی ثالثه ذ ۳۰۴

مفتی محمد التماس افندی تحریرات مدیری فوزی بك ثالثه ۱۷ ذ ۳۱۱

مجلس اداره لوا

حاجی عمر بن هنیدی افندی حاجی محمد البعزی افندی

حاجی عمر بن یونس افندی حاجی علی موبر افندی

مجلس اداره کاتبی احمد مرابط افندی

(محاسبه لوا)

محاسبه باش کاتبی حسین حامی افندی محاسبه ملازمی مصطفی صبری افندی

« رفیق ثانسی خلیل افندی صندوق امینی محمد المختار افندی

« « ثالثی محمود ناجی افندی لکبی ماموری محمد القاضی افندی

« « رابعی سلیمان نظیف افندی انبار ماموری محمد ولیطی افندی

(تحریرات قلمی)

عربی باش کاتبی ابوبکر صدقی افندی تحریرات عربیه رفیقی جبریل افندی

تحریرات ترکیه مقیدی مفتاح هنیدی افندی « « مقیدی محمد ضوافندی

(محکمه شرعیه)

باش کاتب عمر بن شتیوی افندی کاتب ثانی حاجی سالم دویمه افندی

مقید حاجی محمد بن خلیل افندی

(محکمه بدایت)

مدعی عمومی معاونی بشیر مجدی افندی رابعه ۳ ن ۳۰۷	
باش کاتب علی حیدر افندی	اعضا حاجی عمر بن خلیل افندی
ضبط کاتبی حسن رضا افندی	» ابراهیم العابد افندی
» محمد طاهر افندی	» خلیفه ابوراوی افندی
» علی جمعه افندی	» عبدالسلام هنیدی افندی
» محمد زیتونی افندی	» اجرا ماموری رمضان دالی افندی

(ضابطه لوا)

ضبطیه یوزباشیسی طاهر افندی ضبطیه ملازم اولی قاسم اغا

(بلدیہ دائرہ سی)

رئیس حاجی عبداللہ القاضی افندی	اعضا محمد بن رفاد افندی
کاتب سالم افندی	» الحاج احمد الشافعی افندی
صندوق امینی صادق سعداوی افندی	» حمودہ قعیر افندی
آجنٹہ مأموری فلیج افندی	» موسوی سعید افندی

(مأمورین متفرقه)

تلفراف و پوسٹہ مأموری صالح فائق افندی ثالثہ ۱۹ م ۳۱۲	
معاونی شکری افندی	مکتبہ رشدیہ معلمی عثمان نوری افندی
رسومات مأموری رسمی افندی	رژی مدیری بولوس افندی
دیون عمومیه مأموری محمد علی افندی	» کاتبی قالجیدون افندی
قنار مأموری موسیو فلیو زمیت	

— ✨ خمس سنجاغنه ملحق قضاار ✨ —

(مصراطه قضاسی)

قائم مقام احمد طاهر افندی

نائب خلیل فخری افندی تحریرات کاتبی محمد امین بک
مفتی شیخ محمد بادی « صندوق امینی حاجی حسین اورقہ افندی
مال مدیری محمد امین افندی انبار مأموری عبداه گرسنو «
لکبی مأموری عمر سعداوی افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا حاجی محمد ریس افندی اعضا حاجی محمد بن اسماعیل افندی
« حاجی محمد ابو خشم « حاجی محمد بن عفظ «

(محکمه شرعیہ)

باش کاتب محمد الاطرش افندی کاتب ثانی علی بن نصر افندی
کاتب ثالث محمد افندی مغراوی

(محکمه بدایت)

محکمه کاتبی احمد افندی نیہ مقاولات محرری الحاج محمد افندی ابو ترکیہ
اعضا الحاج محمد افندی منقوش « کاتبی عمر مازق افندی
« الحاج سالم افندی زواوی محکمه کاتبی احمد نیہ «
اعضا ملازمی علی افندی مستنطق کاتبی احمد ملیطان «

(بلدیہ دائرہ سی)

رئیس عبداللہ قویری افندی
کاتب و صندوق امینی ابراہیم ضراط افندی حیوانات تذکرہ مأموری احمد الصادق افندی

(داین متفرقہ)

رسومات مأموری سلیمان سری افندی دیون عمومیہ مأموری حسنی افندی
تلغراف مدیری محمد جمال افندی رژی مأموری علی مانی افندی
فہر مأموری ادرا اردوانندی

(ظلیت قضا سی)

قائم مقام رمزی افندی
نائب محمد سلیم افندی مال مدیری احمد ہسیج افندی
مفتی محمد فطیسی افندی تحریرات کاتبی محمد توفیق افندی

(مجلس ادارہ قضا)

اعضا حاجی محمد ہیو افندی اعضا محمد باصو رہ افندی
» محمد ندیشہ افندی » حاجی رمضان دراہ افندی

(محکمہ ہدایت)

اعضا رجب بن ہندر افندی مقالات محرری محمد صید افندی
» علی محبوب افندی محکمہ شرعیہ کاتبی عبداللطیف افندی

(بلدیہ دائرہ سی)

رئیس عبداللہ زدام افندی
اعضا عبدالسلام بن عمران افندی اعضا مصباح دریوی افندی
« خلیفہ افندی بن ہیو » « علی بن ہویدی افندی »
صندوق امینی محمود ندیشہ

(مامورین متفرقہ)

تلغراف مدیری حاجی زیور افندی رابعہ ۲۴ ب ۳۱۱
رسومات مأموری احمد حمدی افندی رژی مأموری ایوازیان از مناک افندی
لیمان رئیس توکیلی عبداللہ شمیلاہ افندی

(مسلانہ قضاسی)

قائم مقام احمد زدام افندی
نائب احمد راشد افندی تحریرات کاتبی محمد احسان افندی
مفتی منحل اوقاف و کیلی علی ابو عائشہ افندی
مال مدیری احمد بسیبسو افندی تلغراف مدیری حاجی احمد افندی
صندوق امینی ابراہیم ابو عائشہ افندی

(مجلس ادارہ قضا)

اعضا حاجی محمد بن منصور افندی اعضا علی بن عمر افندی
اعضا حاجی مسعود بحیر افندی

(ہدایت محکمہ سی)

اعضا سالم حمرانی افندی اعضا فرحات القاضی افندی
اعضا حاجی حسین شنبیلی افندی
محکمہ شرعیہ باش کاتبی علی کشیدان افندی کاتب ثانی علی بن خالد افندی

(ہلدیہ دائرہ سی)

رئیس حاجی محمد بوغالیہ افندی
اعضا سید رجب افندی اعضا سعید بھیر افندی
» سالم بن عثمان افندی » محمد الوسطی افندی
» محمد المقری افندی کاتب و صندوق امینی محمد بھیر افندی

(سرت قضا سی)

قائم مقام عمر بک بن منتصر
نائب سلیمان نجاتی افندی تحریرات کاتبی منحل
مال مدیری و کیلی میلاد الدیب افندی صندوق امینی محمد عامر افندی
انبار مأموری ابراہیم ابو عربیہ افندی

(مجلس ادارہ قضا)

اعضا محمد بن مسعود افندی اعضا عمار غباش افندی
» کیلانی الغزالی » ابراہیم بن صالح »

(ناورغہ ناحیہ سی)

مدیر حاجی عبدالدائم افندی
نائب و کیلی عبدالکریم بولمامہ افندی مال کاتبی علی بن حمیدہ افندی
مفتی شیخ احمد بن جدوع » صندوق امینی علی دغدن »

(ناحیه مجلسی)

اعضا حاجی محمد صبیح افندی
اعضا احمد بن فریوی افندی
« ایتم الجعیدی »
« یوسف سلیمی »

- جبل سنجائی -

منصرف و قریماندازہ عبدالمجید زلفی باک
میر آلی (۳۰۴۹) ع ۴ (۹۸۵۵) م ۳ (۲۰۰۷) افتخار قرہ طاغ کریمدالیہ لری
نائب عصمت افندی مدرس محاسبہ جی توفیق افندی
مفتی محمد بن بشیر افندی تجزیرات مدیری حافظ علی حیدر افندی
تأخر اف مدیری عزت افندی

(مجلس ادارہ لوا)

اعضا شیخ محمد قرادہ افندی
اعضا حاجی سلیمان بن ساسی افندی
« حاجی مسعود قبلاوی »
« حاجی عیسیٰ الأسود »
« موسوی مردخان »

مجلس کاتبی عبدالسلام افندی

(تجزیرات قلمی)

رفیق اول حافظ محمد شریف افندی
رفیق ثانی محمد افندی بن عاشور

(محاسبہ قلمی)

رفیق اول عثمان رشاد افندی
رفیق ثالث یوسف صبری
« ثانی احمد قبلاوی افندی »
صندوق امینی عبد اللہ یعقوبی افندی

(لو ابدایت محکمہ سی)

مدعی عمومی معاونی اسماعیل زہدی افندی
باش کاتب محمد عزت افندی اعضا احمد زرقانی افندی
شرعیہ کاتبی ساسی افندی « احمد مادی افندی
ضبط کاتبی حمیدہ « عزیزی سعید شہاخی «
« منحل « عمر بوشیب «
مستنطق محمد عرفان بن فرحات اجرا مأموری محمد مختار «

(بلدیہ دائرہ سی)

رئیس الحاج عمر بوکر اع افندی
اعضا سالم بن مانہ افندی اعضا عثمان بن کافو افندی
« احمد بن جمعہ « « مسعود بن بوکر «

(فساطو قضا سی)

قائم مقام محمود بک بن منتصر خامسہ
نائب منحل مال مدیری مصطفی چلوش افندی
مفتی احمد المصی تحریرات کاتبی منحل

(مجلس ادارہ قضا)

اعضا عمر حساد افندی اعضا عمر بن الحاج افندی
« السیفاو بن محمد « « احمد بغنی «

(بدایت محکمه سی)

اعضا	عمر حشاد افندی
اعضا	سالم الطیب افندی
«	عمر بن احمد «
«	شرعیہ کاتبی صالح بن سعید «

(بلدیہ مجلسی)

رئیس علی عباڑہ افندی

اعضا	مسعود بن عمار افندی
اعضا	عمر بن اعراب افندی
«	محمد اعراب «
«	علی البکوش «
«	فقیہ علی «
«	موسی الطیب «

اعضا علی العاربی افندی

(مأمورین متفرقہ)

تلغراف و پوستہ مدیری ضیا افندی رجبان نائی و کیلی محمد الطیب افندی
 رحیبات نائی و کیلی احمد بن بشیر « فساطو صندوق امینی عمر ابو الاحباس «
 زنتان صندوق امینی سالم ہدیہ افندی

(نالوت قضاسی)

قائم مقام	محمد علی افندی
نائب محمد علی افندی	مال مدیری و صندوق امینی مصطفی افندی
مفتی زکری «	تحریرات کاتبی
	منحل

پوستہ و تلغراف مدیری امین افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا الحاج احمد زکری افندی اعضا سعید عسکر افندی

« علی بن سلیمان » « الحاج محمد کزود »

(بدایت محکمه سی)

اعضا و شرعیہ کاتبی خلیفہ بغنی افندی اعضا شیخ عیسی بن علی افندی

(غدامس قضاسی)

قائم مقام سلیمان بن لطیف افندی

نائب محمد یعقوبی افندی مفتی علی بن یونس افندی

مال مدیر و صندوق امینی و تحریرات کاتبی فرج بن فارس افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا و اوقاف و کیلی السنوسی بوضیری افندی اعضا احمد بن بالقاسم افندی

« محمد بن ابوبکر » « هاشم بن مصطفی »

شرعیہ کاتبی محمد زاهد افندی

(بلدیہ مجلسی)

رئیس عبدالرحمن افندی اعضا کبیر افندی

« سنوسی » « حاجی مرتضی »

(حوض قضاسی)

قائم مقام و کیلی عمر عرب افندی

نائب و کیلی شیخ محمد الکبیر الحراری افندی مال مدیری محمد فکینی افندی

مفتی منجمل منجمل تحریرات کاتبی منجمل

صندوق امینی عزابی احمد افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا	شيخ بالقاسم الحراري افندي	اعضا	شيخ مبروك افندي
«	شيخ علي القديري	«	شيخ ماضي النوائلي

(ككله ناحيه سي)

مدير الحاج احمد حاجي افندي ثلثه ۱۳ م ۴۰۰			
نائب	ابو القاسم كردان افندي	مال كاتبي	الحاج رحومه كردان افندي
مفتي	منجل	صندوق اميني	محمد بن خليفه

(مجلس ناحيه)

اعضا	شيخ حراري زريقه افندي	اعضا	شيخ مسعود قبطان افندي
«	شيخ صالح بصا افندي	«	شيخ شيباني بن ريزي

(مزده ناحيه سي)

مدير سليمان صائب افندي ۵ م			
نائب	وكيلي شيخ رحومه بالقاسم افندي	مال كاتبي	محمد بن يونس افندي
مفتي	منجل	صندوق اميني	حافظ حسين

(ناحيه مجلسي)

اعضا	شيخ سالم تنوش	اعضا	حاجي ابراهيم المناعي
«	حاجي محمد الحنيش	«	شيخ حسن

— فزان سنجاغی —

منصرف محمد انور پاشا

روم ایلی بکر بکی (۳ جا ۳۱۲) ع ۳ (۳۰ جا ۳۱۲) م ۴ (۱۱ اش ۹۳)

نائب منحل محاسبه جی بهابک

مفتی و نائب و کیلی ابراهیم بن عیسی افندی تحریرات مدیری زیورزکی افندی

(مجلس اداره لوا)

اعضا محمد بن علوه افندی اعضا محمد عامری افندی

« محمد بن صالح » مجلس کاتبی احمد بن رجب «

« شریف علی » عربی تحریرات کاتبی محمد حسن کیار «

(محاسبه لوا)

رفیق اول صفوت بک صدق امینی ابوبکر مهدی افندی

کاتب ثانی احمد جلالی افندی انبار مأموری شریف اسماعیل «

(محکمه شرعیه)

باش کاتب سنولسی یتوی افندی کاتب ثانی عبدالرحمن یتوی افندی

مرکز پوسته مأموزی بشیر افندی

(بلدیہ دائره سی)

رئیس محمد سرور بن احمد افندی

کاتب محمد صالح تونسی افندی اعضا عبدالکافی افندی

اعضا ابوبکر مهدی افندی

(فزان سنجاغنه ماحق قضا لر)

(غات قضاسی)

قائم مقام حسن الانصاری افندی
نائب عبدالسلام بن محمد افندی تحریرات کاتبی احمد بن ابوبکر افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا الحاج قنون افندی اعضا افه بن احمد افندی
« محمد مامه افندی « حنیس بن الحاج الامین افندی

(سه کده قضاسی)

قائم مقام و کیلی علی مجبر افندی
نائب یوسف ضیا افندی مال مدیری سلیمان بن منصور افندی
مفتی محمد بنداوق افندی صندوق امینی حموده بن الحاج افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا محمد بینه افندی اعضا الحاج علی باشاله افندی
« عبدالله رفاعی « عبدالرحمن عمید

(شاطی قضاسی)

قائم مقام و کیلی علی ابوعایشه افندی
نائب و کیلی و مفتی شریف حسن افندی مال مدیری شریف محمد بن حسین افندی
صندوق امینی احمد بالطور ان افندی

(مجلس اداره قضا)

اعضا محمد سکیت افندی	اعضا عبدالله بن عطیه افندی
« حاجی ابراهیم »	« عمر بن عنیه »

فزانہ ملحق ناحیدلر

(سبھه و سمنو ناحیه سی)

مدیر و کیلی محمد شاذلی افندی	نائب شریف نور الدین افندی
ناحیه مجلسی اعضای حاجی احمد افندی	مال مدیری سنوسی
« محمد بن حجاز افندی »	« صندوق امینی علی دز ویش »
« عبدالقادر »	

(حفره و شرقیه ناحیه سی)

مدیر و کیلی شریف محمد طیب افندی	مجلس اعضای شریف حسین افندی
نائب حاجی عبدالقادر افندی	« علی بن حسین افندی »
مال مدیری محمود عربی	« ابراهیم بن علی »
« صندوق امینی عبدالقادر »	« مرابط زروق »

(هون ناحیه سی)

مدیر و کیلی و صندوق امینی محمد بن احمد افندی	ناحیه مجلسی اعضای محمد دبر افندی
نائب محمد بن بشیر	« امین تیموی »
ناحیه مجلسی اعضای محمد الجیر	« صالح حلو »

(وادی شرقی ناحیہ سی)

مدیر شریف علی مطاوع افندی	ناحیہ مجلسی	اعضاسی	محمد بن المصری افندی
نائب عمر بن الحاج احمد	«	«	عبدالله مصلح
مال کاتبی حبیب الله حمادی	«	«	احمد بن میلاد
صندوق امینی محمد زبیدہ	«	«	یوسف بن میلاد

(وادی غربی ناحیہ سی)

مدیر محمد ساج افندی	ناحیہ مجلسی	اعضاسی	علی زیدان افندی
نائب محمد بن حمزہ الحضری افندی	«	«	محمد عنزی
مال کاتبی عثمان حسین	«	«	محمد صدیق
صندوق امینی زرق دومہ	«	«	محمد داباج

(قطرون ناحیہ سی)

مدیر حاجی عبداللہ بن علوہ افندی	ناحیہ مجلسی	اعضاسی	عبدالمجید افندی
نائب محمد بن عمر	«	«	حسن بن ادزیس
صندوق امینی حاجی یحیی	«	«	منیر بن احمد

(وادی عقبہ ناحیہ سی)

ناحیہ مأموری و صندوق امینی ابوبکر افندی	مجلس	اعضاسی	محمد بن نبوہ افندی
نائب حاجی عمران افندی	«	«	علی بن عبدالعزیز افندی

(زلہ ناحیہ سی)

مدیر و کیلی حاجی حامد افندی	ناحیہ مجلسی	اعضاسی	محمد بن حسن افندی
ناحیہ مجلسی اعضاسی بالقاسم حیول افندی			

(مستخدمیندن ما عدا اهالی ولایتین رتبه و نشانی حائز و حامل ذوات)

مرکز ولایتده بولانلر

حامل اولدقلری نشان بشیعی مجیدی تاریخی ۱۶ شعبان سنه ۳۰۴

حاجی مفتاح محسن افندی عبدالله ابو خنجر افندی

حاجی حسن مروک افندی شیخ خلیل بن غلبون افندی

حاجی محمد شاگردین غریبه افندی مدرس

(مرکز ولایتده ملحق غریبان قضا سنده بولانلر)

ظلیتن قائم مقامی سابق مصطفی بک بن محمد خامسه ۲۹ ل ۸۳

ککله مدیری سابق محمد نفاثی ناصوف افندی خامسه ۲۹ ل ۸۳

مجیدی ۴ ش ۶ ۳۰۴

(مرکز ولایتده ملحق ترهونه قضا سنده بولانلر)

مقاقره قبیله سی شیخلری شیخ وادی و شیخ شیبانی ۵م سنه ۳۰۴

(مرکز ولایتده ملحق عزیزیه ناحیه سنده بولانلر)

اسبق عزیزیه مدیری علی افندی بن تنوش ۳۰۵ نالته

ناحیه مشایخندن شیخ علی هنقاری ۵م ۳۰۵

(طرابلس غرب مکتب رشیدیہ ملیکیه سی)

معلم اول حلمی افندی معلم ثانی شیخ محمد کامل افندی مدرس

ثالث معلمی خلیل افندی رقعہ معلمی کمالی افندی نالته

عدد شاگردان ۹۰

(طرابلس غرب مکتب رشیدیہ عسکریہ سی)

مدیر مکتب منجمل

لسان خواجہ سی قول اغاسی مصطفی سعادت افندی

کاتب طابور کاتبی علی وصفی افندی جعفر افیا خواجہ سی منجمل

داخلیہ ضابطی یوزباشی شا کر افندی داخلیہ ضابطی منجمل

ریاضیہ خواجہ سی ملازم اول حمدی افندی عربی خواجہ سی سعید افندی

رسم معلمی ملازم اول عبدالغفار افندی احمد حلمی افندی

داخلیہ ضابطی طوبجی ملازم اولی رضا افندی فارسی احمد فوزی افندی

ملازم اول صلاح الدین افندی م حسن خط ترکی معلمی تحسین افندی

مرکز ولایتہ بولنتان دول متجاہہ قونسلوسلری

— فرانسه —

جنرال قونسلوس موسیو شارل دہ ترہ ۴ م

باش ترجمان موسیو امیل پیات ۴ م

قنچلار موسیو ریودت

ایکنجی ترجمان موسیو اوژن ربقار ۵ م

— ایتالیا —

جنرال قونسلوس سینیور پاولو غرانده ۳ م

باش ترجمان سینیور میسیری

ایکنجی ترجمان سینیور آنسالدی

— انگلتره —

انگلینز جنرال قونسلوسی موسیو صمپسون جه غو
» قونسلوس وکیلی موسیو الفرد دیکسون
» ترجمانی موسیو قاراوانا

خمیس قونسلوس وکیلی موسیو فلیو زامیت

— آوسٹریا —

آوسٹریا قونسلوس وکیلی موسیو امیلیو روسی
ترجمان موسیو حبیب

— آلمانیآ —

آلمانیآ قونسلوس وکیلی موسیو ارنستولانی
ترجمان موسیو قویطع

— فلانڈ —

قونسلوس موسیو امیل تسنا

— بلجیقا و اسپانیا —

بلجیقا قونسلوسی و اسپانیا قونسلوس وکیلی موسیو جوزپه وادالا
قنچلار موسیو فرراری
ترجمان حاجادور افندی

— یونان —

قونسلوس وکیلی موسیو دیمتری فوروس ۴۴
قنچلار و ترجمان موسیو لامبریدیس

﴿ واپور اجتہد لری ﴾

ادارہ مخصوصہ واپور لری آجتہد سی حاجی صدیق مزعفر افندی متمایز
کاتبی محمد رفعت افندی

ترازات لاتیق نام فرانسز واپور قومپانیہ سی آجتہد سی موسیو جوزیہ وادالا
فلوریو روبائیو نام ایٹالیا » » موسیو ار نستولابی

طرابلس غرب فنار مأموری جونجون افندی

✽ - ولایة عظامك آثار خیره لری ✽ -

طرابلس غرب ولایتك سلطنت سنیه اداره عادله سنه دخولندن رری
بوریه تعیین بیوریلان ولایة عظامدن بعضیلرینك وقوعبولان اجراءات
مهمه لر یله ایوم موجود اولان آثار خیره لرندن اك زیاده حائر اهمیت
اولانلری زیرده اجمالاً ذکر وتعداد اولنور .

مراد اغا

طرابلس غرب شهرینك اسپانیولار طرفندن ضبط اولندیغی صروده
تاجوره ناحیه سنه فرار و اورادن مرکز خلافت کبرای اسلامیه به التجا
ایدن اهالی به ترفیقاً ۹۱۶ سنه سنده تاجوره یکی نامیله تاجوره به اعزام
بیوریلان اندرون هایون اغا لرندن مراد اغا بورانك طرز معماری سی
اوزره تاجوره ده جسیم بر جامع شریف تاسیس وانشا ایلمش و مرکز
ولایتله تاجوره ناحیه سی ارضه سنده وساحل قرینده کائن اولوب موقعنك
مساعده سی حسیه یله یا غمور زمانلر نده كوچك بر کول شکلنی آلان
ارضی به مخصوصاً طوز مایه سی جلب و وضعیله اوراسنی بر طوزله حالته
افراغ ایتشدر که ایوم تاجوره بلججه سی نامیله موجوددر دیون
عمومیه اداره سی معرفتیله اداره اولتمقده اولان بو طوزله دن یا غمور لرك
قلت و کثرته کوره سنوی بشیوز بیک یکی ارقه دن بر ملیون اوقه به قدر
طوز اخراج اولتمقده در . مرحوم مشار الیهك ینه طرابلس و تاجوره
یولی اوزر نده ابنای سبیل ایچون حفر ایتدی ریکی بر قیو حالاً « سباله
مراد اغا » نامیله موجوددر .

ساقزلی عثمان پاشا

طورغود پاشادان صکره آتھی والی اولهرق ۱۰۴۰ سنه سنده تعیین
بیورلمش اولان مشارالیه عثمان پاشا داخل شهرده بر مسجد و مدرسه
و بونلره موقوف بر حمام و خان و سائرہ تأسیس ایلمشدر .

محمد پاشا

اون طقوزنجی والی ارمان اوزره ۱۰۹۶ سنه سنده تعیین بیوریلان
محمد پاشا طرابلس غرب شهرینک اک منتظم چارشوی می اولوب
« ترک چارشویی » نامینه معروف اولان چارشویی و بونک و سطنده
کائن جسم و تکمیل بر جامع شریفی انشا و تأسیس ایلمشدر .

خلیل نک

۱۱۱۴ سنه سنده بوراده والیک ایدن خلیل نک خارج شهرده منشیه
دینلن باغچه لیکده « جامع کبیر » نامینه معروف جامع شریفی بنا
ایتمشدر .

قره مانلی احمد پاشا

قره مانلیر ساله سنک دده لری اولوب ۱۱۲۳ سنه سنده طرابلس غرب
ولایتنه تعیین بیوریلان مشارالیه قره مانلی احمد پاشا داخل شهرده جسم
و منتظم بر جامع شریف و دروننده بر مدرسه و بونلره موقوف اما کن
بنا ایلمشکی کبی لیمانک غرب جهتمنده و سیاحلین دگیره طوغری بر قاج
یوز متر و طولنده بر طاقم کوچک اطه لر اوزرینه طرز قدیمده غایت متین

و محکم بر برج انشا ایتدیر مشدر . « کوبکلی برج » نامله معروف
اولان بوج مؤخر آ ۱۳۰۱ سنه هجر به سنده اصول جدیده به تطبیقاً
بعض بر لری تعدیل و املا قلنه رق جسم بر استحکام هیئته افر اغ اولمش
« و عثمانیه استحکامی » تسمیه ایدل مشدر .

قره مانلی یوسف پاشا

احمد پاشانک اوغلی اولان یوسف پاشا طرابلس غرب سورینک بعض
مواقعه و خارج شهرده بر قاج نقطه ده یکیدن بر جلر انشا و دگز
جهتدن حکومت قونانغی قرینده کمرک دائره سنه قدر تمتد اولان سور
دیواری بنا ایتدیر مشدر .

طوبخانه عامره مشیر لکی انضمامیله قپودان دریا طاهر پاشا

مشار الیه طاهر پاشا مرکز ولایتده کائن حکومت سر اینده ولایه عظامه
مخصوص بر حرم دائره سی و مصر اطهده بر حکومت قونانغی انشا
ایتدیر مشدر .

فریقان کرامدن چشمه لی حسن پاشا

خارج شهرده منشیه ده کائن سوارزی و طوبچی قشله لری مشار الیهک
آثار ننددر .

وزرای عظامدن عشقر علی پاشا

پاشای مشار الیه اور فلهده بر حکومت قونانغی ایله اور فله به بش کونلک
مسافه ده قزان یولی اوزر ننده بوجیم نام موقعه ده ینه بر حکومت محلی انشا

و موقع مذکورده آثار مجیدیه نامیه بر ناحیه تشکیل ایلمش و اولوقت
عصیان ایدن عبد الجلیلک اعدامنه موفق اولمشدر

محمد امین پاشا

ماحققات ولایتده مقدمات قائم مقاملق و مدیرک تعبیر اولنان الویه و قضاری
تشکیل و هر قضا و ناحیه به اهالیسناک اقتدار و تحمل لرینه کوره شمدی به
قدر جاری اولدینی اوزره صورت مقطوعه ده مجدداً ویرکو طرح
و توزیع ایلمش و منشیه ده کی عسکری خسته خانه سنی انشا ایتمشدر

عثمان پاشا

شقی مشهور غومه نك اعدامی پاشای مشار الیهك جمله موفقیتاندر

احمد عزت پاشا

مرکز ولایتده کی مکتب رشدیة ملکیه نك مؤسسیدر

محمود ندیم پاشا

عزیزیه و زواره ناحیه لرنده برر حکومت قوناقی و زواره ناحیه سی ساحل
غرب بسنده فر و ه نام موقعده قصر تعبیر اولنور بر قلعه انشا ایلمش و طرابلس
غرب شهرینک غرب جهتنده کائن «باب جدید» نام قیوسنی کشاد ایلدیکی کبی
اولوقت یالکنز لیطوغرافیا اصولیه طبع ایدن مطبعه ولایتی تأسیس
ایلمشدر

فرقه عسکریه قوماندانانی انضمامیه علی رضا پاشا

ایکی دفعه بو ولایته تعیین بیورلمش اولان مشار الیه جزایرلی علی رضا

پاشا ایلیک ماموریتده مرکز ولایت ایله بعض ملحققات بندده کی یولاری
 تسویه و مطعمه ولایتی اولدیجه اصلاح جو بوکا مخصوص حروف و دستگاه
 جلب ابتدیی کی مرکز ولایتده حالا موجود اولان بیوک چالار ساعتی
 و خارج شهرده « ازراریه » نام موقعده سقی حیواناته مخصوص صدوی
 بورغو و اعطه سیله نبعان ایدر بر چشمه ایله مؤخر آمعطل اولان و صدوی
 شربه صالح اولیان دیگر ایکی کوچک چشمه یی انشا ایلمش وینه خارج
 شهر دیکاش عزیزیه چارشوسنی بعض معتبرانه بالتشویق بنا ایدر مشدر

سامح پاشا

مرکز ولایتده ترسانه میدانی اوکندن باب البحره کیدن واسع جاده یی
 توسیع و تنظیم ایتشدر

محمد حالت پاشا

حکومت سراینده مناسب بر محلی مأمورین ایچون مسیجد اتخاذا ایتشدر

فرقه عسکریه قوماندانلی انضمامیله مصطفی عاصم پاشا
 قران سنجاغنه ملحق غات قضایی مرکزی اولان غات قصبه سی اداره
 عادلّه سلطنت سنده الحاق و جیل سنجاغنه ملحق نالوت قضایی مرکز
 نده بر حکومت قوناعی انشا ایتشدر

حالا والی والا شان ولایت

دولتو احمد راسم پاشا حاضر تلری

۱۲۹۹ سنه سی شهر محرم الحرام نك در دنجی و ۱۲۹۷ سنه سی تشرین
 نائینك اون دنجی کونی بورایه موصلت بیورمش اولان والی مشار
 ایله حاضر تلری تشریف سامیلرندن بری باجمله شعبات امور و لایحه
 شتاج اصلاح کوردکاری مواد و خصوصاتی زمان و مکان ایله متناسب
 تدابیر صائبه ایله پیدرپی اصلاحه و ترقی معصورت و ازدیاد ثروت مملکته
 عائد اجرات مهمه به حصر انظار عنایت بیوره کلدکارندن شمعی به قدر
 حیز حصوله ایصال بیوردقیری مادی و معنوی آثار و اجرات جلیله
 لردن باشلیجه لرینی بوجه آتی درج ایله تزیین صحیفه تاریخه ابستدار ایلرز:

اجرات سیاسیہ و اداریه لری

— صحابه اجنبیه نك رفعی —

مرکز ولایت اهل بسندن مسلم و موسوی برطائم اشخاص وقتیه کرك
 بعض متفذان و یا مأمورین محلیه دن کوردکاری تضییق و اذیتك الجاسی
 و کرك سائر اغراض و منافع ذاتیه لرینك سووقی ایله بوراده کی دول
 اجنبیه قونسلوسلرینه مراجعت ایدرك هر نصلسه کندیلرینی حمایه اجنبیه
 دفتر لرینه قید ایتدیرمش و حکومت و محاکمه ایشری دوشدکجه
 بوصفته تنفیذ اغراضلرینه آلمش و حتی بعضلری ادعای محبت
 ایتدکاری دولتك عادتا تابعیتی صفتنی رسماً احراز ایلمش اولدقیری
 حالده والی مشار ایله حاضر تلری بواصر مهمه صورت مخصوصه ده عطف

نظر آتیاه بیورهرق خیلی هم جدیده واسالیب سیاسیة حکیمانہ ایله اشبو
 محملری بربرر محمدلکدن اخراج وتابعت اصلیه لرینه ارجاعه موفق
 اولمشلردز بوصولته سایه عدالتوایه حضرت پادشاهیده مشارالیهک
 هم جلیله لر یله ولایتجه هرکس نعمت عدالتله متلذذ وکافه حقوقدن
 امین اولهرق کیمسهده اوله حمايت اجنبیه فکر ومجبوریتی قالمامشدر .

— تونس صدر رجب آسایک اعاده سی —

ولایتجه من القديم حلی جداً مشکل وعادتا محال حکمنه کیرهش بر
 مسئله مهمه واریدی که اوده طرابلس غرب وتونس حدودی اوزرنده
 کائن وتونس تابع « ورغمه » نام عشیرت جسیمه اشراسنک صورت
 دائمهده بزم طرف قبائلنه هجوم وغارتلری وقبائلمزک دخی بونلره
 کرک مقابله وکرک تعدی صورتیه ایصال ضرردن خالی قالماملری
 قضیه سیدر .

معلوم اولدیغی اوزره مذکور ورغمه عشیرتیه قبائل ولایتدن حدوده
 قریب « نواثل » و « محامید » عشیرتلری بر اقامتگاه معین صاحبی
 اولمیان ویاغموور وصرعایه کوره تبدیل مکان ایدن عربان رحاله ونزاله دن
 عبارت اولهرق یک اسکی زماندنبری یکدیگرینه و طرفیندن سائر اهالی یه
 قتل نفوس وغصب اموال و حیوانات کبی تعدیات وتجاوزاتله حدودک
 آسایشنی دائماً تهدید واخلال ایده کلدکلری جالده اشبو حرکات مضره -
 لرینک منع وازالهی ایچون طرفین حکومتلری جانبندن آره صره
 اتخاذ اولنان تدابیر وتشبثات حکمنز قالمقده ایدی .
 ایشته درجه اهمیتتی بالاده کی تعریف مجملندن دخی آکلاشیله جق اولان
 وباخصوص شوصوک سنه لرده بر مسئله سیاسیة استعدادنی آلمش بولنان

شوماده جسمه نك بتوفيق الله تعالى سایه قدر توایه حضرت خلافت پناهیده
والیء مشارالیه حضرت لرینك اقدامات جلیله مهام شناسیلرله تماماً حل
وفصلی میسر اولمشدر شویله که برچوق مخبرات نتیجه سنده طرفین
حکومتلری بینده ویریلن قرار قطعی موجبجه کچن نیک اوچوز درت
سنه مالیه سی کانون نایسندن اعتبار ا طرفین اهالیسنك یکدیگر نندن غصب
ایتدکلری حیوانات وسائرہ استردا ایداد کن بشقه فیما بعد او مثللو غصب
وغاراتک اوکی آلتیق اوزره طرفین غارتکر لرینك بعض مشاهیری ایله
بونلری حمایه ایلدن برطاقم متفقدان اخذ و کرقله تأدیب اولمشلردر بو
اجراآت مدوحه ثمره سی اوله رق حدودجه موبوغارات وقوعاتک آرقه -
سی آلتوب امن و آسایش تمامیده تقرر ایتسنه بناء الیوم هر ایکی طرف
اهالیسی امنیت تامه ایله تجارت وسائرہ همچون کیدوب کلکده بولمشلردر

— اسرای زنجیه تجارتی ممنوعیتک محافظه و تائینی —

مقدما اسرای زنجیه قوافل تجاریه واسطه سیله بلاد سودانیه دن بورالره
جلب و بیع اولنور ایدیسده اسرای مذکوره تجارتی دولتجه شدیداً منع
بیورلمش اولسنه مبنی والیء مشارالیه حضرت لرلی اشبو ممنوعیتک جداً
اجرا و محافظه سنه زیاده سیله اعتنا و لازم کنلره او امر شدیداً اعطا
بیوریلرندن برمدتدنبری اسرای مذکوره جانک آرقه سی آلتمش
و خفیاً صورت متفرقه ده بر ایکیشراسیر جلبنه مجاسرت ایدنلر حقنده
مجازات نظامیه ترتیب و اجرا اولمقده بولمشدر .

اولجه کتیریلوب صانلمش اولان اسرای زنجیه ایسه حکومته مراجعت
ایتدکجه در حال عتقنامه اعطاسیله آزاد بیورلمقده اولدینی کبی بونلردن
اناک سفالت و حالات غیر مرضیه دن وقایه لری مقصدیله عتقلرینی

و تعاقب بلدیہ جہ تخصیص ایڈریبلن خانہ دہ مسافرتہ اقامہ و اطعام
اولئہرق طالبی ظہور ایڈریبلن جہ یا عقد و تزویج او لمقدمہ یا خود آبلتلی
خدمتی صفتیہ آرزو ایڈریبلن ویریلوب اشبو صورتہ معیشت و راحت لری
تاہین بیور لمقدمہ در .

— خطوط تلغرافیہ تمہیدی —

طر ابلس غرب ولایتی داخلندہ کی مواقع مهمیہ برآ خطوط تلغرافیہ
تمیدی متضای ارادہ سنیہ جناب پادشاہیدن اولسنہ مبنی والیء مشار
الیہ طرفدن ابدان بیوریلان اقدامات جایلہ ثمرہ سبیلہ بیک او چیوز
سنہ ہجریہ سی صفر الحیرینک بکرمی دردنجی کونندہ اتمام و مخارج سنہ
بدآ اولسان زاویہ قضاسی مرکزندن بدآ ایلہ پیدرپی مرکز ولایتہ
ملحق ترہونہ و اورقلہ و غریبان و عجیلات قضالیہ تونس حدودندہ
کائن زوارہ ناحیہ سنہ و خمس سنجاعی ملحقانندن مصراطہ و ظاہرتن
و مسلاتہ وجبلہ تابع نالوت و قساطو قضالیہ تلغرافیہ خط لری تمیدی
اولمشدر .

— قرہ پوستہ لرینک اصنامی —

داخل ولایتہ قرہ پوستہ لرینک احدائی دخی والیء مشارالیہ حضر تار -
ینک آثار علیہ لری جملہ سندن اولوب اوللری بوراجہ محررات رسمیه
قول اوغلی سواریلری واسطہ سبیلہ اوقات غیر معینہ دہ تعاطی اولہ
کاسکندہ ایکن مکفل پوستہ سورجیلری معرفتیہ ترتیب اولنان اشبو
منتظم پوستہ لرک احدانندن صکرہ ملحقانک جملہ سنہ اوقات معینہ دہ
تعهدلی تعہد سز مکاتب و اوراق قبول ایڈریبلنک باشلامشدر .

بعضر معافیتوں کے لئے

وقتیہ حکومت سنیہہ فوق العادہ اراز خدمت و صداقت ابدن یا خود
بالفعل تعلیم قرآن عظیم و تدریس علوم ایله مشغول اولان کسانک
مراتب میرہ و اعشار شرعیہ بتادیہ سیندن عفو یله بونلره عائد مرتباتک
منسوب اولدقاری قبیلہ لرجه توزیع و تسویہ سی قاعدہ قدیمه محلیه دندر
یحق او بولده هیچ بر خدمتی سبقت ایمان و تدریس ایله مشغول اولمیان
بر چوق اشخاص دخی بعض ولایة عظام سالفه دن استحصال ایتدکری
بیورلدیلره استناداً ادعای معافیت ایتدکده و ولایة مشارک الہمک تبدیلیه
خلفلرینک ورودنده اشو بیورلدیلری تجدید و تصدیق ایتدیرمکده
ایدیلر

مشار الیه دولتو احمد راسم پاشا حضر تلیری ولایتی تشریف بیورد -
قلرنده بونلر دخی مصادف نظر دقتلری اولمسیله تجدید معافیت ایچون
مراجعت ایدن کسان حقیقہ تحقیقات و تدقیقات موشکافانه بالا جر ایک
چوغنه بحق جواب رد اعطا و معافیتلری اساساً شایان تصدیق کوریلنلری
معافیتده ایقاب بیورد قیلری کی شخصی منحصراً اولان بعض معافیتلرک دخی
اولاد و احفاده شامل و منتقل اوله میه جنی اصول بحقانه سنی وضع
بیور مشلدر که بو بوزدن کرک دولته و کرک اہالی مکلفه حاصل اولان
فوائد مستغنی عمر نفدر .

دیگر کوسویہ سی

طرابلس غرب ولایتک اہالی مکلفه سی اوزرینہ مرتب ویر کوا یکی قسم
اولوب بری « لزمه » تعمیر اولمان اغاجلر و قیولر ویر کوسی و دیگر

«مقطوع» دینن صائم نفوس و حیوانات ویر کوسیدر . اشبو ایکی نوع ویر کونک اهالی اوزرینه توزیعجه مطلوب اولان انتظام و انضباطک حصولی آره صره قبیله لرجه تعدیل و تسویه اجر اسنه و اشجارک تعدادینه متوقفدر حالوکه والیء مشار الیه حصر تلبینک بورایه تشریفلر نده اون بش سنه به قریب مدت نبری و لایحه اشبو تعدیل و تسویه نک اجرا اولمدیغنی و امتداد زمان و تغیر احوال سببیه اهالینک ثروتجه بالطبع ترقی و اشجارجه آخره رجوق انتقالات و تبدلات واقع اولدیغنی تحقیق و مشاهده بیورملریله اشبو تسویه و تعدیلک عدالت و انصاف دائره سنده حسن اجراستنی کافل اوله حق صورتده مجلس ایدار ذولایحه بر تعایات مخصوصه بالتنظیم موقع اجرایه وضع بیوردقلرندن اشبو تعایانه توفیقاً قبائل لازمه نک تسویه لری تجدید اولمش و بونک خیلی فوائد و محسناتی کورلمشدر .

مشایخ راعضا مقام سنک تعصیلی

ولایت داخاندده غیر موظف مجالس اعضا سببیه قبائل شیخلرینک خدمت لرینه مقابل مقامه نامیه کندی زراعت و اشجار لری محصولنک عشرندن یکر می بشر کیه شعیر و اون سکز ز کیه حنطه و سکان سکز اوقه زیتون یاغی ایله خرما اشجارندن دخی پوز اوتوز عدد اغاج ویر کوسنک کندیلرینه ترکی و اعشاری یا خود خرما اشجاری اشبو مقامه دن فضا اولنردن فضله سی مقدارینک تحصیلی قاعده محلیه اقتضا سننددر .
شوتدرکه قدما هر قبیله نک مقدار نفوسنه کوره شیخلر مهستخدم اولدیغنی حالده مؤخرأ مقامه دن استفاده ایتمک اوزره قبیله لرجه بعض متغله افرادی ایکی اوج فرقه به تقریق و کندیلرینی بونلره شیخ نصب

ایندیره رک بویوزدن اعشارجه خزینه جلیله خسار واشبو شیخلرک
 تحمل مرتبات میریه سندن طولایی اهالی یه ده ضرر ترتب ایندیکی واعضا
 نك دخی محالرنجه نظامندن فضله استخدام اولندیغنی والیء مشارالیه
 جضرتلری و قبیله تحقیق بیورملریله هر قبیله نك جسامته کوره محالرنجه
 هر یوزخانه یه ویاچادره بر شیخ اعتباریله بر مقامه محسوب اولمسی و اگر
 بعض قبیله لر یوزخانه دن اقل ایسه او حالده التمش خانه دن یوزخانه یه قدر
 نام مقامالی بر شیخ اتقا اولمسی و شاید قبیله اللی خانه راده سنده ایسه بوکانه
 بر شیخ نصب اولنوب آنحق نصف مقامه ویرلمسی و بعض اوفق قبیله لر
 اولدینی حالیه بونلر ایچونده بکرمی بشدن او توزخانه یه قدری کذلک بر
 شیخ معرفتیه اداره اولنوب مقامه سنک ربیع اعتبار ایدلمسی واشبو
 مقاملرکده مشایخ مذکور نك بالکیر کنندی زراعت و اشجار لرندن
 محسوب اولنوب مستحق اولدینی مقامه بی طولدیره جق اعشار
 و اشجاری اولیان شیخار مقاملرینک مقدار معینه ابلاغی ایچون
 آخرک زراعت و اشجاری عشرندن برشی ضم ایتمارینه مساعدده
 اولنماسی و فضله اعضا استخدام ایدلماسی خصوصلرینی اصول
 اتخاذ و اجرا بیوردقاری کبی مؤخر آ دخی اشبو مشایخک اصول
 انتخابی بر قاعدهء حسنه و سالمه یه ربط ایلمشلر در .

مرکز بر لایحه مقاولات محرر لری تشکیل

بوراجه و قبیله لزوم و فوائدی تقدیر اولنه مه رقی تشکیلی تأخر ایتمش
 اولان مقاولات محرر لکی والیء مشار الیهک همت جلیله لر یله بر باش
 محرر و مرکز عدولدن مرکب اولوق اوزره اون سنه مقدم

مرکز ولایتده احداث و بوصولته اهالیك معاملات واقعہ لرحجہ خیلی
تسهیلات و انضباط حصولك اسبابی استكمال بیورلیشدر .

مرکز ولایتده تجارت اوطسی اصدائی
۱۳۰۱ سنه هجریه سندد تجارت اوطسی والی مشارالیه حضر تلمری
طرفدن مرکز ولایتده تشکیل و احداث بیورلیشدر

تضارہ تحریرات کابیری تعینی

داخل ولایتده بولان قضا قائم مقام تلمریك معاملات تحریریه سی
اوتہ دتبری مال مدیر لری معرفتیه لسان عربی اوزره علاوه ما موریت
اوله رق ایضا بتدیریه کلدیکی و بوجهتله محاسبات رسمیهده مطلوب
اولان انتظام و سرعت حاصل اوله مامقده اولدینی خالدہ سایه ترقیوایه
حضرت شهر یاریده هر سنه مکاتب رشدهدن باشهادتنامه چیقمقده
اولان افتدیلرک مناسبلندن انتخاب و تعیین ایدلک وبالجمله قضاالرده
امور تحریریه رسمیه ترکیه جریان ایتک اوزره قضاالره مجدداً
تحریرات کابیری تعینی والی مشارالیه حضر تلمریك جمله اجراءات
اصلاحیه لرتنددر

— ملوقایه دیواریه بلدییه تشکیلی —

انتظام و معموریت مملکتده درجه خدمت لری درکار اولان دیوار بلدییه
بوراجه والی مشارالیه حضر تلمریك زمانلرینه قیدر ولایت والویه
مرکز لرینه منحصر اولدینی خالدہ بورایه تشریف لرینی متعاقب زاویه
وغریبان و اورقله و ترهونه و عجیلات و مصراطه و مسلاته و غدامس
قضا لریه زواره و جنزور و ناجوره ناحیه لرندد بیدرینی یکیدن بر

دائرة بلديه تشكيلته صورت مخصوصه ده اهتمام بيوروب مؤخر آ ظليتن
وفساطوده دخي احداثه موفق اولمشدر .

سنه دن سنه به وارداتي تر ايد ايتمكده بولنان اشبو دوائر جديده بلديه
ثمره سي اوله زرق سايه انتظاموايه حضرت خلافتناهيده ماحققات
مذكوره ده كوندن كونه آثار عمران نمايان اولمغه باشلامش ويقين
وقتاره قدر حكومت محلي بولنمايان ملاحقانه زيورده بحث مخصوصه
تفصيل اولته جنفي ارزره واردات بلديه دن برر حكومت قوناغيله ايني
سائره وجوده كلديكي كبي كچن ۱۳۰۴ سنه هجره سندن بري بوراجه
دخي موقع اجرا به وضع اولنان اصول محاسن شمول موجبجه پدر
ومادر لري فقرا و محتاجيندن اوله زرق تولد ايدن اينكيز چوققلره ينه
واردات مذكوره دن شهري او توز غروش معاش تخصيص واعطا
وبومناسبتاه دخي طرف اشرف حضرت خلافتناهي به جمله طرفدن
دعوات خيريه استجلاب اولتمقده بولمشدر .

مطبعة ولايتك اصراع ولوانك الكمال

والى مشار اليه حضرت لري مطبعه من حقنده دخي عنبايت مخصوصه
دولت لرينى بيدريع ايله لازم كوردكاري تعديلات وتنسيقاتي اجرا
وبوصورتله حاصل اولان تصرف ثمره سيله يكرمي برسنه دنبرو تبديل
اولنمايان حروف وسائر لوازم طبيعه منك تجديديه مساعده بيورمنريله
درت سنه مقدم مطبعه وارداتندن اون ايكي بيك غروشلق درت نوع
حروف جديده ولوازم ومفروعات سائره واوتوز ليرايه دميردن معمول
بر عدد مكمل ليطوغرافيا دستكامي در سعادت واوروپادن جلب اولمش
وسايه ترقيوايه حضرت پادشاهيده مطبعه من حصه مند اصلاح اولمشدر .

قوجانلی دیرکو ادا نیکه لرینک امدانی

ولایتجه اهالی ایله مال صندوقلری آره سنده مراتبات میریه نك قبض
 و تحصیلنه واسطه اولان قیساه شیخلری من القدیم افراددن قبض
 ایندکلی مبالغه مقابل عادی و غیر منتظم ورقه لره علم و خبر ویرمکنده
 اولدقلری و اکثریا بو ورقه لرك ضیاعیله شیخك یدنده قیدلری
 بولنماسندن و باخصوص بر طاقمك طرز تخریری صاحبنه سند اوله میه حق
 صورتده ناقص و مبهم اولمسندن ناشی دائماً افراد و مشایخ آره سنده
 نزاع تحدث ایتمکده ایدی والی مشار ایله حضرتلری بو امرك دخی
 اصلاحی مقصد عالیسیله بعدما افرادك تسلیم ایده چکی اکللی و جزئی
 مبالغه مقابل مشایخ طرفدن ویریه چك علم و خبر لرك هر درلو اشکالدن
 سالم اوله حق ویک نظرده افرادك منسوب اولدقلری قضا و یا ناحیه
 و قبیله نك و پاره بی تسلیم ایدن شخصك اسملرینی و مالک نوعنی و هانکی
 سنه یه محسوب ایدوکنی ارئه و ایضاح ایده چك و سهواتله املا ایدیله
 بیله چك صورتده قوجانلی و جدوللی منتظم و مجلد عمر بی العبارة علم
 و خبر لر ترتیب و مطبعه و لایتده طبع ایتدیره رك اشبو بیك او چیوز
 اون سنه مالیه سی ایتداسندن اعتباراً موقع اجرا یه وضع بیور مشلر در
 بوتدیر سهولت بخش سایه سنده ملحقانك کافه سنده قبائل حساباتی
 زیاده سیله کسب سهولت و انتظام ایتمش و هر کس بونك فوائد و محسناتنه
 واقف اوله رقی افراد و مشایخ آره سنده کی حساب مشکلاتی تماماً
 مندفع اولمشدر .

قوس بیوزی دوا یه بیله نك ولایت به طبیبی

هر برده اولدینی کبی بر قاچ سنه دنبری و لایتمزده دخی آره صره ظهور

ایدرک اطفالجه خیلی و فیاتی موجب اولمقدمه و نیجه عائله لری داغدار
 ایتمکنده اولان قوش پلازی علت مدهشه سنک اخیراً پارسده موسیو
 رو نام دو قمتور طرفندن بردوای جدیدی کشف اولندی فی والیء مشار
 الیه حضرت تلیرنک مسموع عالیبری اولسنی متمائب ولایت اهالیسنک
 سایهء مراحوایه حضرت پادشاهیسنده بویلهدن تخلیصی فکر خیر
 خواهانه سیاه علاج مذکورک کیفیت استحضار واستعمالنی محلیسنده
 بالمشاهده اوکرتمک و بوندن رمقدار حلب ایله محل استحضاری اولان
 « پاستور » عملیاتخانه سنه بلدییه طرفندن بیک فرانکی هدیه ویرمک
 اوزره مرکز ولایت طبیی دو قمتور آنجلو میتسی افتدی بی پارسه
 اعزام بیورمشلردر طبیب موما الیه پارسده ایکی آی قلوب عملیات
 لازمه بی بالفعل تلم ایتدکن صکره علاجی مستصحباً بورایه عودت
 ایتمش و ورودندن شمیدی به قدر بوراچه قوش پلازی خسته لغندن
 برقاچ چو جفی بلطفه تعالی تماماً شفا یاب ایتشدر درجه نفع و اهمیت
 مستغنیء تعریف اولان بویله برعلاجک بورایه حلب و تطبیقندن
 طولای کرک علت مهکنه مذکورمدن قورنار یلان اطفالک والدین
 واقاربی و کرک سائر اهالی وسکنه ولایت غریق سرور و ممنونیت
 اوله رق بوپوزدن دخی ادعیه خیریه جناب خلافتیناهی بی مخلوص البال
 یاد و تکرار ایتمکنده درلو

اعمارات و تأسیسات خیریه لری

داخل شهرده تالیپسار و لشکر انجمن
 طرابلس غرب شهری داخلنده کی جاده وز قاتلر قدیماً قالدیر مسز

اولدینقی حالدی والیء مشار الیه حضر تلری بورایه تشریف سامیلر یله
برابر شهرک هر طرفنده واردات بلدیهدن مجدداً قالدیرملر و بونلرک
التمده دخی دکره منتهی لغملر انشاسنه بذل عنایت بیور مشاردر .

مرکز ولایتده غربا خسته خانسی انشاسی

مرکز ولایتده غربا و فقرای اهالی خستگانی مقدا دائرة بلدیهدن طرفندن
استیجار اولان بر خانه ده بلدیهدن طبیعی معرفتیه تدای اولنور ایدیسده
مذکور خانه نك عدم مناسبتنه منی والیء مشار الیه حضر تلری صورت
مخصوصهده بر غربا خسته خانه سنك انشا سنی تصور بیورملر یله نفس
طرابلس غربده باب البحر قرینده واقع و دائرة بلدیهدن عائد اولوب نك
چوق زماندنبری خراب قالمش اولان بر خانك قدیم اساسلری اوزرینه
نام کارگیر و اوج قات اوله رق آلت قاتنده خسته خانه ایراد اولمق اوزره
اون مغا منی و اورته و اوست قاتنده یوز الی یتاق استیباب ایدر اون درت
اوطه ایله بر طبیب اوطه سنی و بر اجزا خانه و نوبتخی اوطه سنی وینه آلت قاتنده
خدمه قغوشیه انبار و مطبخ دائره لرینی شامل و غایت وسعتلی مکمل
بر غربا خسته خانسی انشاسنه موفق اولمشلردر که بنای مذکور مؤخرآ
صورت موقتهده مکتب رشدیء عسکری اتخاذا اوله رق دروننده کی
خسته لر بلدیهدن جه تدارک اولان دیگر مناسب بر خانه یه نقل ایله اوراده
تدای اولمقده بولمشلردر بناء مذکورک بروجه محرر مکتب رشدیء
عسکری اتخاذا اولمسی اوزرینه خارج شهرده منشیه قپوسی قرینده
(سبخه) دینان محلهده بلدیهدن طرفندن مجدداً بر خسته خانه انشاسی
تقرر ایدرک مصارف انشاسنه سنك یه بلدیهدن وارداتندن اولمق اوزره
تدارکته مباشرت اولمشلردر .

حمیدیه چارشونک انشاسی

والی مشار الیه حضرت تلرینک بوزایه ابتدای آشریفارنده طرابلس غرب
شهری خارچنده یالکیز اولجه ذکر سبقت ایدن عزیزیه چارشوسندن
بشقه اماکن و انبیه اولدیفنی خالد سبایه معموریتوایه حضرت خلافتنا -
هیده ولایتک کوندن کونه کسب ایتدیکی آسایش و امنیت و معاملات
تجاریه سنججه کیتدکجه حاصل اولان ترقی و وسعت سایه سنده اهالی و ولایت
کمال راحت و اطمینان ایله خارج شهرده یکدن خانه و دکان و انبیه سائر
انشاسنا، اهتمام ایدرک بوصورتله مدت قلیله ظرفنده شهرک خارجی
داخلندن بیوک و منتظم برقصه هیئته کیرمش اولدیفنی اون بش سنه دبری
بوراده بولنالرک معلومیدر ایشته بومعموریتک باشلیجه مسبب و مشوقی
بولنان مشار الیه حصر تلری مذکور عزیزیه چارشوسی حداسنده
ودکز جهننده کائن اراضی خالیله اوزرنده بلدییه ایراد اولمق اوزره
ایکی صرده و اوکلری کهرلی ایکی قهوه خانه و آلتش آتی دکاندن عبارت منتظم
بر چارشو انشا و اتمام ایتدیروب نام نامی حضرت شهنشاهی به نسیه
« حمیدیه » تسمیه بیورمشلر در .

« بومایانه » قیومی صونک شهره انشاسی

و جهنمک انشاسی

طرابلس غرب ولایتنده نهر لر و استفاده عمومییه مساعد آقار صولر
مفقود اولمق حسبیلله اهالینک صویه اولان احتیاج عظیمک تهوینه
مدار اولمق اوزره هر خانه ده صهر یجلر موجود ایسه ده بونلرک اکثریسی
موسم صیفک نهایتنه یعنی یاغ مور زمانه قدر کفایت ایده مدیرکنندن

معمور اولان سائر بعض ملحقات کبی مرکز ولایت اهلایسی دخی محتاج
 اولدقلری طاتلی صولرک قسم اعظمی خارج شهرده کائن قویو لردن
 صوجیلر واسطه سیله مایمه ایتمکه مجبور اولمقده و فقرای اهالی صو
 ندارکنجه خیلی مشکلاته اوغرا مقده ای دیلر والیء مشارالیه حضر تلری
 مرکز ولایتجه بومشکلاتک ازالہ سی مقصد خیر یسیله خارج شهرده
 یازم - ساعت مسافه جنوبیہ ده کائن اولوب اوتہ دنبری استفادہ عمومیہ
 مخصوص اولان و صوینک لذت و کثرتیله مشهور بولنان اون درت بچق
 مترو عمقده کی « بومیانه » نام قویونک صوینی شهره جلب و اسالہ ایتمکی
 تنسیب بیورہ رق اولامرده اشبو قویونی کوز لجه حفر و تطہیر و صوینک
 درینلکنی درت بچق مترویہ ابلاغ و درونی مکملاً تعمیر و توسیع ایتد -
 پردکن صکرہ بلدیہ وارداتندن اولہ رق اوروپادن درت بار کیر قوتندہ
 بخاری برطلومبہ ماکنہ سی جلب و قویویہ وضع و مرکز ایله قویونک آغزی
 حداسندہ ماکنہ و ماکنست ایچون برر او طہ ایله طولاً و عرضاً اونر
 وقدآ آلتی مترو جسامتندہ متین و محکم بر صو خزینہ سی انشا و مذکور
 خزینہ ده تجمع ایدن صوینک شهره اسالہ سی ایچون ایکی بچق کیلومتر اولق
 مسافہ اون بچق سانتیمترو قطرندہ ینہ اوروپادن جلب اولنان دمیر
 یوریلر تمدید ای دیلر رک صوینک شهرده مرکز ای اولق اوزره مناسبت
 موقعیہ سی حسبیلہ مملکتک « خندق » قیوسی خارج و اتصالنہ کی محله
 طولاً بلدی و عرضاً آلتی و ارتفاعاً بش مترو حجمندہ ۶۲۴۰۰ عتیق
 اوقہ صوینی استیعاب ابدہ جک و سعندہ و ارقہ دیواری مذکور خندق
 قیوسیلہ ارقہ سعندہ کی منشیہ قیوسی تفریق ایدن قلعه دیوارینہ ملاصق
 اولق اوزره غایت متین و محکم بر چشمه بنا و اشبو چشمه نک یوزی صوم

مالطه طاشندن قلمکاری لطیف نقشلره تریبن ایتدیرلمش و دیگر
 اوچ ضلعنک بهرینه ایکیشر عدد بیوک موصاق وضع و کنسار لرینه
 مالطه طاشندن مستطیل الشکل برر کوچک حوض و فضله صویک
 دکزه آقیدلسی ایچون دخی یولار انشا و چشمه نک اطرافه قالدیرم
 فرش ایدلمش و ۱۴۰۸ سنه سی شعبان شریفنک اون بشنجی
 کونندن بری اشبو چشمه دن کیجه و کوندوز باطلجه فقر ای اهالی
 و صوحیلر ایله عساکر شاهانه صو الهرق شو احتیاج عظیمک
 تسهیلندن طولانی هر کس دعوات خیرینه حضرت پادشاهی به تردیفاً والی
 مشار الیه حصر تلرینه ثنا خوان اولمقد، بولمشد

مذکور چشمه نک رسم کشادنده هیئت تفتیشه اعضا غیله بوراده حاضر
 بولممش اولان شورای دولت اعضای گرامندن و اعظم ادبا و شعرادن
 رجائی زاده عطوفتلو محمود اکرم بک افندی حضرت تبری طرفندن
 انشا بیوریلوب چشمه نک حبه سنه حک و نفس ایتدیرلمش اولان
 منظومه تاریخیه نفائس آثار ادیبه دن اولمسيله تبرکاً بورایه درجی
 مناسب کوردک .

منظومه صورتی

خاقان فاروقی شاعر	فاروق حیدراشتهار
فخر سلاطین کبار	سلطان حمید کامکار
کیخسر و دور وزمان	خنکار اسکندر توان
ظل خدای مستعان	شاهنشاه عالی تبار
اول آبروی سلطنت	اول آفتاب معدلت
اول نور عین مرحمت	تختنده اولسون برقرار

ایلمر شب و روز اهتمام	کیم ایلیوب اقدام تام
باعون و فیض کردگار	احیاسنه ملکک تمام
شامل عمومه نعمتی	فاضل علو همتی
اولمقده بریر آشکار	آثار لطف و رافتی
عبد صداقمکستری	اول پادشاهک چاکری
بو موقعک بالاقتدار	والی غیرت پروری
کیم ذات مستثناسنه	پاشای ذی فضل و نیا
عنوان شان واقتهخاز	احمدله راسم نامیدر
بر چشمه ایتدیردی بنا	بولدی صوین بالاغتیا
الدیردی حقایب شمار	شاهنشه عصره دعا
اولدی بودلجو سلسبیل	بر خیر عالی جمیل
حقدن مکافاتک هزار	کورسون او سلطان جلیل
تاریخ رعناى سالیس	بر بیتده یازدم ایکی
ماء لذیذ خوشکوار	اولدقده جاری چشمه دن
بر صورت زیبا ایله	اولکینی رسم ایلدم
اولدی قرین اعتبار	تانی که بیکده برکلور
اولدق بو شهره میهمان	جذب ایتمش آب و دانه من
اولسون بو نظم بر کذار	اکرم نمده بلده یه
عالمده بر باردق صویک	ایفا کر کدر حقنی
مضمون شعر آبدار	بو حکمتی اشرا ابدار
نوچشمه زیبا دن آب	«عین شفا در ایچ همان»

« آب حیاتہ سلسیل اولدی بوزیا چشمه سار »

سنه ۱۳۰۸

مجلس اداره ولایت عربی باش کاتبی رفعتلو احمد عبد السلام افندی
دخی شوابیات عربیه تاریخیه بی تنظیم و ترتیب ایش ایدی :

بعصر ملیک سابل الحیر باسم حمید خصال ذی المبره واسم
بدت عین فردوس تسنم ماؤها بمثل نسیم البرؤ للدهاء حاسم
خلیلی مسقاها بنادی مؤرخا زدا سلسیلاً من سناحة راسم

مرکز ولایتہ عسکری قغوشی انسانی

طرابلس غرب شهرینک خندق قیوسی داخلنده مرکز عسکری
اتصالنده جاده اوزرنده غایت مفرح بر محله عسا کر شاهانه ایچون
والیء مشار الیه حضر تلرینک تنسیبیله واردات بلدیهدن طولاً اوتوز
ایکی وعرضاً اون مترو جسامتند ایکی یوز نفر استیعا به کافی و دروننده
اشیا واسلحه وضع وتعلیقنه مخصوص دولابلر وسلاحقلر ورافلری
حاوی منتظم بر قغوش انشا اولنه رق بونک زمینی تحتہ ایله دوشتدیرلمش
وخارجاً جبهه سنک طولنجه اوچ مترو ارتفاعنده مزین صوندرمه
علاوه قلنه رق بالاسنده برقطعه آرمه عثمانی تعلیق اولمش وارقه
طرفنده دشتملات لازمه دن بشقه مجدداً برده قویو حفر
ایتدیرلمشدر .

ضارح شهرده سیدی منبدر قره غورخانه سنک انسانی

بالاده فقره مخصوصه سنده بیان اولندیفی اوزره طرابلس غرب
شهری خارچنده سنین اخیره طرفنده مجدداً بک چوق ابنیه متنوعه
انشا قلنه رق بیوجک محله لر وجوده کتیرلمش و بر طرفدن دخی بیکدن

اینه انشا آتی بر سرعت فوق العاده ایله تکذراتمکده بولنش اولدیغندن
 خارج شهرک مواقع مناسبه سنده محافظه انضباط و آسایش ضمیمه
 والی مشار الیه حضرتلری قره غولخانه لر انشاسنه لزوم کوره رک
 از جمله صحابه کرامدن سیدی میندر حضرتلرینک تربه شریفه لری
 جوارنده کی جسم قبرستانه متصل اولان « میزان » محله سنک
 نهایتده ومذکور قبرستانک قارشوسنده کی جاده اوزرنده پک
 مناسب بر موقعه بلدیجه مباحه اولنان عرصه ده ینه واردات بلدیهدن
 اوتوز بر مترو طول وسکز مترو عرضنده الی نفر عسا کر شاهانه یی
 استیعاب ایدر بر قفوش ایله ضابطان و خدمه یه مخصوص ایکی اوطه
 وبرکیلار وبر مطبخ و ضابطان و افراد ایچون آری آری باغچه محللری
 وبر قویو و مشتملات سائر انشا واکیل بیور مشلدر

صالی بازار یی بمخمنک انشاسی

طرابلس غرب شهری خار چنده و شرق جهتنده دکز ساحلنده
 و « برهان الدین » قشله هایونی پشکاهنده کائن اولوب هر هفته صالی
 کونلری مرکز ولایتله ملحققات قریبه اهالیسنک حیوانات و ذخیره
 و اشیا و ماکولات و سائره بیع و شراسنه مخصوص بر پنایر قدر غلبه
 لکلی بازارک محل انعقاد ی اولان « صالی بازار یی » نام واسع میدانک
 بر قاج سنه دبری شمال جهتنی یواش یواش دکز صولری استیلا ایدرک
 وسعتنه خلل ویرمکده و حتی اشبو میدانک شهره یقین طرفنده اخیراً
 بلدیهدن انشا اولنان « حمیدییه » چارشو سنک بر ایکی دکانی
 هر سنه تلاطم دریادن بیقیمه رقی تعمیر و تجدیدینه مجبوریت الیرمکده
 اولدیغندن کرک مذکور حمیدییه چارشوسنک انهدامدن وقایه سی و کرک

عموم صالی بازاری میدانه سندن سنه به دكزك ايلر يلمسناك منعيه
 وسعت قديمه سنك مع زياده محافظه سي ضمننده والى مشار اليه
 حضر تلر ينك راى وتنسيب دولتريه شهر ك سورد يوارى التدن ميدان
 مذكور متمهاي شرقينمنده كائن حائفه اسكله سنه قدر ۷۵۵ مترولق
 محله واردات بلديه دن مرتفعه بر ريجتم انشاسنه وبونك آرقه طرفنده كي
 اراضينك طوپراقه املا وتسويه سيه كنارنده اوچ مترو عرضنده
 متين بر قالدريم بناسنه باشلانيله رق انشآت مذكوره نك شمدي به
 قدر ۵۲۷ مترولق محلى يعنى قسم اعظمى اكل اولمش وبقيه سنك ده
 اتمامه غيرت ايندلكده بولمشدر

اراضى خاليه نك اشمارى

طرابلس غرب شهر ينك شرق طرفنده رياريم ورساعت مسافده كائن
 لراضى خاليه امير ينك قابليت اتباتيه سنه مبنى اعماريله اور الزده باغچه لر
 احدائى والى مشار اليه حضر تلر ي تنسيب و لازم كلتري تشويق بيور-
 ماريله جانب ميريدن بيدى طالبلرينه صائيلان اراضيده بر قاچ سنه
 ظرفنده زيتون وخرما واشجار باغعه سائره بي حاوى بك چوق باغچه لر
 وجوده كلش وبيوز دن دولت واهاليجه خيلى فوائد و مناقع حاصل
 اولمشدر

دلاة عظامه مخصوصى صرم دائره سنك نوسيمى

طاهر پاشا طرفندن انشا قاندينى بالاده ذكر اولمش اولان ولاه عظامه
 مخصوص دائره نك عدم وسعت وكفايته مبنى والى مشار اليه حضر تلر ي
 بونك اتصالده واردات بلديه دن آلت قانى خدمه به مخصوص قغوشى
 حاوى فوقانى آلتى او طولى متين ومنتظم بر دائره علاوه بيور مشلدر .

اعمارات و تاسیسات خیریه لری

سرت قضااتك اعماری

معلوم اولدیغی اوزره ولایت اهلینک قسم اعظمی بادیه لرده خیمه نشین اولدقلرندن اکثر ملحقات اینیه دن خالیدر اشبو ملحقاتك اسکان اهالی به قابل برر قصبه شکلده قونلمسی اخص آمال حضرت ولایتناهییدن اولمغله بواصر مهمك حصوله مقدمه اولمق اوزره اول امر ده شمده یه قدر اصلا حکوت قونانغی اولمیان برلرده برر حکومت قونانغی و خان و سائر انشاسنی تصور بیور مشلدر در بناء علیه اهمیتجه اعماری برنجی درجه ده واجب کورینان و خمس سنجاغنه ملحق اولوب شر قابنغازی و غیر بافران سنجاقلری حدودیله محاط و طولاً و عرضاً اوتوز اوتوز بش کونلک اراضی و سیه بی حاوی و ساحل اوزرنده واقع اولان سرت قضاسی قدیماً اینیه و سائر آثار عمراندن خالی اولدیغی حالده الیء مشار الیهك همم و اقدامات جایله لر یله کچن ۱۳۰۳ سنه هجریه سنده قضاء مذکور مرکز نده مرکز ولایت بلدییه و اراداندن تعویضا صرف اولنان مبلغ ایله یدی اوطه بی حاوی بر حکومت قونانغیله مأمورین عائله لری ایچون فوقانی و تحتانی مع مشتملات الی اوطه لی بشقه جه بر دائر و بر بلوک عساکر شاهانه بی استیعاب ایدر بر قغوش و سواری حیواناتی ایچون دخی آخور و بر خان و بر قاچ دکان و بر فرون و بر دکر من انشا و اکمال اولنه رق سایه معموریتوایه حضرت شهر یاریده قضاء مذکورده آثار عمران رونما اولمشدر

بعضه ملحقاته مجدداً حکومت قونانغی انشاسی

بعض ملحقات ولایتده کی حکومت قونانغی خراب و غیر قابل

اسکان اولسندن ناشی اهلیدن استیجار اولان خانهلر حکومت محلی اتخاذاولنور ایدی فقره مخصوصه سنده بیان اولندیغی وجهه والیء مشار الیه حضر تلری طرفندن قضا و ناحیه لرده دوائر بلدییه احداث بیورلدیغی زماندبری اورالرده آثار معموریت نمایان اوله رق واردات دخی تکثر ایلمسیله من التقدیم موجود وقابل اصلاح اولان حکومت قوناقلری پیدرپی تعمیر اولندیغی مثللو اسکی حکومت قوناقلری قابل ترمیم بولمیان مصراطه وظایقن قضا لرده مجدد و مکمل حکومت قوناقلری انشا واکمال اولمش و یقین وقتلره قدر هر درلو اینی بدن خالی بولان ترهونه تضاسی مرکزنده بنه مجدد بر حکومت محلی یایلمش وزواره ناحیه سنده دخی اخیراً كذلك مجدد بر حکومت قوناغی بناسنه بدأ اولمشدر

بعضه منقطه بلدییه ضابطی اناسی

معلوم اولدیغی اوزره ولایتز اهلینک قسم اعظمی، تقرقاً بادیه لرده ساکن و ولایتک مرکزیه دیگر بر قاج قصبه سندن ماعدا محالری ایندو عمر اندن خالی اولدیغندن آثار آبادینک تدریجاً تکثیری ضمننده والیء مشار الیه حضر تلری هر قضا و ناحیه مرکزنده جمله آثار جلیله لرندن اوله رق تشکیل اولنان دوائر بلدییه طرفندن برر خان وقویووسائر اینیه لازمه نك احداثی تنسیب بیورمشدر بر بوقیلدن زاویه و عجیلات قضا لرله جزور وزواره ناحیه لرده مجدد برر خان و بر قاجر دکان و سائر یایلمش اولدیغی کبی اخیراً مرکز ولایتله خمس قصبه سی ازه سنده کی طریق اوزرنده بری « نقازه » و دیگری « سید بن نور » نام ایکی نقطه مهمه ده واردات بلدییه دن مع مشتملات ایکی باب کارگیر خان انشا واکمال اولمشدر

تشیبات نافعه لری

ایک چشم برلمی

ولایتک اقلیمی حسیله ایک بو چکنک بوراده سهولتله بسلنه رک کوزل
ایک ویردیکی بالتجربه ثابت اولدینی حالده اهلینک بو کواوقوف واطلاع لری
اولماستندن تعاطیسنه اهتتام ایتدکلری والی منار الیه حضر تکرینک
معلوم عالی لری اولمسی اوزرینه درت بش سنه اول دیون عمومیه نظارت
علیه سیاه بالمخبره روسدن ویروئندن برقاچ بیک توت فدائی جلب
ومرکز وملحقات ولایتده بعض زراعه توزیع ایلدکلری کبی ذات
دولت رینه عائد اوله رق بوراده احداث بیوردقلری جسم باغچه لرده
نمونه اواق اوزره طرف سامیلرندن واسع بر بو چکخانه بنا ایتدیره رک
اهالینک بوضعتله الشملرینی تشویق و اخیراً نظارت مشار الیه پادن
برمعلم ارسالی دخی طلب بیورمشلر در اشبو تشیبات جلیله لری
ثمره سیله محوله تعالی ایکیچیلک صنعتک بوراده دخی پیسدرپی
تعممی مامولدره

قهوه زرعی

بعض ملحقات ولایتده کائن اراضی و اودیته نک بمن اراضیسنه مشابهتی
مناسبتیه قهوه محصولتک بوراده دخی یتیشه بیه چکنی والی مشار الیه
حضر تکرینی ملاحظه بیوردرق برقاچ سنه مقدم زراعت نظارت
علیه سی واصله سیاه یتمندن قهوه تخمینی جلب الیه مناسب یرلاه زرع
ایتدیردکلری مثللو بونک تأمین نشو و تماسی ایچون دخی واقع اولان

انهای دولتاری اوزرینه نظارت مشار الیهاجه بوسنه با اراده سنیة
 حضرت پادشاهی مأمور مخصوص ایله برده رفیق اعزام بیورلسیبه
 مومی الیهما قهوه زرعه ک زیاده الیورشلی اولدینی مأمول اولان
 غریان قضا سنده بهض اودیة معلومه تجر به سنه بدأ و مباشرت
 ایلدکلرندن بمنه تعالی سایة اعمار اتوایة حضرت شهر یازیده قهوه اغاجنک
 بوراده انبات و انامسی مأمول قوپدر

الآثار الخيرية للولاية العظام

ان بعض الولاة العظام الذين تعينوا منذ دخول ولاية طرابلس الغرب تحت ادارة السلطنة السنية المعادلة لهم اجراآت مهمة وآثار خيرية تذكر منها فيما يأتي اجمالاً ما كان موجوداً الى الآن وله اهمية .

مراد اغا

هو مراد اغا احد اغوات الاندرون الهمايونى كان ارسل الى تاجوره باسم امير تاجوره سنة ٩١٦ رفقاً الاهالى الذين التجوا الى مركز الخلافة الكبرى الاسلامية بعد ان فروا الى ناحية تاجوره عندما ضبط الاسبانيون مدينة طرابلس قداسس وانشأ جامعاً كبيراً بتاجوره على الطرز المعماري المألوف هنا وحدث المملحة الموجودة الى يومنا هذا باسم ملاحه تاجوره في السبخة الكائنة بين مركز الولاية وناحية تاجوره بالقرب من ساحل البحر التي يجتمع فيها ماء المطر فتصير في شكل بحيرة بمساعدة موقعها وذلك بان اصلحها والتي فيها شيئاً من الملح جلبه لها مخصوصاً . وهذه الملاحه الكائنة تحت ادارة الديون العمومية يخرج منها سنوياً من خمسمائة الف الى مليون اقة جديدة من الملح بحسب قلة الامطار وكثرتها . وللمرحوم المشار اليه بئر حفرها لابناء السبيل على طريق طرابلس وتاجوره وهي تعرف الى الآن باسم « سبالة مراد اغا »

درغوت باشا

هو درغوتج بك الرسول الى هنا برتبة الباشاوية في زمن حضرة ساكن الجنان السلطان سايمان القانوني مع مائة وعشرين سفينة من السفن

السلطانية تحت قيادة امير البحر سنان باشا فتح قلعة طرابلس الغرب واستردها من الاسبانيين سنة ٩٥٨ [٥] وتولى ولاية طرابلس الغرب ثم مات شهيداً في محاربة مالطا الواقعة سنة ٩٧٢ . قدسني في نفس طرابلس الغرب جامعاً يعرف باسمه وحماماً بقربه وقفه لهذا الجامع المعمور الآن والمعدود من الجوامع المعتبرة في البلدة ومقبرة الغازي المشار اليه المدفون فيه فيها من المقامات المباركة المخصوصة محرمة الاهالي ورعايتهم .

عثمان باشا الساقرى

ان عثمان باشا المشار اليه المتعين سنة ١٠٤٠ وهو سادس وال بعد درغوت باشا قداس مسجداً ومدرسة داخل البلدة وحماماً وفندقاً وغير ذلك وفقاً لما ذكر

(٥) تاريخ فتح طرابلس الغرب بالحساب المغربي « جاء الترك بس » . وحروف الهجاء بهذا الحساب مجتمعة الكلمات السبعة الآتية وهي « ايقش . بكر . جلس . دمت . هنت . وصح . زعد . حفظ . طضع . » وهذه الالفاظ الاصطلاحية المتركة كل منها من ثلاثة احرف باعدا الكلمة الاولى تابعة لعدد متسلسل من واحد الى تسعة وهذا العدد أيضاً يترقى من الآحاد والعشرات الى المئات بحسب حروف الكلمة المنسوب اليها . وهاك تفصيل ذلك ١١ الى ١٠ ق ١٠٠ ش ١٠٠٠ ب ٢ ك ٢٠٠ ر ٢٠٠ ج ٣ ل ٣٠٠ س ٤٠ د ٤٠ م ٤٠٠ ت ٤٠٠ هـ ن ٥٠٠ ث ٥٠٠ و ٦٠ ص ٦٠ خ ٦٠٠ ز ٧٠ ع ٧٠٠ ذ ٧٠٠ ح ٨٠ ف ٨٠٠ ظ ٨٠٠ ط ٩٠ ض ٩٠٠ غ ٩٠٠ — وترتيب حروف الفباء عند المغربيين يختلف عن الفباء المشرقيين وهذا ترتيبها : اب ت ث ج ح خ د ذ ر ز ط ظ ك ل م ن من ض ع غ ف س ش هو لاى

محمد باشا

تعيين محمد باشا هذا سنة ١٠٩٦ تاسع عشر وال وهو الذي بنى « سوق الترك »
احسن اسواق مدينة طرابلس الغرب والجامع الجسيم والمكمل الكائن في
وسطه

خليل بك

تولى خليل بك الولاية هنا سنة ١١١٤ وقد بنى الجامع المعروف بالجامع الكبير
بالمنشية خارج البلدة

احمد باشا القرمانلى

هو جد سلالة القرماندين تعيين لولاية طرابلس الغرب سنة ١١٢٣ وله
من الآثار جامع جسيم منتظم داخل البلدة ومدرسة فيه واماكن موقوفة
له وكان قد بنى ايضاً البرج المعروف ببرج المندريك في الجهة الغربية من
ميناء طرابلس الغرب على الجزيرات الصغار المستدة من الساحل الى البحر
على طول مئات اذرع وهذا البرج المحكم والتمين المبنى على الطرز
القديم قد اجريت فيه بعض تعديلات اخيراً في سنة ١٣٠١ الهجرية طبق
الاصول الجديدة واملئ بالتراب حتى صار استحكاماً جسيماً سمي باستحكام
« العثمانية »

يوسف باشا القرمانلى

ان يوسف باشا هذا ابن احمد باشا قد انشا ابراجاً جديدة في بعض المواقع
من سور طرابلس الغرب وفي عدة نقاط خارج البلدة وسنى حائط السور
المتد من قرب قصر الحكومة من جهة البحر الى دائرة الكمرك

طاهر باشا امير البحر ومشير الطبخانة العامره
قد انشأ طاهر باشا المشار اليه دائرة خاصة بحريم الولاية النظام بمركز
الولاية واسس قصر حكومة في قضاء مصر اطه .

حسن باشا الجشمه الى احد الفريقين الكرام
من آثار المشار اليه كشاة السوازي وكشاة الطوبجية الكائتين خارج
البلدة بالمنشية .

عشقر على باشا من الوزراء العظام
ان الباشا المشار اليه انشأ قصر حكومة في ورفله ومحل حكومة ايضاً
في لمحال المعروف بابي نجيم على طريق فزان يبعد عن فزان خمسة ايام
وشكل ناحية في هذا الموقع باسم الآثار المجيدية وتوفق لاعدام عبد
الجليل الذي عصى في ذلك الوقت .

محمد امين باشا

شكل الالوية والقضات التي كان يعبر عنها بالقائمقامية والمديرية
في ملحقات الولاية وطرح ووزع مجدداً الاموال الميربة المقطوعة
الجارية لحد الآن بحسب تحمل اهالي كل قضاء وناحية وانشأ المستشفى
العسكري الكائن بالمنشية .

عثمان باشا

من جملة موفقيات الباشا المشار اليه اعدام الشقي المشهور غوهه .

احمد عزت باشا

هو مؤسس المكتبة الرشدي الملكي بمركز الولاية .

محمود نديم باشا

انشأ محلاً للحكومة في ناحية العزيزية وزواره وقصرآ في موقع « فروه » في الساحل الغربي من ناحية زواره وتمسح « الباب الجديد » الكائن في الجهة الغربية من مدينة طرابلس الغرب كما اسس مطبعة الولاية التي كانت تطبع اذذاك بالحجر فقط .

علي رضا باشا بانضمام قوماندانية الفرقة العسكرية

ان علي رضا باشا الجزيري المشار اليه الذي تعين مرتين لهذه الولاية قد سوى الطرق المكنة بين مركز الولاية وبعض الملحقات في مأموريته الاولى واجرى بعض الاصلاح في مطبعة الولاية وجلب اليها حروفاً وآلة وانشأ الساعة الكبيرة الدقاقة الموجودة حتى الآن بمركز الولاية واحداث عيناً لسقي الحيوانات في الموقع المعروف بالازرارية خارج البلده ينفع ماؤها باللؤلؤ وعينين اخريين صغيرتين تعظمتا من بعد ماؤها غير صالح للشرب وشوق بعض المعتبرين فنوا سوق العزيزية خارج البلد ايضاً .

سامح باشا

وسع ونظم الجادة الواسعة الممتدة من امام ميدان الترسانه الى باب البحر بمركز الولاية .

محمد حالت باشا

اتخذ محلاً مناسباً في سراي الحكومة مسجداً للعلماء مورين

مصطفى عاصم باشا بانضمام قومندانية الفرقة العسكرية
الحق قصبه غات مركز قضاء غات الملحق بلواء فزان الى ادارة
السلطنة العادلة وانشأ قصر حكومة في مركز قضاء نالوت الملحق
بلواء الجبل .

حضرة ذى الدولة احمد راسم باشا

والى الولاية الحالى العالى الشأن

ان حضرة الوالى المشار اليه الذى شرف هذه الولاية فى الرابع من شهر
محرم الحرام لسنة ١٢٩٩ والسابع عشر من تشرين الثانى لسنة ١٢٩٧
قد حصر انظار عنايته منذ تشريفه السامى فى اصلاح كل ما آه محتاجاً
للاصلاح من المواد والخصوصات فى كافة شعبات امور الولاية فاصلحه
شيئاً فشيئاً بتدابيره الصائبة المتناسبة مع الزمان والمكان وعطف نظر
دولته العالى ايضاً الى الاجراءات المهمة العائدة لترقى معمورية المملكة
وازداد ثروتها فتوفق لكثير من الآثار والاجراءات الجليلة المادية
والمعنوية لحد الآن فبادرنا لتزيين صحيفة التاريخ بدرج اهمها على الوجه الآتى
اجراءاته السياسية والادارية

رفع الحماية الاجنبية

كان بعض اشخاص مسلمين وموسويين من اهالى مركز الولاية قد راجعوا
قناصل الدول الاجنبية الموجودين هنا وتمكنوا كيفما كان من قيد
انفسهم فى سجلات الحماية الاجنبية وذلك اما بسبب ما كانوا يقاسونه
اذ ذاك من التضييق والاذية من بعض المتنفذين والمأمورين المحلية واما
بسوق اغراضهم ومنافعهم الذاتية وامتدادوا على تنفيذ اغراضهم بهذه

الصفة كلما حدثت لهم مصلحة لدى الحكومة او المحاكم حتى ان البعض كان احرز رسمياً صفة تابعة الدولة المدعى حمايتها فأول ما يتبعه له حضرة الوالى المشار اليه بصورة مخصوصة هو هذا الامر المهم فكانت نتيجة همه العلية انه توفق لأخراج هؤلاء المحميين من الحماية واحداً فواحداً وارجاعهم لتابعيتهم الاصلية وذلك باساليب سياسية حكيمية . وعلى هذه الصورة قد صار كل فرد فى الولاية متلذذاً بنعمة العدالة و آمناً من كل حقوقه فى ظل عدالة الحضرة السنية السلطانية وبهمم الوالى المشار اليه الجلية ولم يخطر بعد بهال احد ففكر هذه الحماية الاجنبية بل ولم يتبق لذلك مجبورية .

اغارة الزمبي فى صرور تونس

كانت توجد مسألة مهمة فى الولاية تعسر حلها جداً من القديم حتى صارت فى حكم المحال . الا وهى قضية الهجوم والغارات التى كانت تقع بصورة دائمة على قبائل ولايتنا من اشرا . عشيرة «ورغمه» الجسيمة الكائنة على حدود طرابلس الغرب وتونس . التابعة لتونس وعدم فراغ قبائلنا ايضاً من اتصال الضرر لتلك القبيلة اما على طريق المقاتلة او التعدى . وذلك لأن عشيرة ورغمه هذه وعشيرتى «البوائل» و«المحاميد» من قبائل ولايتنا القريبة من الحدود هم عبارة عن عربان رحالة ونزاله يبدلون . كانهم تبعاً للمطر والمرعى غير مختصين بمحل للاقامة كما هو معلوم ودأبهم من قديم الزمان التعدى والتجاوز سواء على بعضهم او على سائر الاهالى من الطرفين بقتل النفوس وغصب الاموال والحيوانات بحيث كان ذلك سبباً دائماً لتهديد امنية الحدود واخلالها على ان التدابير والتشبهات المتخذة فى بعض الاحيان من حكومتى الطرفين لم تكن لتجدى نفعاً

فأن هذه المادة الجسيمة التي تفهم أيضاً درجة أهميتها من تعريفها الجمل
المحرر اعلاء والتي كادت ان تكتسب شكل مسألة سياسية خصوصاً
في هذه السنين الأخيرة قد تيسر حلها وفصلها تماماً بتوفيق الله تعالى في ظل
قدرة حضرة صاحب الخلافة الأعظم وبشيرة الاقدامات الجليلة التي
ابذلها حضرة الوالي المشار اليه العارف بمهام الأمور . وكيفية حسمها
انه بناءً على القرار القطعي المعطى بين حكومتى الطرفين في نتيجة المحاربات
العديدة الجارية قد استردت الحيوانات وسائر الأشياء التي غصبها اهالي
الطرفين اعتباراً من كانون الثاني لسنة اربع وثلاثمائة الماضية كما التي
اقبض على بعض مشاعير ارباب الغارات من الجهتين مع من يحميهم من المتنفذين
وادبوا منعاً لمثل تلك الغارات فيما بعد . هذا وقد انقطعت وقوعات النهب
والغارة في الحدود بشمره هذه الاجراءات المدوحة وتقرر فيها الامن
والسكون كما ينبغي فصار كل من اهالي الجهتين يذهب ويجيء على غاية الامنية
لاجل التجارة وغير ذلك .

محافظة ممنوعية تجارة الاسارى الزنجية ونأمنها

بعد ان كان يجلب الرقيق من البلاد السودانية الى هذه الجهات قديماً
بواسطة القوافل التجارية وبيع قداعتي حضرة الوالي المشار اليه
غاية الاعتناء في اجراء المنوعية الشديدة التي وضعها الدولة على تجارة
هؤلاء الاسارى الزنبيين ومحافظة هذه المنوعية جداً واعطى اوامره
الشديدة لمن يلزم فلم يعد يجلب منذ مدة شيء من اوائك الاسراء وان تجاسر
احد على جلب اسير او اسيرين بصورة متفرقة خفية فترتب وتجرى في
حقه المجازاة النظامية .

اما الاسراء الزنبيون المخلوبون والبيعون فبلاقيعتون حالاً كما اجمعوا

الحكومة وتعطى لهم اوراق العتاق كما ان الائنات منهم يوضعن عقب عتقهن في بيت مخصص لهن من البلدية ويطعمن منها ويقمن هناك على صورة الضيافة بقصد وقايتهن من السفالة والحالات الغير المرضية الى ان يزوجن لطالهن او يعطون لن اراد بصفة خادمت بالاجرة الشهرية وقد استكملت اسباب معيشتهن وراحتهن على هذه الصورة .

تمهيد الخطوط التلغرافية

لما ان كان من مقتضى الارادة السنوية السلطانية تمديد الخطوط التلغرافية برآ الى المواقع المهمة الكائنة داخل ولاية طرابلس الغرب قدمدت هذه الخطوط على التوالى ابتداءً من مركز قضا. الزاوية الذي اكمل وشرع في مخاربه في الرابع والعشرين من صفر الخير لسنة ثلاثمائة والف الهجرية الى قضاآت ترهونه وورقله وغريان والعجيلات الملحقه بمركز الولاية والى ناحية زواره الكائنة في حدود تونس والى قضاآت مصراته وزليتن ومسلاته التابعة للواء الخمس وقضائي نالوت وفساطو الملحقين بالجبل وذلك بشمرة الاقدمات الجليلة التي بذلها حضرة الوالى المشار اليه .

اصدات البوسطات البرية

ان احداث البوسطات البرية داخل الولاية هو ايضاً من جملة آثار الوالى المشار اليه العلية فبعد ان كانت المحررات الرسمية تتعاطى هنا بواسطة الفرسان القول اوغلية في اوقات غير معينة قد صارت تقبل المكاتب بتعهد وبغير تعهد في اوقات معينة الى كافة الملحقات منذ احداث هذه البوسطات المنتظمة المرتبة بمعرفة سواق مكفلين .

لغو بعض المعاينات

من مقتضى القاعدة القديمة المحلية ان يعفى من اداء المرتبات الميرية والاعشار

الشرعية من كان ابرز فيما سبق خدمة و صداقة فوق العادة للحكومة
السنية او من كان مشتغلاً فحلاً بتعليم القرآن وتدریس العلوم وان توزع
وتسوى المرتبات العائدة لهؤلاء لدى القبائل المنسوبون اليها . الا ان
كثيراً من الاشخاص الذين لم تسبق لهم خدمة مامن هذا القبيل ولم يكونوا
مشتغلين بالتدريس كانوا يدعون المعافاة ايضاً مستنديين على اوامر
(بيورلديات) استحصلوها من بعض الولاة العظام وكلما تبدت الولاة
المشار اليهم وانت اخلافهم يأتون بهذه البيورلديات ويجددونها ويصدقونها
منهم .

فلما شرف حضرة ذى الدولة احمد راسم باشا المشار اليه قد صادف هؤلاء
ايضاً نظر دقته فاجرى التحقيقات العميقة في حق الاشخاص الطالبين
تجديد معافيتهم واعطى الجواب بالرد لكثير منهم ولم يبق في المعافاة الا من
كانت معافيتهم جديرة بالتصديق اساساً ووضع اصولاً محكمة لبعض
المعافيات المنحصرة بالشخص في عدم شمولها وانتقالها للأولاد والأحفاد .
فإن الفوائد الحاصلة من ذلك سواء للدولة اولاً أهالى المكلفين غنية
عن التعريف .

تسوية المرتبات الأميرية

ان الاموال الاميرية المرتبة على الاهالى المكلفين بولاية طرابلس الغرب
قسماً قسم على الاشجار والا بار يعبر عنه بالزمة وقسم على النفوس
الصائمة والحيوانات يعرف بالمقطوع . فحصول الانتظام والانضباط
المطلوبين في توزيع هذين النوعين من المرتبات الاميرية متوقف على
اجراء التعديل والتسوية لدى القبائل في بعض الاحيان وتعداد الاشجار
ايضاً . والحال انه لما شرف هنا حضرة الوالى المشار اليه قد حقق

وشاهدان هذا التمديل والتسوية لم يقعا في الولاية منذ مدة تقارب
 الخمس عشرة سنة وان قد حصل بالطبع فرق وتفاوت في ثروة الاهالي
 بسبب امتداد الزمان وتغير الأحوال كما وقعت انتقالات وتبدلات كلية
 في الاشجار فأمر بتنظيم تعليمات مخصوصة من مجلس ادارة الولاية لتكون
 كافلة لحسن اجراء ذلك التمديل والتسوية بدائرة العدالة والانصاف
 ووضع هذه التعليمات في موقع الاجراء فجددت تسويات من يلزم من
 القبائل وفق التعليمات وشوهدت منها فوائد ومحسنات حمة .

تصديق مقامة المشايخ والاعضاء

ان اعضاء المجالس الغير الموظفين ومشايخ القبائل الكائنين داخل الو-
 لاية يترك لهم في مقابل خدمتهم مقدار معلوم من اعشارهم ومرتباتهم
 الميرية باسم المقامة وذلك خمس وعشرون كيلة شعير أو ثمانى عشرة كيلة
 حنطة وثمانى وثمانون افة زيتاً من عشر زرعهم واشجارهم ومرتبات مائة
 وثلاثين نخلة من اشجارهم اما من كانت اعشارهم واشجار نخيلهم زائدة
 عن هذه المقادير فيحصل منهم المقدار الزائد حسب القاعدة المحلية .
 الا ان المشايخ الذين كانوا مستخدمين قديماً بنسبة مقدار نفوس القبائل
 قد تكاثروا اخيراً وذلك ان بعض المتغلبين في القبائل قد فرقوا الافراد
 الى فرقتين او ثلاث فرق ونصبوا انفسهم مشايخ بقصد الاستفادة من
 المقامة وترتب مما ذكر الخسار من الاعشار الى الخزينة الجليلة والضرر
 للاهالى من تحمل المرتبات الميرية المعانة لهؤلاء المشايخ كاصار الاعضاء
 ايضاً يستخدمون في المحلات اكثر من الحد النظامى . فلما تحقق هذا
 الامر عند حضرة الوالى المشار اليه كان اتخذ الاصول الآتية وهى ان
 تحسب مقامة تامة باعتبار شيخ واحد لكل مائة بيت او خيمة بحسب جسامه

كل قبيلة في المحلات وان كان بعض القبائل اقل من مائة بيت فيبقى فيها شيخ واحد ذو مقامة تامة من ستين بيتاً الى مائة بيت واذا كانت القبيلة نحو خمسين بيتاً فينصب لها شيخ واحد ايضاً انما يعطى له نصف المقامة اما القبائل الصغار فتجربى ادارتها بمعرفة شيخ واحد كذلك بربع المقامة لكل خمسة وعشرين الى الثلاثين بيتاً وان تحسب هذه المقامات من زراعة اشجار المذكورين واشجارهم العائدة لأنفسهم فقط بحيث لا يساعدهم ضم شئ من زرع واشجار غيرهم لأجل ابلاغ مقامتهم لمقدارها المعين ان لم يمكن لهم اعشار واشجار تساوى المقامة التي يستحقونها وان لا تستخدم اعضاء زائدة وقد اجري حضرة الوالى المشار اليه هذه الاصول كما وضع ايضاً قاعدة حسنة وسلمة اخيراً فى اصول انتخاب هؤلاء المشايخ .

تشكيل محرمى المقارلات بمركز الولاية

قد احدثت محورية المقارلات بمركز الولاية قبل عشر سنين مجليل مهمة الوالى المشار اليه مركبة من باش محرم وثمانية عدول وقد كان تأخر تشكيلها لعدم تقدير لزومها وفوائدها هنا من قبل فاستكملت اسباب حصول التسهيلات والانضباط الكلى فى المعاملات التحريرية بين الأهالى .

اصدات اوطه التجارة بمركز الولاية

تشكلت اوطه التجارة بمركز الولاية وحدثت سنة ١٣٠١ الهجرية من طرف حضرة الوالى المشار اليه .

تفسير كتبه التحريرات للقضات

كانت المعاملات التحريرية العائدة لقائم مقاميات القضاآت الكائنة داخل الولاية تجرى من القديم بمعرفة مديري المال على اللسان العربي علاوة على مأموريتهم الاصلية ولذلك لم يكن يحصل الانتظام والسرعة المطلوبة في المحررات الرسمية فمن جملة اجراءات الوالى المشار اليه الاصلاحية انه عين كتبه تحريرات مجدداً للقضاآت على ان يتهربوا ويتعينوا من الافندية المناسبين الذين يجرون كل سنة من المكاتب الرشدية في ظل رقيات الحضرة السنية السلطانية وان تجرى الامور التحريرية الرسمية في كافة القضاآت باللسان التركى .

تشكيل دوائر بلدية في الملحقات

ان الدوائر البلدية المعلومة درجة خدمتها لانتظام المملكة ومعموريتها كانت منحصرة هنا بمراكز الولاية والاولوية الى زمان حضرة الوالى المشار اليه فعقب تشريفه الى هذه الولاية قداهم بصورة مخصوصة في تشكيل دوائر بلدية اخرى وتوفق لأحداثها على التوالى في قضاآت الزاوية وغر يان وورقله وترهونه والعجيلات ومصرانه ومسلاته وزليتن وغدامس وفساطو ونواحي زواره وجزور وتاجوره .
وثمره هذه الدوائر البلدية الجديدة المتزايدة وارداها سنة فسنة قد بدت آثار العمران في تلك الملحقات آخذة في الترقى يوماً فيوماً في ظل حضرة صاحب الخلافة العظمى حتى صار يوجد الآن محلات للحكومة في الملحقات التي لم يكن بها محل حكومة قبل زمن غير بعيد بنيت كلها من الواردات البلدية حسبما سيذكر في بحثه المحصوص كما احدث فيها ايضاً غير ذلك من الابنية . وما عدا ذلك فقد تخصصت ولم تنزل تخصص معاشات

شهرية قدرها ثلاثون قرشاً من الواردات المذكورة للأطفال التوائم
الذين ابواهم من الفقراء والمحتاجين بموجب الاصول الحسنة الموضوعه موقع
الاجراء هنا منذ سنة ١٣٠٤ وتستجلب بهذه المناسبة ايضاً الدعوات
الخيرية من الجميع لاشرف جناب الحضرة السنية السلطانية .

اصلاح مطبعه الولويه واملال لوازمها

ان حضرة الوالى المشار اليه قد جاد بعناية دولته المخصوصة فى حق مطبعتنا
ايضاً فجرى فيها ما آلازم من التعديلات والتنسيقات وتفضل بالمساعدة
لتجديد حروفها التى لم تبدل منذ احدى وعشرين سنة مع سائر اللوازم
الطبعية وذلك بشمرة التصرف الحاصل من تلك التعديلات فاحضرت
من دار السعادة قبل اربع سنين حروف جديدة على اربعة انواع وغير
ذلك من اللوازم والمتفرعات باثنى عشر الف قرشاً كما استجلبت من اوربا
آلة حديدية مكسلة للطبع بالحجر بشمن قدره ثلاثون ليرا كل ذلك
من واردات المطبعة فالت مطبعتنا حظها من الاصلاح فى ظل ترقى الحضرة
السنية السلطانية .

اهدات تذاكر اراد الميرى ذات النظرية

ان قبائل المشايخ الذين هم واسطة قبض وتحصيل المرتبات الاميرية فى الولاية
بين الاهالى وصناديق المال كانوا من قديم الزمان يعطون علماً وخبراً
على ورقة عادية غير منتظمة فى مقابل المبالغ التى يقبضونها من الافراد
وكان يحدث النزاع دائماً بين الافراد والمشايخ بسبب ضياع هذه الاوراق
على الغالب وعدم وجود قيدها عند الشيخ ولا سيما من نقصان
طرز تحرير البعض منها وانبهامه بحيث لا يصلح ان يكون سنداً لصاحبه .
فقد اراد حضرة الوالى المشار اليه اصلاح هذا الامر ايضاً وامر بترتيب

اوراق علم وخبر باللسان العربي لتعطي من المشايخ للافراد من الآن
 فصاعداً في مقابل ما يسلمه الافراد من المبالغ كلية كانت او جزئية على
 ان تكون سالمة من كل اشكال مبيدة وموضحة لاسم القضاء او الناحية
 والقبيلة المنسوب اليها الافراد واسم الشخص الذي سلم النقد
 ونوع المال والسنة المحسوب عنها ايضاً شافياً يدرك في اول نظرة
 فرتبت هذه العلم والخبرات حسماً كبحيث يمكن املاؤها بسهولة وجملت
 ذات نظائر (كوشانات) وجداول منتظمة وطبعت بمطبعة الولاية وجمدت
 وشرع في استعمالها اعتباراً من سنة عشر وثلاثمائة والف الجارية المالية.
 فزاد انتظام حساب مشايخ القبائل في كافة الملحقات باعانة هذا التدبير
 الموجب للسهولة وقد وقف كل احد على فوائده ومحسناته فارتفعت بالمررة
 مشكلات الحساب الكائنة بين الافراد والمشايخ .

جواب رواء الخناق المكشوف صريحا وتطبيقه بالولاية

عقب ان سمع حضرة الوالي المشار اليه باكتشاف دواء جديد في باريز
 بمعرفة الدكتور الميور ولدا، الخناق المدهش الذي لم يزل يظهر في بعض
 الاحيان في ولايتنا ايضاً منذ بضع سنين مثل سائر المحلات ويفتكك
 بعدد وفير من الاطفال ويدمى مقلة كثير من العيال قد تفضل جنابه
 بارسال طبيب بلدية مركز الولاية الدكتور آجلوميتسي افندي الى باريز
 ليتعلم بالمشاهدة في محله كيفية استحضار هذا الدواء واستعماله وياتي بمقدار
 منه ويعطي هدية الف فرنك من طرف البلدية لدار عمليات «باستور»
 محل استحضار الدواء المذكور وذلك بنية خيرية مبنية على فكر تحايص
 اهالي الولاية من تلك البلية في ظل مراحم الحضرة العلية السلطانية .
 فبعد ان مكث الطبيب الموماليه في باريز مدة شهرين وتعلم العمليات اللازمة

بالفعل قد عاد الى هنا مستنجباً العلاج فتوفق لشفاء عدة اولاد هنا من داء الحناتق شفاءً تاماً بلطف الله تعالى . وقد اصبح اولياء واقارب الاطفال الذين نجوا من هذه العلة المهلكة مع سائر اهالي الولاية وسكنتها مسرورين وممنونين جداً من جلب هذا العلاج المسلمة درجة نفعه واهميته ومن استعمله هنا وهم يكررون مخلوص الببال الادعية الخيرية لجناب صاحب الخلافة الاعظم .

اعماراته وتأسيساته الخيرية

تبليط داخل البلدة وانشاء الاسرمة

لما ان كانت الجادات والازقة الكائنة داخل مدينة طرابلس الغرب عارية عن التبليط من القديم قد صرف حضرة الوالى المشار اليه عنايته في تبليط كل جهات البلدة مجدداً مع انشاء اسرمة تحت هذا التبليط تنتهي الى البحر .

انشاء مستشفى للغرباء في مركز الولاية

كانت المرضى من الغرباء وفقراء الاهالى بمركز الولاية يتداوى بمعرفة طبيب البلدية في بيت تستأجره البلدية لكن اذ كان هذا البيت غير مناسب قد تصور حضرة الوالى المشار اليه انشاء مستشفى للغرباء بصورة مخصوصة فتوفق لانشائه على غاية المكملية والاتساع فوق اساس فندق قديم خرب من مدة طائلة عائد للبلدية كأن في نفس طرابلس الغرب قرب باب البحر فبنى على ذلك الاساس العتيق مستشفى بالبناء الحجري الكامل على ثلاث طبقات في الطبقة السفلى عشر مغارات لتكون ايراداً للبلدية وفي الطبقتين الوسطى والعليا اربع عشرة غرفة تستوعب مائة وخمسين فراشاً وغرفة للطبيب واخرى لأجزاء الادوية وغرفة للعساس ودوائر اخرى في الطبقة السفلى ايضاً للخدمة والانباء والمطبخ وبما ان ذلك البناء اتخذ

اخيراً مكتب رشدي عسكري بصورة مؤقتة قد نقل من فيه من المرضى الى بيت مناسب اعدته البلدية وهم يداوون فيه الآن فتقرر انشاء مستشفى آخر مجدداً من طرف البلدية خارج البلدة في المحل المعروف بالسبخة وابتدى في احضار مصارف انشائه من واردات البلدية .

انشاء سوق العزيرية

في ابتداء تشرين حاضرة الوالي المشار اليه الى هنا لم يكن خارج مدينة طرابلس الغرب شئ من الاماكن والابنية سوى سوق العزيرية الذي سبق لنا ذكرها اولاً . على ان اهالي الولاية قد اهتموا من بعد بانشاء ابنية جديدة خارج البلدة من بيوت ودكاكين وغير ذلك في غاية الراحة والاطمئنان ثمرة ما هو حاصل يوماً فيوماً لهذه الولاية من السكون والامنية والترقي والاتساع في معاملاتها التجارية في ظل عمران حاضرة صاحب الخلافة الاعظم فقد صار خارج البلدة في شكل قصبة منتظمة اكبر من داخلها بظرف مدة قليلة كما هو معلوم عند كل من كان موجوداً هنا منذ خمس عشرة سنة . هذا وان حاضرة الوالي المشار اليه الذي هو اول مسبب ومشوق لهذه المعمورية قد انشأ وتم سوقاً منتظمة على الاراضي الخالية الكائنة بجزاء سوق العزيرية المذكورة من جهة البحر على ان تكون ايراداً للبلدية فيها قهوتان وستة وستون دكاناً على صفين امامها اقواس وسمى هذه السوق الجديد باسم « الحميدية » نسبة لاسم الحاضرة العلية السلطانية السامية .

امانة ماء بئر « بومليان » الى البلدة

انشاء عينها

بما ان ولاية طرابلس الغرب خالية من الانهار والمياه الجارية المساعدة

للاستفادة العمومية فلاجل تهوين عظيم احتياج الاهالى للماء يوجد في كل
 بيت صهريج الا ان اكثر هذه الصهاريج لم تكن لتكفي الى نهاية موسم الصيف
 اى الى زمن نزول المطر فكان اهالى مركز الولاية مثل غيرها من بعض المدحقات
 المعمورة يضطرون لاقتناء الماء . فلما رأى ذلك حضرة الوالى المشار اليه قد استنصب
 من الآبار الكائنة خارج البلدة وكان الفقراء من الاهالى يعانون مصاعب
 حمة في اقتناء الماء . فلما رأى ذلك حضرة الوالى المشار اليه قد استنصب
 ان يجلب ويسيل الى البلدة ماء البئر المعروف بئر « بومليانه » الواقعة
 خارج البلدة على مسافة نصف ساعه من الجنوب وهى خاصة من القديم
 باستفادة العموم ومشهورة بلذة مائها وغازاته عمقها اربعة عشر مترو
 ونصف فامر بزيادة حفر هذه البئر وتنظيفها جيداً فى اول الامر وابلغ
 عمق مائها الى اربعة امتار ونصف واتقان بناء داخلها وتوسيعه ثم اوصى
 الى اوروبا على آلة بخارية لأصعاد الماء تعادل قوة اربعة من الخيل فالت
 واعطى ثمنها من واردات البلدية ووضعت على البئر وانشئ بازاء فم
 البئر غرفتان واحده الآلة والاخرى لمديرها وخزينة للماء متينة
 ومحكمة مساحتها طولاً عشرة امتار وعرضاً كذلك وقد استهـ امتار .
 ولاجل اسالة الماء المتجمع فى تلك الخزينة الى البلدة قدمدت على مسافة
 الفين وخمسمائة متروا نايب حى بها من اوربا ايضا قطر ها عشر سانتيمترات
 ونصف وبنيت عين فى غاية الرصانة والمتانة لتكون مركزاً للماء فى البلدة
 فى محل مناسب كأئن خارج باب « الخندق » وباتصاله طولها سبعة امتار
 وعرضها ستة وارتفاعها خمسة يستوعب حجمها ٦٢٤٠٠ اقة عتيقة
 من الماء وجدارها من الورااء ملاصق لحائط القلعة المفرق بين باب
 الخندق المذكور وباب المنشية وقد غلقت هذه العين بالحجر المالمطى الصلد

وزينت بنقوش لطيفة منحوتة على هذا الحجر ووضع على كل من
اضلاعها الثلاثة ابوبتان كبيرتان وانشئت حياض صغيرة مستطيلة الشكل
في اطرافها من الحجر المائطي ايضاً وبنيت طرق لجريان الماء الزائد الى
البحر وتبلط اطراف العين . فصار كل فقراء الاهالي وجمالة اناء
والعساكر السلطانية يأخذون الماء من هذه العين ليلاً ونهاراً منذ اليوم
الخامس عشر من شعبان المعظم لسنة ١٣٠٨ والكل يشنون على حضرة
الوالي المشار اليه مردفين ثنائهم بالدعوات الخيرية للحضرة العلية
السلطانية من اجل تهوين هذا الاحتياج العظيم .
وقد كان حضر رسم افتتاح هذه العين حضرة ذى العطفة محمود اكرم بك
افندي رجائي زادما احد اعضاء شورى الدولة ومن اعظم الادباء والشعراء
لما كان هنا عضواً للهيئة التفتيشية فانشأ المنظومة التاريخية المنقولة صورتها
في المتن التركي في الصحيفة ١٧٦ فنقشت على جبهة تلك العين وهي
من نقائس الآثار الادبية .

كما ان ذا الرفعة احمد افندي عبدالسلام باش كاتب العربي بمجلس ادارة
الولاية كان نظم الابيات التاريخية العربية المدرجة ايضاً في الصحيفة ١٨١

انشاء فارسيه عسكريه بمركز الولاية

انشىء كاوش منتظم للعساكر الشاهانية بتسيب حضرة الوالي المشار اليه
من الواردات البلدية داخل باب الخندق في مدينة طرابلس الغرب
وباتصال المركز العسكري في محل منشرح جداً على الجادة طوله
اثنان وثلاثون متراً وعرضه عشرة يكتفي لاستيعاب مائتين من العساكر
وفيه خزانات مخصوصه لوضع وتعليق الاشياء والاسلحة ومحلات للسلاح
ورفوف وقد فرشت ارضه بالخشب وزيد على طول جبهته خار جاً وواق

مزين ارتفاعه ثلاثة امتار وعلقت فوق بابه الآرمة العثمانية وبني وورائه مايلزمه من المشتعلات وحفرت هناك بئر ايضاً .

انشاء كراغول سيدي منير ضارب البلدة

بمناسبة تكثر الابنية المتووعة بظرف السنين الاخيرة خارج مدينة طرابلس حسبنا كونا اعلاه في فقرة مخصوصه واحداث عدة محلات هناك ذات جسامه وتزايد انشآت الابنية بسرعه فوق العادة الآن فقد رأى حضرة الوالى المشار اليه لزوماً لانشاء مخافر خارج البلد في مواقع مناسبة لاجل محافظه الانضباط والامنيه ومن جملة ما ذكر قد انشىء كراوش من الواردات البلديه في نهايه محلة « ميزران » المتصلة بالمقبرة الجسيمه المجاورة لتربه حضرة سيدي منير احد الصحابه الكرام على الجادة المواجهه لهذه التربه الشريفه في موقع مناسب جداً على عرصه ابتاعتها البلديه طول ذلك الكراوش واحد وثلاثون مترو وعرضه ثمانيه يستوعب خمسين نفراً من العساكر الشاهانويه ومحلين مخصوصين للضباط والخدمه ومحل مؤثنه ومطبخ وجنانين منفردين للضباط والافراد وحفرت هناك بئر وانشىء غير ذلك من المشتعلات .

انشاء رصيف سوق الثلاثاء

يوجد خارج مدينه طرابلس الغرب في الجهه الشرقيه على شاطئ البحر امام تشة « برهان الدين » الهمايونيه ميدان واسع يعرف بسوق الثلاثاء تعقد فيه سوق ايام الثلاثاء من كل اسبوع يجتمع فيها جم غفير من اهالى مركز الولايه والملحقات القريبه لاجل بيع وشراء الحيوانات والذخائر والاشياء والمأكولات وغير ذلك وبما ان الجهه الشماليه من هذا الميدان قد استوائى عاينها البحر بالتدريج من مدة بضع سنين فاخذ باتساعه كما

صارت تشهد في كل سنة من تلاطم البحر بعض دكاكين من سوق « الحميدية »
 التي انشئت اخيراً من البلدية فيما يلي البلدة من ذلك الميدان بحيث
 تحصل المجاورة لتعميرها وتجديدها . فلاجل وقاية سوق الحميدية
 المذكورة من الانهدام ومنع تقدم البحر سنة فسنة الى عموم ميدان سوق
 الثلاثاء قد استنصب حضرة الوالى المشار اليه انشاء رصيف من البلدية
 ذى ارتفاع مبدأ من تحت سور البلدة الى اسكلة الخلفا الكائنة فى منتهى
 الجهة الشرقية من ذلك الميدان على ان يكون طول هذا الرصيف ٧٥٥
 مترو وان تبلط حاشيته على عرض ثلاثة امتار ويملاء ورأه بالتراب فابتدى
 بهذه الانشآت وتم منها الى حد الآن محل طوله ٥٢٧ مترو وهو القسم
 الاعظم منها ولم تزل الغيرة واقعة فى اتمام البقية ايضاً .

اعمار الاراضى الخالية

قد نسب حضرة الوالى المشار اليه اعمار الاراضى الخالية الاميرية الكائنة
 فى الجهة الشرقية من مدينة طرابلس الغرب على مسافة نصف ساعة
 ونهايتها ساعة واحداث سوانى فى هذه الاراضى لمالها من القابلية الانباتية
 وشوق من يلزم فاحدثت فى الاراضى المبيعة هنالك لطالبيها سوانى كلية
 بظرف بضع سنين تحتوى على اشجار زيتون ونخيل وغير ذلك من الا-
 شجار النافعة وحصلت من هذا التدبير فوائد وما فاع جهه للدولة والاهالى

توسيع دائرة الخربم الجامعة بالولاية العظام

بناءً على عدم اتساع وكفاية الدائرة المخصوصة بالولاية العظام التى ذكرنا
 فيما تقدم بنائها من طرف طاهر باشا قد زاد عليها حضرة الوالى المشار اليه
 دائرة اخرى متينة ومنتظمة متصلة بها ذات طبقتين فى اسفلها محل
 للخدمة وفى اعلاها ست غرف وذلك من واردات البلدية .

اعمار قضاء سرت

من المعلوم ان القسم الاعظم من اهالي الولاية يسكنون الخيام بالبادية
واكثر الملحقات خال من الابنية . ولما ان كان اخص آمال حضرة والي
الولاية العمالي افرغ هذه الملحقات في شكل قصبه مساعدة لاسكان
الاهالي قد تصور جنبه انشاء محل حكومة وفندق وغير ذلك في اول
الامر في المحلات التي لم يكن بها دوائر حكومة اصلا لحد الآن . فكان
اهم المحلات الواجب اعمارها في الدرجة الاولى قضاء سرت الملحق
بلواء الخمس المحاط شرقا بحدود لواء بنغازي وغربا بحدود لواء فزان
والحاوي لاراض وسبعين ثلاثون او خمسة وثلاثون يوما طولا وعرضا
وهو على ساحل البحر خال من القديم من الابنية وسائر آثار العمران
فانشى في مركزه بهمم الوالي المشار اليه واقداماته الجليلة في سنة ١٣٠٣
الهجرية دائرة حكومة تحتوي على سبع غرف ودائرة اخرى لامتثال
المأمورين فيها ست غرف فوقانية وتحتانية مع ما يلزمها من المشتملات
وكاوش يستوعب بلوكا من العساكر الشاهانية واصطبل لاجل
حيوانات السوازي وفندق وعدة دكاكين وقرن وطاحونة واكملت
هذه الانشآت بالمبالغ المصروفة تعويضا من واردات بلدية مركز
الولاية فبدت في القضاء المذكور آثار العمران في ظل معمورية الحضرة
السنية السلطانية .

انشاء قصور للحكومة مجرداً في بعض الملحقات

كانت محلات الحكومة في بعض ملحقات الولاية بيوتاً تستأجر من الاهالي
بسبب خراب قصور حكومتها القديمة بحيث لا تصلح للسكنى . فنذ

احدثت الدوائر البلدية في القضاآت والنواحي من طرف حضرة
الوالي المشار اليه حسبما يبناء في فقرة مخصوصة قد بدأت تظهر فيها
آثار العمران وتكثرت الواردات ايضاً فاجرى ترميم ما يمكن تعميره
واصلاحه من محلات الحكومة الموجودة من القديم واصلحت واحدة
فواحدة كما انشئت واكملت قصور حكومة جديدة مكتملة في قضائي مصراته
وزايتن حيث محل الحكومة القديم لم يكن قابلاً للترميم وكذلك احدث
قصر حكومة في مركز قضاء ترهونه الذي كان خالياً من كل نوع من الابنية
الى عهد قريب وابتدى في بناء محل حكومة اخيراً في ناحية
زواره ايضاً .

اشارة فائده البلدية في بعض الملحقات

بما ان القسم الاعظم من اهالي ولايتنا يسكنون البادية متفرقين كما هو
معلوم ولم يكن في اكثر اطراف الولاية شيء من البناء والعمران سوى
مركزها وبضع قصبات اخرى فلاجل تكثير آثار المعمورة بالتدريج
قد استنسخ حضرة الوالي المشار اليه احدث فندق وبنى مع ما يلزم من
الابنية في مركز كل قضاء وناحية من واردات الدوائر البلدية المتشكبة فيها
من جملة آثاره الجليلة فقد انشىء من هذا القبيل فندق وعدة دكاكين وغير
ذلك في كل من قضائي الزاوية والعجيلات وناحيتي جنزور وزوارة كما بنى
واكمل اخيراً فندقان مع مشتملاتهما بالبناء الحجري من واردات البلدية
كلاهما على الطريق الكائنة بين مركز الولاية وقصبة الخمس في النقطتين
المهمتين المعروفتين بالنقازة وسيدى بن نور

تشبثاته النافعة

تربية دود الحرير

لما ان علم حضرة الوالي المشار اليه ان دود الحرير يتربى هنا بسهولة ويحصل منه حرير جيد بحسب اقليم الولاية عمل ماثبت بالتجربة وان الاهالي لم يهتموا بتعالج هذه الحرفة والحالة ما ذكر لعدم وقوفهم والاطلا-
عهم عليها فقد تخار حضرة قبل اربع او خمس سنين مع نظارة الديون العمومية العملية وجلب عدة آلاف من غرس التوت ووزعها على بعض الزراع في مراكز الولاية والملحقات كما بنى محلا واسعا من طرفه السامى ليكون انموذجا لتربية الدود في - وانبدا الجسيمة التي احدثها هنا وشوق الاهالي ايتعودوا على هذه الصنعة كما طلب اخيراً من النظارة المشار اليها ان ترسل معلماً الى هذا الطرف فلما مول بحول الله تعالى تعمم صنعة القز هنا ايضاً شيئاً فشيئاً ثمرة هذه التشبثات الجليلة .

زرع القهوة

قد لاحظ حضرة الوالي المشار اليه انه يمكن حصول البن هنا ايضاً بحسب مشابهة الاراضى والاودية الكائنة في بعض ملحقات الولاية لاراضى اليمن وقد اتى ببنز البن من اليمن بواسطة نظارة الزراعة العلية قبل بضع سنين وامر بزرعها في محلات مناسبة ولاجل تأمين نمو هذا النبات قد انتهى الى النظارة المشار اليها فارسلت في هذه السنة مأموراً مخصوصاً بازادة سنية ومعد رفيقه فشرعا المومى اليهما في تجربة زرع القهوة في بعض الوديان المعلومة الملحوظة زيادة مناسبتها لذلك في قضاء غريان فيؤمل قو يا بحول الله تعالى حصول القهوة هنا ايضاً في ظل الحضرة السنية السلطانية .

ولایتک تقریباً مقدار نفوسی

طرابلس غرب سنجانغی	ذکور	
نفس طرابلس غرب قصبه سی (داخل و خارج شهر) اسلام ۱۴۱۰۰	۲۰۷۵۰	
موسوی ۳۳۵۰ اجنبی ۳۳۰۰		
مرکز ولایتہ ملحق قول اوغلی باش اغالغی یعنی مذشیہ وساحل و رقیعات و علاونہ و جواری مدیرتلی	۶۷۰۰۰	
مرکز ولایتہ ملحق زاویہ قضاسی ۵۱ قبیله ۹۰ نفر موسوی	۴۴۳۸۰	
» غریان » ۶۲ قبیله ۳۱۵ موسوی	۱۲۹۴۱	
» اورقہ » ۵۳	۰۸۶۹۰	
» ترهونہ » ۷۱	۱۱۴۸۵	
» عجیلات » ۳۴	۰۳۹۲۱	
» زوارہ ناحیہ سی ۱۹	۰۳۲۵۱	
» جفارہ » ۱۱	۰۳۶۹۳	
» جزور » ۲۳	۰۱۴۹۵	
» عزیزبہ » ۰۴	۰۳۰۰۰	
» زوی جواری ۴۲	۰۲۰۳۳	
» تاجورہ ۹	۰۱۱۵۰	
» موسوی ۴۱		

خمس سنجانغی

مرکز قضاسی ۲۰ قبیله	۰۵۸۴۰
مصراطہ » ۶۰۰۰۵۰ نفر موسوی ۳ نفر اجنبی	۳۲۵۰۳
» ظلتین » ۵۰۰ ۰۶	۳۰۰۰۰
» مسلاتہ » ۳۵۰ ۱۸	۰۹۷۱۰
» سرت » ۰۹	۰۲۰۷۸
تاورغہ ناحیہ سی ۳۵	۰۲۲۲۱

جبل سنجانغی

مرکز لوائفرین قضاسی ۲۶ قریہ و قبیله ۱۱۵ نفر موسوی	۰۵۹۹۲
---	-------

قبیله	۳۶	فساطو قضاہی	۱۴۵۵۰
»	۲۷	» نالوت	۰۷۸۰۰
»	۰۷	» غدامس	۰۲۸۱۲
»	۱۶	» حوض	۰۴۴۹۲
»	۳۱	ککله ناحیہ سی	۰۵۵۰۸
»	۳۰	» مزده	۰۱۸۲۰

﴿ فزان سنجاغی ﴾

مرکز لو امرزوق قضاہی ۰۳۰۶

» غات ۰۹۵۰

» سوکنہ ۱۴۲۰

» شاطی ۲۵۸۰

سہہ و سمنو ناحیہ سی ۱۱۴۷

» حفرہ و شرقیہ ۱۲۰۵

» ہون ۰۴۱۳

» وادی شرقی ۰۳۳۲

» وادی غربی ۰۴۳۵

» وادی عقبہ ۳۳۷

» قطرون ۲۰۰

» زلہ ۵۰۰

» غدوہ قریہ سی ۰۰۳۷

» ودان ۰۴۱۳

یکون عمومی ۳۱۹۴۳۰

ولایتک بیک از میرزا اردو سندسی مواز سندسی
(واردات)

	خمس سنجاغی	طر ابلس سنجاغی
ویرکو	۲۴۸۴۸۴۸	۲۷۱۳۱۰۶
بدل عسکری	۰۰۱۳۴۸۱	۰۰۴۰۸۴۴
بدل اشتم	۰۳۹۶۱۹	۰۰۶۲۵۵۶
مقطوعاً احاله قلنان حلقه اوتی	۲۱۶۰۰۰	۰۷۶۹۹۸۹
اعشاری بدلی		
امانته اداره اولان اعشار حاصلاتی	۱۰۵۴۳۹۳	۱۶۵۱۳۳۷
رسوم متنوعه تمغاو میزان سیم رسمی	۰۰۰۰۰۰۰	۰۰۹۰۵۰۰
محاکم خر جلری	۰۰۳۰۰۰۰	۰۱۳۸۸۰۰
حاصلات متفرقه	۰۰۳۱۰۰۰	۰۱۴۵۰۰۰
	قران سنجاغی	جیل سنجاغی
ویرکو	۸۸۴۸۷۸	۱۶۴۷۰۴۸
بدل عسکری	۰۰۰۰۰۰۰	۳۷۷۵
بدل اغنام	۰۱۰۸۲۸	۰۳۷۰۲۱
امانته اداره اولان اعشار حاصلاتی	۰۷۵۵۱۰	۶۲۰۸۴۲
محاکم خر جلری	۰۰۴۰۰۰۰	۰۱۴۰۰۰۰
حاصلات متفرقه	۱۶۵۰۰۰	۰۰۰۰۰۰
یکون واردات جمعه	۱۳۹۲۲۰۷۵	

(مصارف)

		خمس سنجاغی	طر ابلس سنجاغی
شرعیہ	۱۲۴۶۳۰	۱۹۸۲۲۸	
داخلیہ	۲۲۷۰۰۰	۸۷۰۰۰۰	
عدلیہ	۶۹۷۰۰	۳۲۶۹۳۹	
معارف	۱۲۰۷۲	۱۷۲۵۲	
مالیہ	۱۰۰۰۹۰۰	۲۸۶۱۱۲	
معاشات ذاتیہ	۱۴۵۷۷	۳۲۳۴۱۸	
طر ابلس سنجاغی			
طوبخاہ	۶۲۰۹۸۰	ویر کوامانی	۲۶۶۰۰
ژاندرمہ	۶۱۲۵۷۰	اعشار	۴۲۷۱۲۰
پولیس	۶۷۶۲۴	خزینہ خاصہ شاہانہ	۳۴۲۰
صحیہ	۱۲۰۰	نظامیہ	۹۲۴۶۶۹۵
حوالات متفرقہ	۵۷۵۱۷	بحریہ	۵۶۰۰۰۰
		فزان سنجاغی	جبل سنجاغی
شرعیہ	۶۰۶۶۰	۹۱۴۸۰	
داخلیہ	۲۱۹۰۲۴	۲۳۲۳۸۲	
عدلیہ	۱۵۶۵۶	۶۹۷۰۰	
مالیہ	۸۶۹۰۰	۱۰۹۴۶۰	
معاشات ذاتیہ	۵۸۵۶		
یکون جماعہ مصارفات		۱۵۰۹۷۶۸۲	

(یکم ۱۳۰۹ سنه بالیسی طرفتہ مرکز و ملحقات ولایت کرکری داردانی)

ادخالات بقیاس	رسم کمرک	اخراجات	رسم کمرک
نقل یگون	۸۹۱۲۵۷	دود فوشی تونی	۲۹۶۱۱۰۰
صابون - تونسدن	۰۲۹۱۷۰	فیل دیشی	۱۲۱۸۸۳۲
خرما	۰۳۱۰۰۰	حافه اونی	۶۸۴۱۱۰۵
روغن زیت	۱۱۴۶۰۰	ذخائر	۱۴۶۸۵۱۷
احرام و بطانیہ	۱۷۱۵۰۰	لیمون و پورتقال	۰۵۹۰۶۱۱
فس	۰۲۹۷۰۰	جلود	۱۲۱۶۱۱۲
شکر - مارسلیدان	۰۹۸۱۳۶	حیوانات	۱۳۶۲۴۰۰
دقیق و ارمیک	۱۱۱۹۰۰	یمورطه	۰۷۹۱۰۰۰
خام حریر	۰۱۰۵۰۰	قرمزی بوبر	۱۱۱۰۰۰۰
قهوه	۰۳۰۱۰۰	یکون	۱۸۵۰۹۸۰۷
ارز - جنوددن	۰۱۰۱۳۶	ادخالات	
قهوه	۰۱۴۱۷۰	آمریقان بزی مالطه دن	۰۳۱۵۶۱۲
خمر	۰۱۷۵۱۰	چفته حصه	۲۹۵۷۳۰
کراسته	۱۰۱۹۳۵	رشته پنبه قرمزی والوان	۱۵۰۶۱۰
	۱۶۶۸۵۱۴	مادانیول	۴۸۶۹۰
		بصمه	۲۷۸۰۵
صرفیات داخلیه	۳۰۴۶۸۶	معدن کموری	۲۵۱۰۰
امتعده و اشیای سائرہ		دمیر چنبر	۱۷۶۱۰
			۸۹۱۲۵۷

Handwritten notes and calculations on the right side of the page, including a large vertical sum: ۱۷۸۰۵۹۹. Other smaller numbers and text are scattered around it.

Handwritten calculations at the bottom of the page, including a sum: ۱۶۶۸۵۱۴. Other numbers and text are scattered around it.